

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Raport
privind starea
învățământului preuniversitar
din România**

2016-2017

CUPRINS

INTRODUCERE	5
PARTEA I. ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ.....	6
CAPITOLUL I. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR ..	6
I.A. Ansamblul sistemului de învățământ.....	6
I.A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar	6
I.A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ	8
I.B. Învățământul preșcolar	9
I.B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar	9
I.B.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar	10
I.C. Învățământul primar și gimnazial.....	13
I.C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial	13
I.C.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul primar și gimnazial	15
I.C.3. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial	18
I.D. Învățământul liceal și profesional	21
I.D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional	21
I.D.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul liceal și profesional	25
I.D.3. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional	26
I.D.4. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional	28
I.E. Învățământul postliceal și de maiștri	30
I.E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri	30
I.E.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri.....	31
I.E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri	32
CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR..	33
II.A. Ansamblul sistemului de învățământ.....	33
II.A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar	33
II.A.2. Ponderea personalului didactic calificat	36
II.A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă.....	37
II.A.4. Ponderea personalului didactic feminin	39
II. A.5. Numărul de copii ce revine la un cadru didactic	41

CAPITOLUL III. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	44
III.A. Rezultatele elevilor din învățământul gimnazial	44
III.A.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial	44
III.A.2. Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a	45
III.B. Rezultatele elevilor din învățământul liceal	49
III.B.1. Rata de absolvire a învățământului liceal	49
III.B.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat	50
III.C. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri	54
CAPITOLUL IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020	55
IV. 1. Rata de participare la învățământul preșcolar	55
IV. 2. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație	56
IV: 3. Competențe de bază	58
IV.4. Participarea adulților la învățarea pe tot parcursul vieții	61
PARTEA A II-A. ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBȚINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2016- 2017	64
I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație	64
II. Asigurarea calității, relevanței și incluziunii în sistemul de educație și formare profesională	66
III. Susținerea performanțelor școlare	68
IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic	71
V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale	76
VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice și profesionalizarea managementului școlar	77
VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții	79
VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale; combaterea violenței în școli și prevenirea corupției	80
IX. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale	82
X. Creșterea siguranței elevilor și îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțarea corespunzătoare și extinderea utilizării noilor tehnologii	84
XI. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE).	84
XII. Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante pentru domeniul învățământului preuniversitar	85
PARTEA A III-A. DIRECȚII DE ACȚIUNE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2017 -2018	88
I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la un învățământ incluziv și de calitate	88
II. Dezvoltarea educației timpurii	89
III. Înnoirea/revizuirea curiculei și a evaluării; susținerea performanțelor școlare	89

IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic	90
V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale	90
VI. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor	91
VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții	91
VIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțare corespunzătoare	92
IX. Extinderea utilizării TIC.....	92
X. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE) .	92
XI. Susținerea consilierii și orientării școlare; combaterea violenței în școli	93
XII. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale.....	93
XIII. Monitorizarea măsurilor cuprinse în strategiile sectoriale	94
ANEXE	95
Lista tabelor.....	98
Lista figurilor	100
Rezultate obținute la competiții naționale și internaționale 2017	102
Definiții ale indicatorilor utilizați	105

INTRODUCERE

Raportul asupra stării sistemului național de învățământ preuniversitar din România 2016 -2017 prezintă, în prima parte, o analiză statistică a sistemului de învățământ preuniversitar, realizată pe baza unui set de indicatori de bază incluși în SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație. SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori - sistemul statistic european Eurostat, sistemul Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), sistemul Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), sistemul Banca Mondială - și include o parte a indicatorilor-țintă specifici obiectivelor europene comune în domeniul educației și formării profesionale.

Raportul prezintă situația înregistrată în sistemul de învățământ preuniversitar și are în vedere următoarele dimensiuni: participarea la educație; resursele umane; rezultatele elevilor. Setul de indicatori a fost calculat atât pe ansamblul sistemului, cât și pentru fiecare nivel de educație în parte (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal și de maiștri).

Raportul prezintă, de asemenea, o analiză cu privire la situația României referitoare la atingerea țintelor stabilite la nivel european în orizontul 2020.

La calcularea indicatorilor au fost utilizate datele primare oficiale referitoare la educație, ale Institutului Național de Statistică (INS) și ale Ministerului Educației Naționale (MEN). În cazul indicatorilor care utilizează informații culese la începutul anului școlar (*indicatori de intrare*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2016/2017. Pentru indicatorii care utilizează informații culese la final de an școlar (*indicatori de ieșire*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2015/2016, datele de ieșire pentru anul școlar 2016/2017 nefiind disponibile la momentul realizării raportului.

Pentru analizele comparative la nivel european au fost utilizate baze de date și rapoarte ale EUROSTAT, OECD și Banca Mondială.

Partea a doua prezintă cele mai importante acțiuni și rezultatele obținute în învățământul preuniversitar în anul școlar 2016 - 2017.

Partea a treia a raportului evidențiază principalele direcții de acțiune planificate pentru anul școlar următor, 2017 -2018.

PARTEA I. ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

CAPITOLUL I. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

I.A. Ansamblul sistemului de învățământ

I.A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

În anul școlar 2016/2017, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 3034,12 mii. S-a menținut tendința de scădere a efectivelor de elevi, cu care s-a confruntat sistemul de educație în ultimul deceniu. La nivel general, creșteri ale efectivelor de elevi se înregistrează doar în învățământul profesional. Există tendințe ascendente în învățământul gimnazial, însă doar la nivelul mediului urban. Cele mai mari scăderi ale numărului de elevi s-au înregistrat la nivelul învățământului liceal, preșcolar și primar.

În ultimii 8 ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul, cu diferențe cuprinse între 14 mii și 84 de mii de elevi/an, aceasta din urmă înregistrându-se în anul școlar 2015/2016. În acest an școlar, sistemul de învățământ preuniversitar românesc a cuprins **3034,12 mii de elevi**, înregistrând o scădere de aproape 46 de mii de elevi față de anul școlar anterior.

Tabel 1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

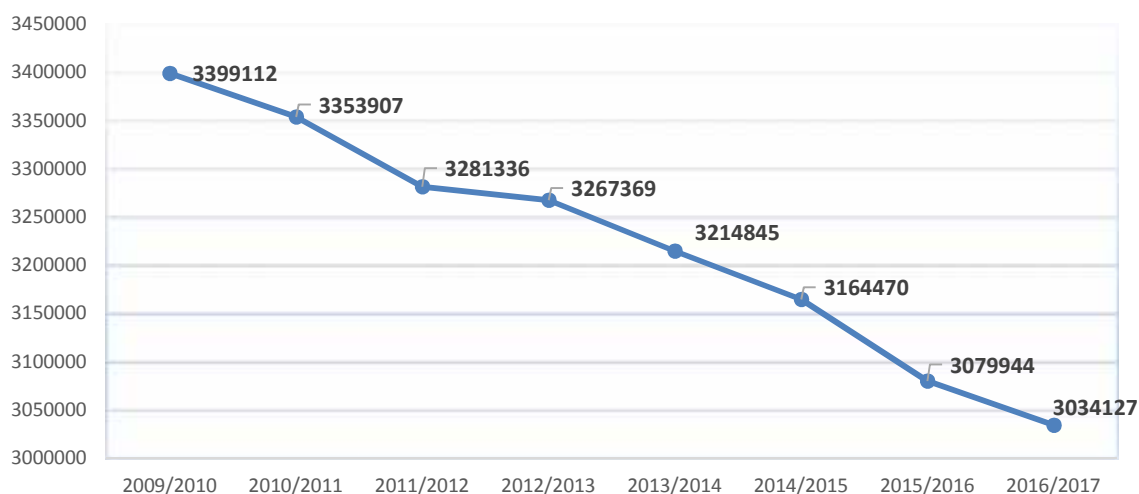
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	Total	3399112	3353907	3281336	3267369	3214845	3164470	3079944	3034127
	Urban	1818069	1789807	1749815	1744390	1723430	*	*	*
	Rural	1581043	1564100	1531521	1522979	1491415	*	*	*
Preșcolar	Total	666123	673736	673641	581144	568217	559565	534742	521196
	Urban	352857	364115	369962	324288	318963	315174	300817	292953
	Rural	313266	309621	303679	256856	249254	244391	233925	228243
Primar	Total	845679	828853	810126	931951	942747	943494	935394	924419
	Urban	414547	410576	407984	485036	501520	511622	514512	512884
	Rural	431132	418277	402142	446915	441227	431872	420882	411535
Primar de masă	Total	839174	822620	803902	925259	935824	936270	928340	917387
	Urban	408381	404679	402140	478714	494982	504754	507809	506184
	Rural	430793	417941	401762	446545	440842	431516	420531	411203
Primar special	Total	6505	6233	6224	6692	6923	7224	7054	7032
	Urban	6166	5897	5844	6322	6538	6868	6703	6700
	Rural	339	336	380	370	385	356	351	332
Gimnazial	Total	873997	862588	819280	812241	800507	778663	768035	762547
	Urban	451433	444831	422467	418225	413352	323455	405079	413280
	Rural	422564	417757	396813	394016	387155	455208	362956	349267
Gimnazial de masă	Total	864194	852480	809339	802324	790276	768266	757668	752271
	Urban	442272	435349	413199	408956	403715	313660	395319	403593
	Rural	421922	417131	396140	393368	386561	454606	362349	348678
Gimnazial special	Total	9803	10108	9941	9917	10231	10397	10367	10276
	Urban	9161	9482	9268	9269	9637	9795	9760	9687
	Rural	642	626	673	648	594	602	607	589

Liceu	Total	835343	864271	886521	829517	774335	726403	673615	647940
	Urban	501650	492920	484086	445081	410197	*	*	*
	Rural	333693	371351	402435	384436	364138	*	*	*
Profesional/ SAM	Total	115432	54531	12382	19732	26484	50788	68682	84309
	Urban	51747	25348	6990	7064	8057	*	*	*
	Rural	63685	29183	5392	12668	18427	*	*	*
Postliceal	Total	62538	69928	79396	92784	102555	105557	99476	93716
	Urban	45835	52017	58326	64696	71341	*	*	*
	Rural	16703	17911	21060	28088	31214	*	*	*

* Începând cu anul școlar 2014/2015, INS nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților pentru învățământul liceal, profesional și postliceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

Figura 1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

Evoluția descendentă s-a înregistrat la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului profesional – dar în ponderi și forme diferite pe medii de rezidență. Astfel, scăderea numărului copiilor din **învățământul preșcolar** continuă și în anul școlar 2016/2017 (521,19 mii de copii, cu 13,54 de mii mai puțin comparativ cu anul anterior). Și la nivelul ansamblului **învățământului primar** scad efectivele de elevi față de anul anterior - până la 924,41 de mii de elevi, cu aproximativ 11 mii mai puțin decât în anul precedent. Scăderile se regăsesc atât la nivelul efectivelor din mediul urban, cât și al celor din rural, însă scăderile din mediul rural sunt predominante (9,34 de mii de elevi).

La nivelul **învățământului gimnazial**, efectivele de elevi au fost de 762,54 de mii de elevi, în scădere cu aproximativ 5,5 mii față de anul anterior – în condițiile în care, în mediul urban, efectivele de elevi cresc față de anul precedent cu aproximativ 8,27 de mii de elevi, dar în rural se reduc cu peste 13,68 de mii.

În **învățământul liceal**, la nivelul anului școlar 2016/2017 erau înscriși 647,94 de mii de elevi, cu peste 25 de mii mai puțin față de anul anterior.

Măsurile de revigorare a **învățământului profesional** au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de studiu, continuând creșterea efectivelor de la acest nivel de învățământ. Astfel, în anul școlar 2016/2017, în învățământul profesional au fost înscriși 84,3 mii de elevi, creșterea fiind de peste 15 mii de elevi față de anul anterior.

În învățământul postliceal, s-a menționat tendința descendentă din ultimii doi ani a efectivelor de elevi, înregistrându-se o scădere a numărului de elevi înscriși cu aproape 6 mii față de anul anterior, efectivele de elevi de la acest nivel ajungând la 93,71 de mii.

I.A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ

În anul școlar 2016/2017, rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ, ca raport din populația în vârstă de 6-23 ani, a fost de 76,2%. În anul de referință, 78,2% din populația de 3-21 ani se afla în sistemul formal de educație (inclusiv în grădiniță). De asemenea, 88,2% din populația școlară de 3-18 ani frecvența sistemul de educație (de la grădiniță până la liceu).

În perioada 2012/2013 – 2015/2016, s-a înregistrat o creștere constantă ușoară a ratei brute de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ (vârsta 6-23 ani), ca urmare a includerii în sistemul de învățământ obligatoriu a clasei pregătitoare și, în consecință, a creșterii ponderii copiilor de 6 ani cuprinși în sistemul de educație. În anul școlar 2016/2017, însă, s-a înregistrat o ușoară scădere a ratei brute de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ cu 0,4 p.p., valoarea indicatorului fiind de 76,2%.

Tabel 2. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6-23 de ani

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	78,7	77,0	74,1	74,3	74,7	75,0	76,6	76,2
Feminin	81,8	79,1	75,3	75,2	76,1	77,0	78,3	77,9
Masculin	76,5	75,0	72,9	73,4	72,8	72,1	75,0	74,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

Scăderi ușoare ale indicatorului au fost înregistrate atât la nivelul populației feminine, cât și al celei masculine, valorile indicatorului continuând să rămână mai mari în cazul fetelor (77,9% fete și 74,6% băieți).

Pentru anul școlar 2016/2017, calculul ratei brute de cuprindere școlară pentru diferite niveluri de învățământ evidențiază următoarele date:

- Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, la nivelul anului școlar 2016/2017, a avut valoarea de 78,2% pe total (în scădere cu 0,3p.p. față de anul școlar anterior), cu 79,7% pentru fete și 76,8% pentru băieți. După cum se poate remarca, populația feminină este în avantaj față de cea masculină, diferența pe sexe rămânând constantă față de anul școlar anterior.

Tabel 3. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 3-23 de ani

	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Total	76,6	78,5	78,2
Feminin	78,1	80,0	79,7
Masculin	74,3	77,1	76,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2017.

- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar, la nivelul anului școlar 2016/2017, rata brută de cuprindere școlară a fost 76,4% (ca raport din populația de 3-21 ani), în ușoară scădere față de anul anterior. Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare cu 1,2 p.p. față de cea masculină, diferența fiind în ușoară creștere față de anul școlar anterior.

Tabel 4. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal și postliceal) ca raport din populația în vârstă de 3-21 de ani

	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Total	78,1	76,8	76,4
Feminin	78,6	77,3	77
Masculin	76,6	76,3	75,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2017.

În cazul populației de 3-18 ani, rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel liceal, are valoarea de 88,2%, în scădere cu 0,5 p.p. față de anul trecut. Valoarea indicatorului a scăzut în cazul fetelor cu 0,4 p.p., iar în cazul băieților a scăzut cu 2,6 p.p.

Tabel 5. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani

	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Total	88,5	88,7	88,2
Feminin	88,6	88,3	87,9
Masculin	88,1	91,0	88,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2017.

I.B. Învățământul preșcolar

I.B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar

În anul școlar 2016/2017, peste 90% dintre copiii de 3-5/6ani au fost cuprinși în învățământul preșcolar. Valorile indicatorului pe sexe sunt similare. Rata de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural este semnificativ mai redusă decât în mediul urban, ca urmare a ponderii reduse a copiilor de vârste mici care frecventează grădinițele în mediul rural.

În anul școlar 2016/2017, învățământul preșcolar a cuprins 521,2 mii de copii (în scădere cu aproape 13,5 mii de copii față de anul școlar anterior), școlarizați în 1138 de grădinițe și 10078 de structuri.

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar, calculată la nivelul anului școlar 2016/2017— reprezentând procentul copiilor cuprinși în grădiniță din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare nivelului preșcolar, a crescut ușor față de anul anterior cu 0,7 puncte procentuale, până la valoarea de 91,6%.

Tabel 6. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar (3-5/6 ani)

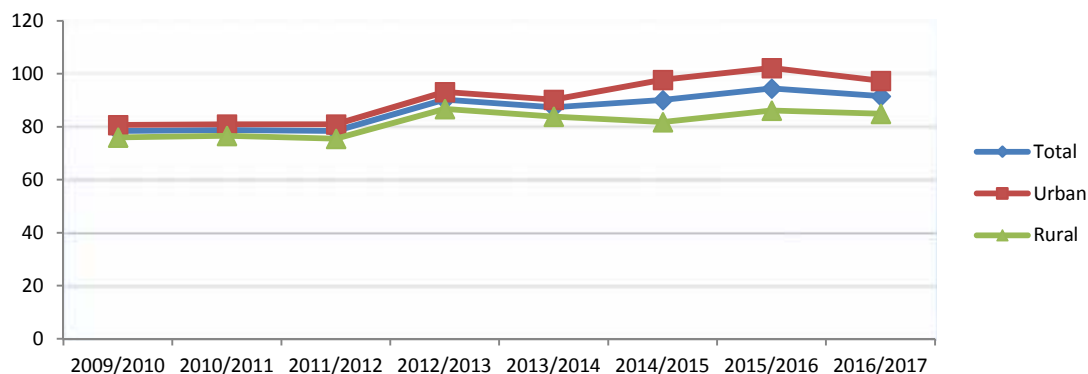
	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	78,4	78,8	78,4	90,2	87,4	90,1	90,9	91,6
Urban	80,7	80,9	81,0	93,2	90,3	97,7	97,8	97,4
Rural	76,0	76,6	75,5	86,7	83,9	81,8	83,4	85,0
Feminin	78,7	79,1	78,8	90,5	87,7	90,2	90,9	91,5
Masculin	78,1	78,5	78,0	89,9	87,1	89,9	90,9	91,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

Valorile indicatorului pe sexe înregistrează creșteri față de anul anterior, însă se păstrează similaritatea valorilor între fete și băieți.

Pe fondul creșterii valorii indicatorului la nivel general, continuă să se manifeste **discrepanțe pe medii de rezidență**. Aceste diferențe au crescut în perioada de referință a prezentului raport, de la 4,7 p.p. în 2009/2010 la 12,4 p.p. în anul școlar 2016/2017. Diferența dintre valorile indicatorului pe cele două medii de rezidență este, totuși, în scădere față de anul școlar anterior. Mediul rural continuă să înregistreze rate de cuprindere în învățământul preșcolar cu mult mai mici decât mediul urban. Opțiunea părinților din rural de a nu-și trimite copiii la grădiniță la vârste mai mici este determinată atât de diferite dificultăți de acces (de exemplu, distanțe mari dintre casă și grădiniță), cât și de disponibilitățile de timp pentru îngrijirea copiilor pe care le au familiile în rural, comparativ cu urbanul. Aceste date evidențiază **necesitatea susținerii continue a mediului rural**, prin proiecte și măsuri specifice privind dezvoltarea rețelei de unități de învățământ preșcolar și susținerea participării la educația timpurie.

Figura 2. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii de rezidență

I.B.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar

Analiza ratelor specifice de cuprindere în grădiniță din ultimul an reflectă scăderea participării la învățământul preșcolar a copiilor din grupa de vârstă 3-5/6 ani, cu excepția vârstei de 4 ani unde creșterea este de 5,3 p.p.

Începând cu anul școlar 2012/2013, **grupa de vârstă de 6 ani** corespunde învățământului obligatoriu. În prezentul raport, pentru asigurarea comparabilității datelor, sunt oferite date privind ratele

specifice de cuprindere în învățământul preșcolar și pentru această grupă de vârstă. Analiza acestor date este relevantă din perspectiva evaluării eficienței obligativității clasei pregătitoare de la această vârstă.

Astfel, înainte de implementarea debutului școlar de la 6 ani, peste trei sferturi dintre copiii de această vârstă erau cuprinși în grădinițe. Începând cu anul 2012/2013, a scăzut semnificativ ponderea copiilor de 6 ani din grădinițe până la valoarea de 13,9% în anul școlar 2016/2017. Aceste date evidențiază faptul că introducerea clasei pregătitoare de la vârsta de 6 ani și, respectiv, implementarea unor redimensionări curriculare corespunzătoare au constituit un răspuns pozitiv la tendința părinților de a amâna vârsta debutului școlar din cauza reticențelor acestora privind dificultățile debutului școlarizării.

Față de anul școlar anterior, ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar au înregistrat, în general, **tendințe descendente, cu excepția vârstei de 4 ani unde valoarea indicatorului este în creștere față de anul anterior.**

Pe medii de rezidență, mediul rural continuă să fie în dezavantaj, chiar dacă pentru unele vârste se înregistrează creșteri ale valorii indicatorului. Ca și în anii trecuți, diferențele pe medii de rezidență sunt de aproximativ 10 p.p. pentru vârstele de 3-5 ani, în favoarea mediului urban. Pentru copiii de 6 ani, valoarea indicatorului este cvasisimilară între urban și rural.

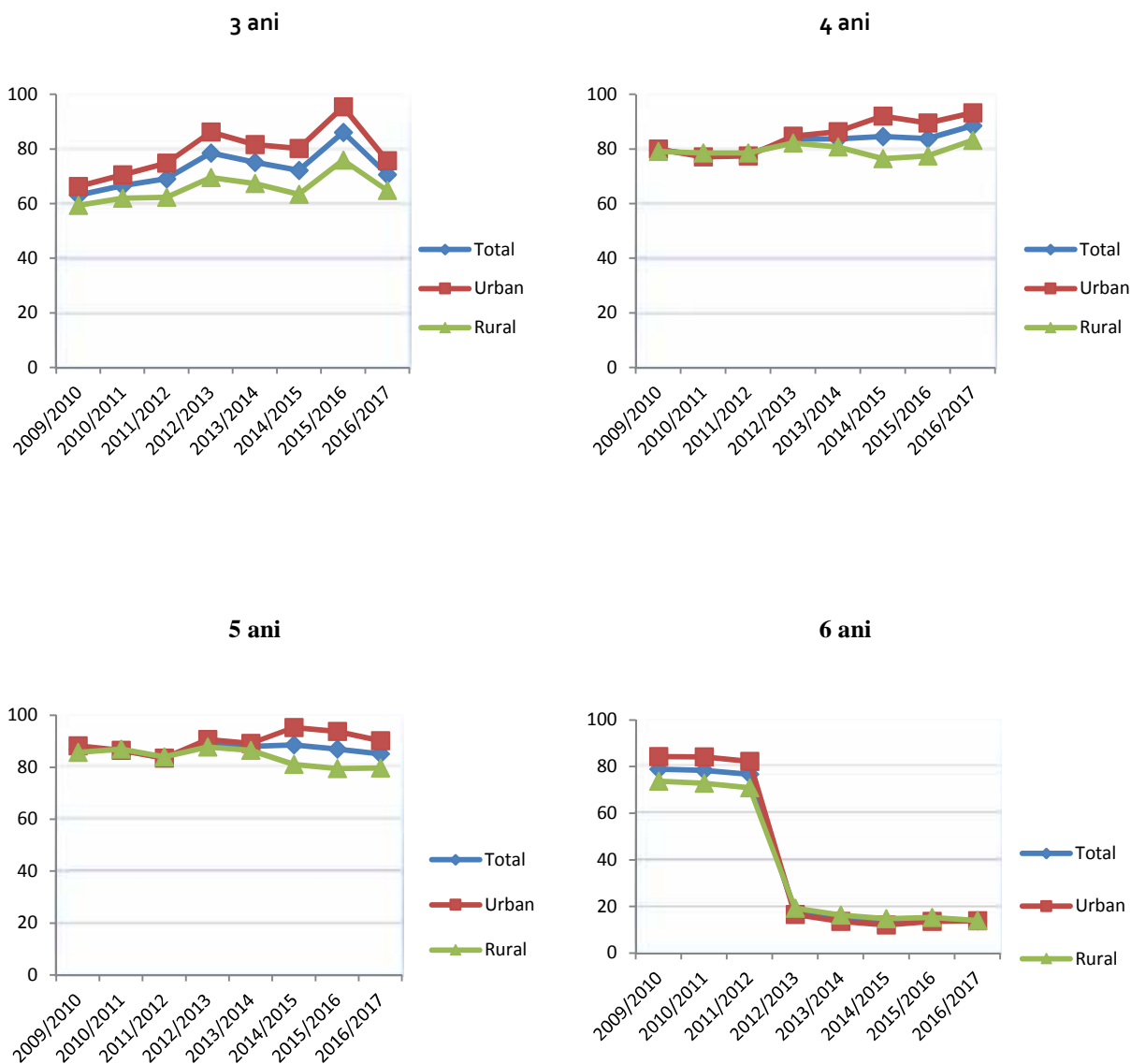
Tabel 7. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul preșcolar

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016*	2016/ 2017
3 ani	Total	63,1	66,6	69,1	78,5	75,2	72,2	86,1	70,6
	Urban	66,3	70,5	74,8	86,2	81,6	80,2	95,4	75,7
	Rural	59,3	62,0	62,3	69,5	67,4	63,4	75,9	64,8
	Feminin	64,5	67,9	70,3	80,3	76,5	73,3	87,2	71,4
	Masculin	61,7	65,4	67,9	76,9	74,1	71,1	85,1	69,9
4 ani	Total	79,6	77,8	78,0	83,6	83,7	84,6	83,8	88,5
	Urban	80,0	77,1	77,5	84,7	86,3	92,0	89,5	93,3
	Rural	79,1	78,6	78,6	82,2	80,7	76,5	77,5	83,2
	Feminin	80,3	78,5	78,6	83,6	84,2	85	84,0	89,0
	Masculin	79,0	77,2	77,5	83,6	83,3	84,2	83,6	88,0
5 ani	Total	87,0	86,7	83,7	89,3	88,0	88,6	87,0	85,2
	Urban	88,3	86,5	83,5	90,7	89,2	95,3	93,8	90,2
	Rural	85,7	87,0	84,0	87,8	86,6	81,1	79,5	79,7
	Feminin	87,5	87,1	84,6	89,3	87,9	88,2	86,9	84,7
	Masculin	86,5	86,4	82,9	89,4	88,1	88,7	87,0	85,7
6 ani	Total	78,9	78,4	76,7	17,8	14,9	13,5	14,4	13,9
	Urban	84,3	84,1	82,2	16,5	13,6	12,1	13,6	13,8
	Rural	73,7	72,8	70,9	19,3	16,3	14,8	15,2	14,0
	Feminin	78,0	77,9	76,2	17,3	14,1	12,5	13,3	12,5
	Masculin	79,7	78,9	77,2	18,3	15,5	14,4	15,4	15,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

*Datele includ și copiii de 2 ani.

Figura 3. Ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar pe medii de rezidență

I.C. Învățământul primar și gimnazial

I.C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial

Începând cu 2012/2013, valoarea indicatorului rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial a fost de 90-91%, cu o scădere sub 89% în anul școlar de referință al raportului. Se mențin diferențe pe cicluri de învățământ: în învățământul primar sunt cuprinși aproape 87% dintre copiii de vârstă corespunzătoare, iar în învățământul gimnazial puțin peste 91%. Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, în special la nivelul învățământului gimnazial. Ratele de participare sunt ușor mai mari pentru populația școlară masculină, comparativ cu populația feminină.

În anul școlar 2016/2017, învățământul primar și gimnazial (de masă și special) a cuprins 1678,1 mii de elevi (cu 16,5 mii mai puțin decât în anul școlar anterior), școlarizați în 3917 unități școlare independente și în secții din cadrul grupurilor școlare.

Evoluția **ratei brute de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial** – reprezentând ponderea elevilor cuprinși în ciclul primar și gimnazial din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare celor două niveluri de studiu (6-14 ani) – a fost influențată de măsurile de reorganizare implementate în ultimii ani. Pe parcursul perioadei analizate, valoarea indicatorului a fost în scădere, de la 98,3% în 2009/2010 la 89,4% în 2015/2016. În ultimii patru ani școlari, a fost înregistrată o scădere semnificativă, până la valori de peste 88,7% – ca o consecință a schimbării structurii sistemului școlar, prin includerea clasei pregătitoare în componența învățământului primar (ca urmare, intervalul de vârstă luat în analiză la calcularea indicatorului este mai mare). În anul școlar de referință, indicatorul își continuă tendința descendentă, cu 0,7 p.p.

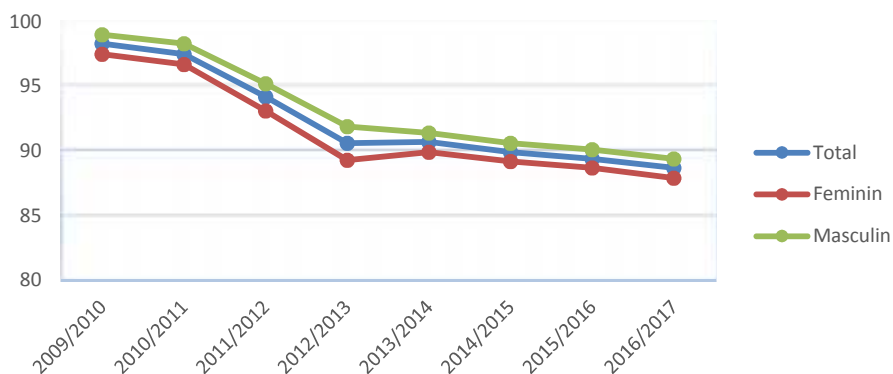
Tabel 8. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	98,3	97,5	94,2	90,6	90,7	89,9	89,4	88,7
Feminin	97,5	96,7	93,1	89,3	89,9	89,2	88,7	87,9
Masculin	99,0	98,3	95,2	91,9	91,4	90,6	90,1	89,4

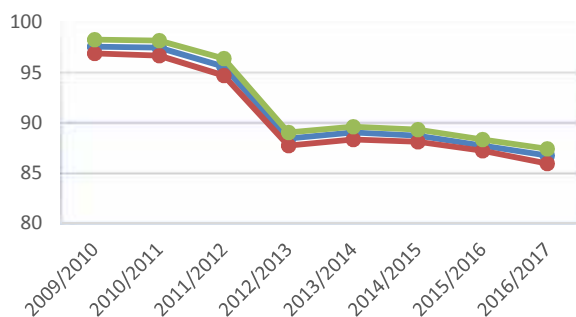
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Diferența pe sexe se menține și în anul școlar 2016/2017 în favoarea băieților cu 1,5 puncte procentuale (87,9% fete, respectiv 89,4% băieți), în contextul scăderii valorii indicatorului pe sexe.

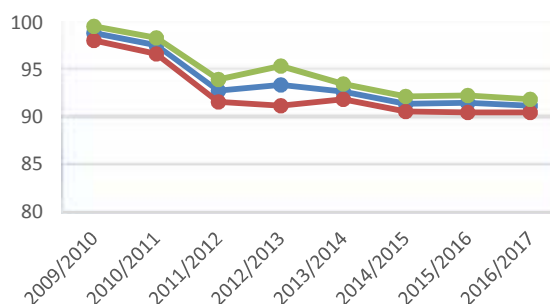
Figura 4. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, pe sexe
primar și gimnazial

primar

gimnazial

Pe medii de rezidență, rata de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut constant în ultimii ani, atât în urban, cât și în rural. În anul școlar 2016/2017, valorile ratei brute de cuprindere au fost de 99,8% în urban și de 78,1% în rural; diferența pe medii de rezidență este în creștere, fiind mai mare de 21 puncte procentuale în defavoarea mediului rural.

Tendința descendentă înregistrată de rata brută de cuprindere din primar și gimnazial în anul școlar 2016/2017 se manifestă diferit **pe cicluri de învățământ**.

După o perioadă de valori relativ constante, rata brută de cuprindere **în învățământul primar** a scăzut semnificativ în ultimii cinci ani școlari, ca efect al trecerii clasei pregătitoare în componența învățământului primar. În anul școlar 2016/2017, s-a înregistrat valoarea de 86,7%, în scădere cu 1 p.p. față de anul anterior, respectiv cu 2 p.p. față de anul școlar 2014/2015. O pondere încă semnificativă a copiilor de 6 ani se regăsește în grădinițe (13,9%, în scădere ușoară față de anul școlar anterior).

Tabel 9. Rata brută de cuprindere în învățământul primar

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	97,6	97,5	95,6	88,4	89,0	88,7	87,7	86,7
Feminin	96,9	96,7	94,7	87,7	88,3	88,1	87,2	85,9
Masculin	98,3	98,2	96,4	89,0	89,6	89,3	88,3	87,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Discrepanțele între valoarea acestui indicator pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a învățământului din mediul rural (78% rural și 95,3% urban). Valoarea indicatorului este ușor mai mare în cazul băieților, în comparație cu fetele, diferența de peste 1 p.p. păstrându-se ca și în anii anteriori.

În **învățământul gimnazial**, valoarea ratei brute de cuprindere a crescut în perioada 2007-2010 ca urmare a școlarizării la acest nivel de studiu a copiilor care au intrat în clasa I în 2003/2004 (două generații de 6 și de 7 ani). Ulterior, rata de participare în gimnaziu a scăzut semnificativ, până la valoarea de 91,2% în anul școlar 2016/2017, cu 0,3 p.p. mai redusă în raport cu anul școlar anterior. Valoarea indicatorului este ușor mai mare în cazul băieților, în comparație cu fetele.

Tabel 10. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	98,9	97,6	92,8	93,4	92,7	91,4	91,5	91,2
Feminin	98,1	96,7	91,6	91,2	91,9	90,6	90,5	90,5
Masculin	99,6	98,4	94,0	95,4	93,5	92,2	92,3	91,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

I.C.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

Rata de cuprindere a copiilor de 6 ani în învățământul primar a fost în creștere de la un an școlar la altul; în 2016/2017, indicatorul înregistrează o scădere cu 0,8 p.p. față de anul școlar anterior. O pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani se află în grădiniță. Ratele de cuprindere pentru celelalte vârste specifice învățământului primar și gimnazial au înregistrat ușoare oscilații față de anul anterior. Se înregistrează, în continuare, procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).

Rata specifică de cuprindere exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă; indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică.

- **Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul primar**

Ca și alți indicatori, ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste au prezentat tendințe oscilante în ultimii ani, influențate mai ales de schimbările de structură ale sistemului de învățământ.

Cea mai relevantă din această perspectivă este **rata specifică de cuprindere pentru vârsta de 6 ani**. De la ponderi de aproximativ 20% a copiilor de 6 ani cuprinși în învățământul primar înainte de anul școlar 2012/2013, în anul școlar 2016/2017 peste 81% dintre copiii de 6 ani au fost școlarizați în primar (în scădere, totuși, față de anul școlar anterior cu 0,8 p.p.): 76,4% în clasa pregătitoare și 4,8% în clasa I. În același timp, 13,9% dintre copiii de 6 ani (în scădere față de anul școlar anterior) au rămas cuprinși în învățământul preșcolar. Dacă înainte de introducerea obligativității clasei pregătitoare nivelul ratei de cuprindere în școală a copiilor de 6 ani era mai ridicat în rural decât în urban, în ultimii cinci ani tendința s-a inversat, valoarea indicatorului fiind mai mare în urban decât în rural cu peste 20 p.p. (91,7% în urban, respectiv 70,2% în rural). În mod constant, diferența valorii indicatorului pe sexe este

în favoarea fetelor: mai multe fete decât băieții își fac debutul școlar la vârsta de 6 ani (82,5% fete, respectiv 80,3% băieți).

La celelalte vârste corespunzătoare învățământului primar, ratele specifice de cuprindere înregistrează ușoare oscilații față de anul anterior. Astfel, la nivelul elevilor de 8 și de 9 ani se înregistrează ușoare creșteri ale valorii indicatorului, în timp ce la 7 și la 10 ani, scăderi ale valorii indicatorului.

Pe sexe, se remarcă faptul că, la vârsta de intrare în învățământul primar, rata de cuprindere este mai mare pentru fete în comparație cu băieții, fapt datorat cel mai probabil unui debut școlar mai rapid al acestora.

Pe medii de rezidență, ratele de cuprindere sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare învățământului primar, cea mai mare diferență înregistrându-se la vârsta de 6 ani (21,5 p.p.).

Se remarcă prezența în învățământul primar a unei ponderi relativ ridicate de **elevi care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** acestui nivel de studii: 10,2% dintre copiii de 11 ani și 2,2% dintre copiii de 12 ani sunt cuprinși în învățământul primar. Această stare de fapt poate avea multiple cauze: debutul școlar întârziat (mai ales în învățământul special, dar nu numai); fenomenul repetenției, cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație și cu efecte asupra riscului de abandon școlar.

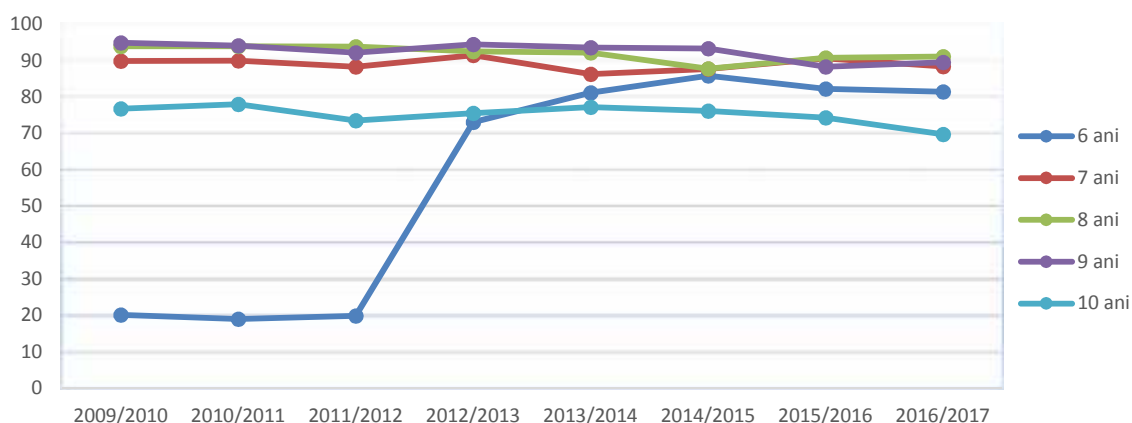
Tabel 11. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
6 ani	Total	20,1	19,0	19,9	73,1	81,2	85,8	82,2	81,4
	Urban	19,3	18,2	19,4	73,9	83,3	95,4	92,3	91,7
	Rural	20,9	19,9	20,5	72,2	78,8	75,8	71,7	70,2
	Feminin	21,1	20,0	21,0	74,1	82,2	86,7	83,5	82,5
	Masculin	19,2	18,0	18,9	72,2	80,3	84,9	81,0	80,3
7 ani	Total	89,9	90,0	88,3	91,5	86,3	87,7	90,6	88,6
	Urban	93,4	93,2	93,0	94,4	87,9	95,0	99,5	97,8
	Rural	86,7	86,9	83,7	88,4	84,5	80,4	81,6	79,1
	Feminin	90,7	90,2	88,4	91,3	86,5	87,8	90,3	88,5
	Masculin	89,1	89,7	88,1	91,8	86,1	87,7	90,9	88,7
8 ani	Total	93,9	93,9	93,8	92,5	92,2	87,8	90,8	91,1
	Urban	99,1	97,8	97,7	96,7	95,1	95,2	98,9	100,5
	Rural	89,4	90,4	90,1	88,3	88,9	80,4	82,6	81,7
	Feminin	93,4	93,6	93,4	92,5	91,8	87,6	90,4	90,6
	Masculin	94,4	94,2	94,1	92,4	92,5	88,0	91,1	91,7
9 ani	Total	94,9	94,1	92,2	94,5	93,6	93,3	88,3	89,5
	Urban	101,0	99,6	98,5	99,0	98,5	102,7	96,8	98,0
	Rural	89,8	89,3	86,7	90,3	88,8	84,4	80,0	81,0
	Feminin	94,7	93,4	92,2	93,7	93,4	93,1	88,3	88,8
	Masculin	95,1	94,8	92,1	95,3	93,8	93,6	88,4	90,2
10 ani	Total	76,8	78,0	73,5	75,5	77,2	76,2	74,3	69,7
	Urban	83,0	84,6	79,9	80,2	82,1	85,4	82,7	75,4
	Rural	71,7	72,4	68,0	71,3	72,6	68,0	66,3	64,0
	Feminin	75,1	76,3	71,8	74,5	75,3	74,8	72,7	68,2
	Masculin	78,5	79,6	75,1	76,4	79,0	77,5	75,7	71,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 5. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar

• **Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul gimnazial**

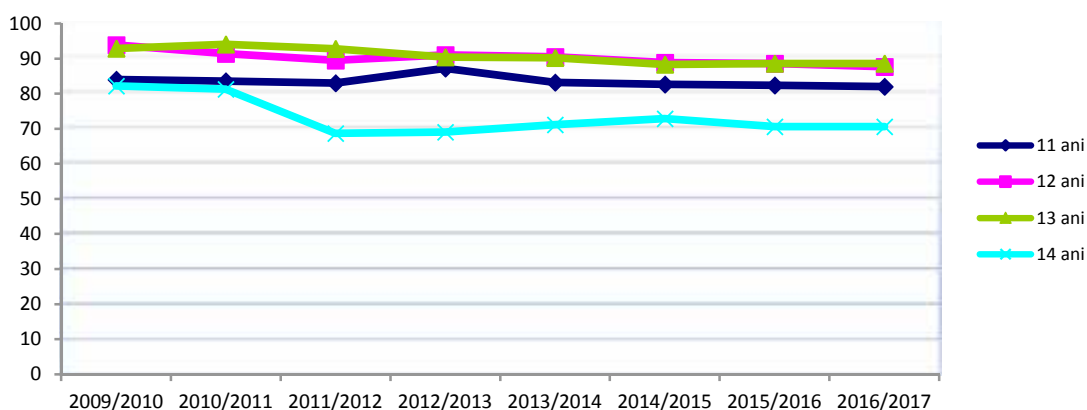
Evoluția ratelor specifice de cuprindere în învățământul gimnazial înregistrează scăderi ușoare față de anul anterior pentru 11 și 12 ani, respectiv valori constante ale indicatorului pentru 13 și 14 ani. Ca și în învățământul primar, ratele de cuprindere în gimnaziu sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de studiu. De asemenea, ponderea **elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** învățământului gimnazial se păstrează încă la valori mari: 11,1% dintre copiii de 15 ani și 3,3% dintre copiii de 16 ani sunt cuprinși în învățământul gimnazial.

Tabel 12. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul gimnazial

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
11 ani	Total	84,0	83,6	83,0	87,2	83,2	82,7	82,4	82,0
	Urban	93,1	93,2	92,9	92,6	91,7	94,1	94,7	95,6
	Rural	76,2	75,6	74,8	82,1	75,6	73,0	71,5	69,3
	Feminin	85,2	84,0	83,8	83,8	84,7	83,6	83,3	83,0
	Masculin	82,8	83,2	82,2	90,6	81,7	81,9	81,6	81,1
12 ani	Total	93,9	91,4	89,5	91,1	90,5	88,9	88,6	87,7
	Urban	103,0	101,4	99,3	101,6	101,4	100,0	101,2	100,8
	Rural	85,9	83,0	81,3	82,2	81,2	79,7	77,8	76,1
	Feminin	93,5	92,2	89,2	91,0	90,4	89,2	88,5	87,6
	Masculin	94,2	90,7	89,8	91,1	90,6	88,7	88,6	87,8
13 ani	Total	92,9	94,1	92,8	90,4	90,2	88,3	88,6	88,6
	Urban	103,1	103,8	102,2	101,3	100,5	100,2	100,8	101,9
	Rural	83,8	85,6	84,8	81,4	81,6	78,5	78,4	77,2
	Feminin	93,0	93,5	92,9	90,1	90,1	88,2	88,5	88,5
	Masculin	92,7	94,7	92,7	90,6	90,2	88,5	88,6	88,6
14 ani	Total	82,2	81,3	68,7	69,1	71,2	72,9	70,6	70,6
	Urban	91,1	91,0	79,2	79,7	82,3	85,0	82,4	82,0
	Rural	74,4	72,7	59,6	60,2	62,2	63,1	60,9	61,2
	Feminin	81,7	80,8	66,7	67,8	69,7	71,3	69,1	69,3
	Masculin	82,7	81,8	70,6	70,3	72,7	74,4	71,9	71,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 6. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământul gimnazial

I.C.3. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar 2015/2016, rata abandonului școlar a rămas relativ constantă în comparație cu anul școlar anterior. La nivel general, 1,8% dintre elevii de nivel primar și gimnazial abandonează școala. În mediul rural, la gimnaziul, populația școlară masculină, la început de ciclu gimnazial înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar. Astfel, cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar s-au înregistrat la nivelul învățământului gimnazial din mediul rural (2,5%), la băieții din gimnaziu (2,1%), respectiv la nivelul claselor I (2,5%) și a V-a (2,4%).

La finalul anului școlar 2015/2016, învățământul primar și gimnazial de masă cuprindea 1655,1 mii de elevi. Din totalul elevilor din învățământul primar și gimnazial de masă, 96,8% au fost declarați promovați și 3,2% repetenți, situație relativ constantă în comparație cu anul școlar anterior. Datele corespunzătoare pentru învățământul special sunt următoarele: 17,6 mii de elevi la final de an școlar, din care 98% au fost declarați promovați și 2% repetenți.

Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2015/2016 a fost de 1,8% (procent ce reprezintă 30,7 mii de elevi). În comparație cu anul anterior, valoarea indicatorului este constantă. Pe medii de rezidență, se păstrează diferența dintre rata abandonului în învățământul primar și gimnazial din urban și cea din rural, în defavoarea mediului rural (1,4% în urban și 2,3% în rural). În ceea ce privește abandonul pe sexe, se evidențiază o frecvență mai mare a situațiilor de abandon în cazul populației școlare masculine (2,0% băieți și 1,6% fete).

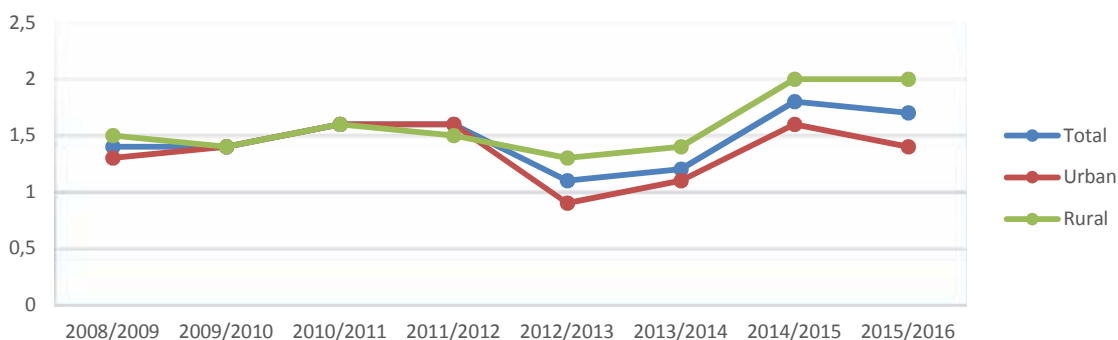
Tabel 13. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Învățământ primar și gimnazial								
Total	1,7	1,5	1,8	1,8	1,4	1,5	1,8	1,8
Urban	1,5	1,5	1,8	1,7	1,1	1,3	1,5	1,4
Rural	1,9	1,6	1,8	1,8	1,6	1,8	2,2	2,3
Feminin	1,5	1,4	1,7	1,5	1,2	1,4	1,7	1,6
Masculin	1,8	1,7	1,9	2	1,5	1,6	2,0	2,0
Învățământ primar								
Total	1,4	1,4	1,6	1,6	1,1	1,2	1,8	1,7
Urban	1,3	1,4	1,6	1,6	0,9	1,1	1,6	1,4
Rural	1,5	1,4	1,6	1,5	1,3	1,4	2,0	2,0
Feminin	1,3	1,3	1,5	1,4	1,0	1,1	1,6	1,5
Masculin	1,6	1,6	1,7	1,7	1,2	1,3	1,9	1,8
Învățământ gimnazial								
Total	1,9	1,7	2,0	1,9	1,7	1,8	1,9	2,0
Urban	1,6	1,5	1,9	1,8	1,4	1,5	1,5	1,5
Rural	2,2	1,8	2,0	2,1	2,1	2,1	2,3	2,5
Feminin	1,8	1,5	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,8
Masculin	2,0	1,8	2,1	2,2	1,9	1,9	2,1	2,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

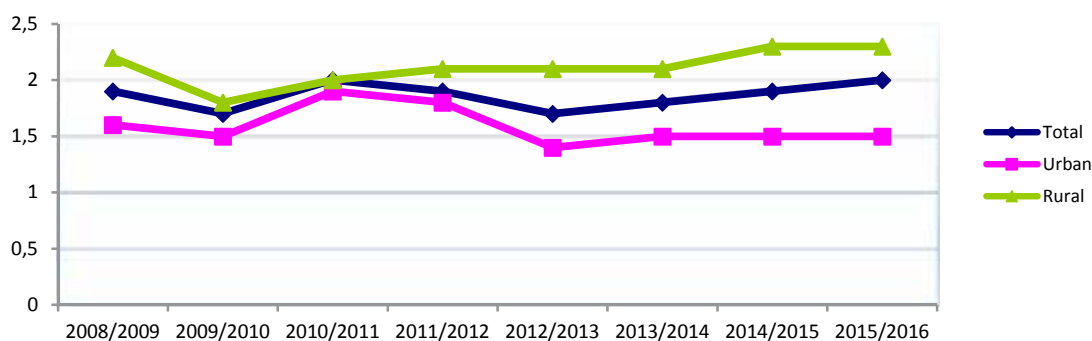
Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice. În **învățământul primar**, abandonul școlar a crescut constant după momentul trecerii la 10 ani de școlaritate obligatorie; situația s-a îmbunătățit în perioada 2012-2014, însă ulterior valoarea indicatorului a înregistrat o nouă creștere. În anul școlar de referință, valoarea indicatorului scade ușor, menținându-se, totuși, la o valoare crescută (1,7%). Diferența pe medii de rezidență se păstrează constantă, mediul rural fiind în continuare defavorizat. Decalajul pe sexe a crescut ușor: mai mulți băieți (2%) din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu fetele (1,6%).

Figura 7. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență

În **învățământul gimnazial** se înregistrează o ușoară creștere a ratei abandonului școlar față de anul anterior; valoarea indicatorului a fost de 2,0% în 2015/2016. La acest nivel de studiu, diferențele pe medii sunt mai mari decât în ciclul primar, de 1,0 p.p. în defavoarea mediului rural. Și în cazul gimnaziului se evidențiază avantajul fetelor în comparație cu băieții (cu 0,3 p.p. în defavoarea băieților).

Figura 8. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență

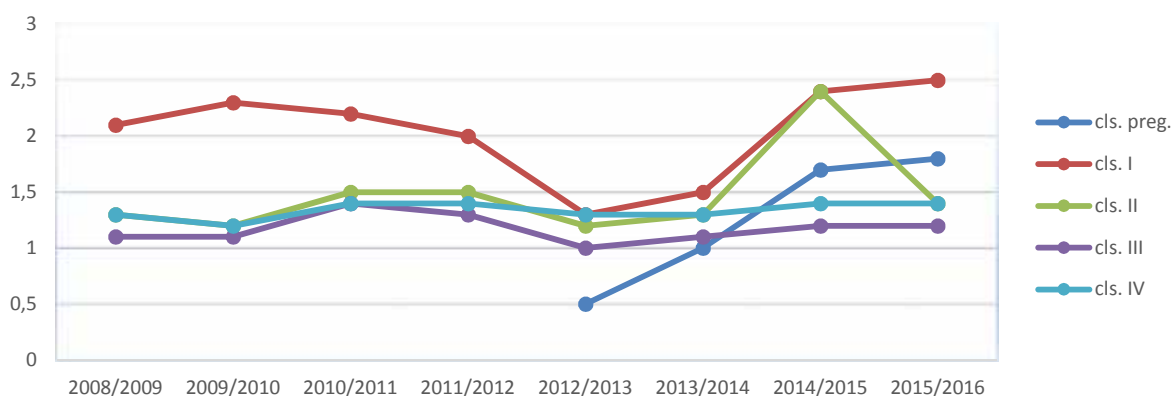
Relevantă în contextul de față este și analiza abandonului școlar **pe clase**. Datele evidențiază faptul că **ratele cele mai ridicate ale abandonului se înregistrează la clasele de început de cicluri de școlaritate**: clasa pregătitoare și clasa I, respectiv clasa a V-a. La nivelul clasei pregătitoare, se înregistrează o creștere constantă de la un an la altul a valorii indicatorului. Diferența pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a mediului rural, în special pentru nivelul gimnazial unde diferența este între 0,8-1,2 p.p.

Tabel 14. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență

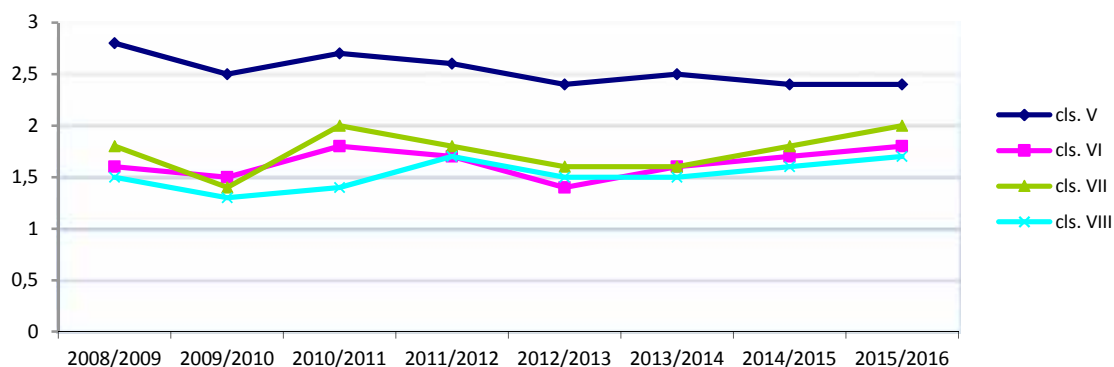
		2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Clasa pregătitoare	Total	-	-	-	-	0,5	1,0	1,7	1,8
	Urban	-	-	-	-	0,1	0,7	1,7	1,6
	Rural	-	-	-	-	0,9	1,3	1,7	1,9
I	Total	2,1	2,3	2,2	2,0	1,3	1,5	2,4	2,5
	Urban	2,2	2,4	2,3	2,0	1,2	1,4	1,9	1,9
	Rural	2,1	2,3	2,1	2,0	1,5	1,6	3,0	3,2
a II-a	Total	1,3	1,2	1,5	1,5	1,2	1,3	2,4	1,4
	Urban	1,1	1,2	1,5	1,5	1,2	1,1	2,0	1,1
	Rural	1,4	1,3	1,5	1,5	1,3	1,5	2,8	1,7
a III-a	Total	1,1	1,1	1,4	1,3	1,0	1,1	1,2	1,2
	Urban	1,0	1,1	1,4	1,3	0,9	1,0	1,2	0,8
	Rural	1,2	1,1	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3	1,7
a IV-a	Total	1,3	1,2	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4
	Urban	1,1	1,2	1,4	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
	Rural	1,4	1,1	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5	1,6
a V-a	Total	2,8	2,5	2,7	2,6	2,4	2,5	2,4	2,4
	Urban	2,6	2,5	2,8	2,6	2,2	2,1	1,9	1,8
	Rural	3,0	2,4	2,6	2,6	2,7	2,9	2,9	3,0
a VI-a	Total	1,6	1,5	1,8	1,7	1,4	1,6	1,7	1,8
	Urban	1,4	1,5	1,8	1,7	1,2	1,4	1,4	1,4
	Rural	1,8	1,6	1,9	1,7	1,7	1,8	2,1	2,2
a VII-a	Total	1,8	1,4	2,0	1,8	1,6	1,6	1,8	2,0
	Urban	1,5	1,2	1,8	1,8	1,2	1,4	1,4	1,6
	Rural	2,2	1,7	2,1	1,8	1,9	2,0	2,3	2,4
a VIII-a	Total	1,5	1,3	1,4	1,7	1,5	1,5	1,6	1,7
	Urban	1,1	1,1	1,2	1,7	1,1	1,2	1,1	1,2
	Rural	1,9	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9	2,1	2,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2008-2017.

Figura 9. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe clase

Figura 10. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe clase

La nivel general, ratele ridicate ale abandonului școlar la început de ciclu de școlaritate au drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la solicitările școlii, respectiv la trecerea de la un nivel de studiu la altul: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular, nu în ultimul rând diferențe semnificative în ceea ce privește numărul de ore/săptămână dedicate studiului. Este de remarcat tendința generală de scădere a ratei abandonului școlar de la clasa de debut la cele de final de ciclu de școlaritate determinată, cel mai probabil, de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare.

I.D. Învățământul liceal și profesional

I.D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2016/2017, valoarea ratei brute de cuprindere în învățământul secundar superior a fost de 84,8%, în ușoară scădere față de anul anterior. Măsurile de organizare care au vizat învățământul profesional au determinat schimbări importante ale valorilor acestui indicator în ultimii ani. Diferența de participare pe sexe revine la un nivel semnificativ, odată cu reintroducerea învățământului profesional: peste 8 puncte procentuale în favoarea populației feminine la liceu și peste 9 puncte procentuale în favoarea celei masculine în învățământul profesional.

Valorile ratelor brute de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional au fost direct influențate, la nivelul ultimilor ani școlari, de măsurile educaționale din domeniu: reorganizarea învățământului profesional și tehnic începând cu anul școlar 2009/2010; măsurile tranzitorii de pregătire profesională (*Ordinul de ministru nr. 5730/2010 privind organizarea stagiilor de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; Ordinul de ministru nr. 3168/2012 privind organizarea învățământului profesional cu durata de 2 ani*); reînființarea învățământului profesional cu durata de 3 ani, începând cu anul școlar 2014/2015; parcurgerea învățământului secundar superior (intrare în clasa a IX-a în 2011/2012 și ieșire din clasa a XII-a în 2014/2015) a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar concomitent în 2003/2004.

În ultimii ani școlari, rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o scădere constantă de la un an la altul. Această scădere a fost influențată, printre alți factori, și de efectele pe termen scurt sau pe termen lung ale unor schimbări de structură a sistemului de învățământ: pe de o parte, reorganizarea învățământului profesional și tehnic începând cu anul școlar 2009/2010; pe de altă parte, ieșirea în 2015 din sistemul de învățământ preuniversitar a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar concomitent în clasa I în anul 2003/2004.

În aceste context, în anul școlar 2016/2017, rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional) a ajuns la valoarea de 84,8%. Rata de cuprindere este ușor mai mare în cazul populației școlare feminine, comparativ cu cea masculină.

Tabel 15. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0	85,6	84,8
Feminin	96,0	95,6	95,3	94,2	91,1	90,3	85,9	85,5
Masculin	97,4	97,7	96,6	95,6	90,8	89,6	85,4	84,2

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Începând cu anul 2014/2015, datele oferite de Institutul Național de Statistică nu permit calcularea valorii indicatorului pe medii de rezidență în funcție de domiciliul părinților. Datele referitoare la mediul de rezidență al elevilor (domiciliul părinților) din rapoartele precedente semnalau o discrepanță semnificativă a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior în favoarea elevilor proveniți din mediul urban.

La nivelul liceului, rata de cuprindere a crescut semnificativ în prima parte a intervalului analizat, ajungând la valoarea maximă de 94,6% în 2011/2012 (momentul la care au intrat în clasa a IX-a cele două generații de elevi care au avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent). Ulterior, ca urmare a măsurilor de reorganizare a învățământului profesional și ca urmare a ieșirii din liceu a celor două generații anterior amintite, valorile ratei de cuprindere în liceu au început să scadă constant, ajungând la 75,1% în 2016/2017.

Evoluția indicatorului pe sexe evidențiază o participare mai mare la liceu în cazul populației școlare feminine (cu o diferență de peste 8 p.p. în defavoarea băieților). Se poate remarca strânsa asociere între distribuția pe sexe a efectivelor de elevi din liceu și schimbările de structură a sistemului de

Învățământ: reorganizarea învățământului profesional coincide cu reducerea ratei de cuprindere în liceu a populației școlare masculine.

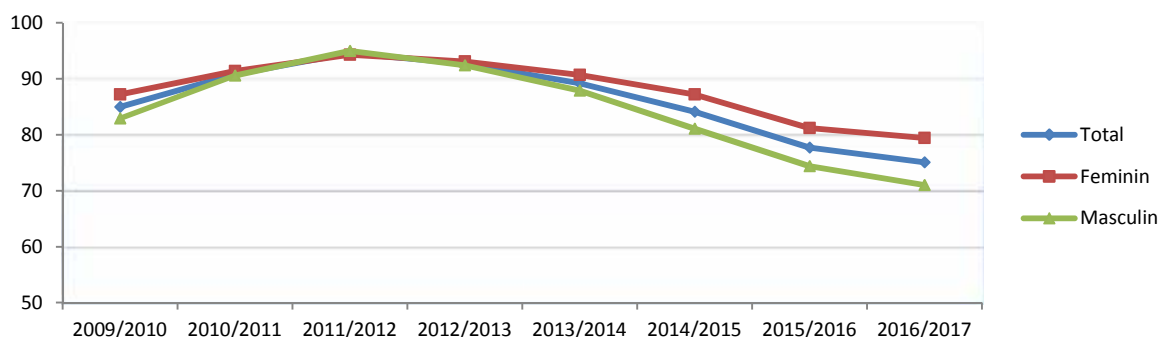
Tabel 16. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	85,0	90,8	94,6	92,7	88,2	84,1	77,7	75,1
Feminin	87,2	91,4	94,3	93,1	89,7	87,2	81,2	79,4
Masculin	82,9	90,6	95,0	92,4	86,7	81,1	74,4	71,0

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului liceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 11. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, pe sexe

La nivelul învățământului profesional, ratele de cuprindere au scăzut semnificativ în intervalul 2009-2011 (de la 15,8% la 1,8%). În perioada 2012-2014, valorile indicatorului au crescut ușor, pe fondul unor măsuri tranzitorii de implementare a învățământului profesional (stagii de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; organizarea învățământului profesional cu durată de 2 ani). Reînființarea unităților de învățământ profesional în anul școlar 2014/2015 a dus la creșterea ratei brute de cuprindere în ultimii trei ani, până la valoarea de 13% în 2016/2017.

Distribuția pe sexe a valorilor indicatorului evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul profesional a populației masculine față de cea feminină, cu o diferență de aproape 10 p.p. în anul școlar 2016/2017.

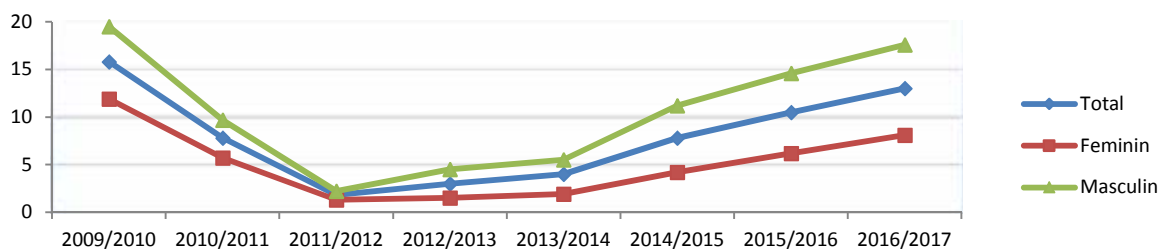
Tabel 17. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	15,8	7,8	1,8	3,0	4,0	7,8	10,5	13,0
Feminin	11,9	5,7	1,3	1,5	1,9	4,2	6,2	8,1
Masculin	19,5	9,7	2,2	4,5	5,5	11,2	14,6	17,6

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-17 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului profesional.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 12. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, pe sexe

Coroborând datele prezentate, analiza relevă existența unor corelații între ratele brute de cuprindere în liceu și în învățământul profesional:

- reducerea valorilor ratei de cuprindere în liceu se corelează cu creșterea valorilor pentru învățământul profesional;
- se constată o cuprindere mai mare a fetelor în învățământul liceal, respectiv a băieților în învățământul profesional.

Analiza participării la învățământul secundar superior **pe filiere și profiluri de formare** evidențiază următoarea situație:

- în învățământul secundar superior, liceul continuă să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere (75,1%), comparativ cu învățământul profesional (13%);
- evoluția ratelor de cuprindere în liceu și în învățământul profesional se corelează direct cu măsurile de reorganizare ce au vizat ruta profesională;
- rata brută de cuprindere în liceele teoretice și vocaționale înregistrează oscilații în intervalul analizat, ajungând 43% în 2016/2017;
- rata brută de cuprindere în filiera tehnologică a liceului a crescut în intervalul 2009-2011, după care a început să scadă semnificativ, ajungând la 31,8% în anul școlar 2016/2017;
- rata brută de cuprindere la nivelul întregului învățământ profesional și tehnic (liceu tehnologic și învățământ profesional) a scăzut constant de-a lungul intervalului analizat, ajungând de la 61,3% în 2009/2010, la 41,8% în anul școlar 2016/2017.

Tabel 18. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar superior, pe filiere de formare

Nivelul de învățământ	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total învățământ secundar superior	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0	85,6	84,5
Total învățământ liceal, din care:	85,0	90,8	94,6	92,7	89,2	84,1	77,7	74,8
Licee teoretice și vocaționale	39,5	40,3	41,7	43,4	45,1	45,2	43,2	43,0

Licee tehnologice	45,5	50,4	53,0	49,4	44,1	38,9	34,5	31,8
Total licee tehnologice, SAM/învățământ profesional (toate formele)	61,3	58,2	54,8	52,4	48,1	46,7	45,0	41,8

*Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare ansamblului învățământului secundar superior.
Sursa: Date preluate și/sau calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.*

I.D.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul liceal și profesional

Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul liceal și profesional înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură a sistemului de educație. În cazul învățământului liceal, se constată o cuprindere mai mare a populației feminine decât a celei masculine, pentru toate vârstele, iar în cazul celui profesional se observă situația inversă, de cuprindere mai mare a populației masculine.

Analiza ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste relevă evoluții specifice în cazul fiecărei vârste la nivelul învățământului liceal. Valorile ratei brute în perioada analizată sunt influențate de cuprinderea în liceu, în perioada 2011-2014, a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar simultan, la 6 și 7 ani, în 2003-2004.

Datele calculate pentru ultimii ani școlari arată scăderi constante ale valorilor ratelor specifice pentru toate vârstele corespunzătoare liceului.

Astfel, în anul școlar 2016-2017, în liceu se aflau: 60% din populația totală de 15 ani; aproape 65% din populația de 16 ani; peste 66% din populația de 17 ani și puțin peste 53% din populația de 18 ani.

Rata de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul analizat, diferența la nivelul ultimului an școlar fiind de 4-11 p.p.

Tabel 19. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământul liceal

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
15 ani	Total	73,0	76,2	79,3	75,8	73,6	65,7	62,6	60,0
	Feminin	75,7	78,2	80,9	77,6	75,6	71,0	68,5	65,8
	Masculin	70,4	74,3	77,8	74,1	71,6	60,7	56,9	54,5
16 ani	Total	63,2	77,3	76,1	76,4	75,3	72,5	67,4	64,7
	Feminin	68,1	78,7	77,4	79,1	78,3	76,5	72,4	70,4
	Masculin	58,6	75,9	74,9	73,8	72,5	68,6	62,7	59,2
17 ani	Total	56,0	64,7	74,8	74,8	73,5	72,5	70,8	66,3
	Feminin	62,1	69,4	76,5	77,3	76,7	75,6	74,6	70,9
	Masculin	50,2	60,1	73,2	72,4	70,4	69,5	67,2	62,0
18 ani	Total	58,7	57,4	60,1	62,2	61,6	63,5	52,4	53,2
	Feminin	61,5	59,6	60,7	63,1	63,0	65,7	52,9	55,1
	Masculin	56,0	55,4	59,5	61,4	60,3	61,4	51,9	51,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

La nivelul anului școlar 2016-2017, pe lângă elevii de vârstă teoretică corespunzătoare (15-18 ani), în liceu se aflau, de asemenea, și elevi de vârste mai mici (15% din populația de 14 ani), dar și elevi cu vârste mai mari (42,4% din populația de 19 ani și peste). Această pondere foarte mare a populației școlare de liceu, care depășește vârsta corespunzătoare acestui nivel de studiu, este determinată de un complex de factori: elevi cu debut școlar întârziat, elevi cu repetenție multiplă, elevi care nu s-au înscris la liceu imediat după finalizarea clasei a VIII-a, elevi care au urmat ruta progresivă de formare în învățământul secundar superior etc. Majoritatea acestora se află înscrși în forme alternative, precum: învățământul cu frecvență redusă, învățământul seral. Acest număr foarte mare de populație școlară de liceu care depășește vârsta corespunzătoare are impact direct asupra ratelor de cuprindere în învățământul superior.

Reorganizarea învățământului profesional și tehnic, începând cu 2009/2010, a determinat scăderea bruscă a ratelor de cuprindere la toate vârstele corespunzătoare **învățământului profesional**. Valorile mai mari înregistrate pentru vârstele de 16 și 17 ani în anul școlar 2009/2010 au fost determinate de efectivele de elevi din anii II și III din SAM. Începând cu 2014/2015, anul aferent reînființării învățământului profesional, se înregistrează o creștere a valorilor indicatorului la toate vârstele specifice acestei rute educaționale. Astfel, la nivelul anului școlar 2016/2017, aproximativ câte 10% din populația de 15 ani, de 16 ani și de 17 ani era cuprinsă în învățământul profesional.

Analiza datelor relevă valori mai mari ale ratelor specifice în cazul populației masculine – cu valori mai mult decât duble față de cele ale populației feminine, în ultimii trei ani școlari analizați.

Tabel 20. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul profesional

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
15 ani	Total	0,5	0,0	0,0	1,1	1,1	8,0	10,5	10,6
	Feminin	0,4	0,0	0,0	0,5	0,6	4,8	6,6	7,0
	Masculin	0,6	0,0	0,0	1,6	0,0	11,0	14,1	14,1
16 ani	Total	14,8	1,2	0,0	3,0	4,1	6,2	10,2	12,4
	Feminin	11,0	0,9	0,0	1,4	1,9	3,1	5,9	7,7
	Masculin	18,5	1,5	0,1	4,6	6,2	9,2	14,3	17,0
17 ani	Total	18,2	11,1	0,7	2,2	4,2	4,7	5,5	9,6
	Feminin	13,5	7,8	0,3	0,8	1,9	2,1	2,9	5,6
	Masculin	22,6	14,2	1,1	3,5	6,4	7,1	8,1	13,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Ca și la liceu, în învățământul profesional există și elevi cu vârste mai mici sau mai mari decât intervalul corespunzător acestui nivel de studiu, dar în ponderi mult mai reduse (2,5% din populația de 14 ani, respectiv 3,9% din populația de 19 ani și peste).

I.D.3. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2016/2017, o pondere de 93,7% dintre elevii înscrși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu sau în învățământul profesional; valoarea a fost în uşoară scădere față de anii precedenți. Odată cu reînființarea învățământului profesional în anul școlar 2014/2015, se observă o diferențiere semnificativă pe sexe: tranziția la învățământul liceal este mai mare în cazul fetelor, iar la învățământul profesional este mai mare în cazul băieților.

Un indicator foarte relevant din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial este **rata de tranziție de la clasa a VIII-a la învățământul liceal și profesional**. Indicatorul evidențiază nivelul accesului la învățământul secundar superior, precum și capacitatea de care dispune sistemul educațional de cuprindere a elevilor la acest nivel de studiu.

În ultimii ani, rata de tranziție în învățământul secundar superior (învățământ liceal și învățământ profesional) a înregistrat o descreștere, ajungând, la nivelul anului școlar 2016/2017, la valoarea de 93,7%. Ratele de tranziție de la învățământul gimnazial la nivelul secundar superior de educație au valori și evoluții diferite în funcție de filiera de formare.

Tabel 21. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

		2010/ 2011*	2011/ 2012*	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Învățământ liceal și profesional	Total	-	-	96,7	96,7	94,4	93,9	93,7
	Feminin	-	-	94,4	94,6	93,4	93,9	93,8
	Masculin	-	-	98,8	98,7	95,4	93,8	93,6
Învățământ liceal	Total	93,0	92,2	92,2	91,9	79,6	78,0	77,4
	Feminin	93,2	92,6	92,3	92,4	84,9	84,0	83,4
	Masculin	92,8	91,8	92,0	91,5	74,4	72,3	71,7
Învățământ profesional	Total	-	-	4,5	4,8	14,9	15,9	16,3
	Feminin	-	-	2,1	2,2	8,5	9,9	10,4
	Masculin	-	-	6,9	7,2	20,9	21,6	21,8

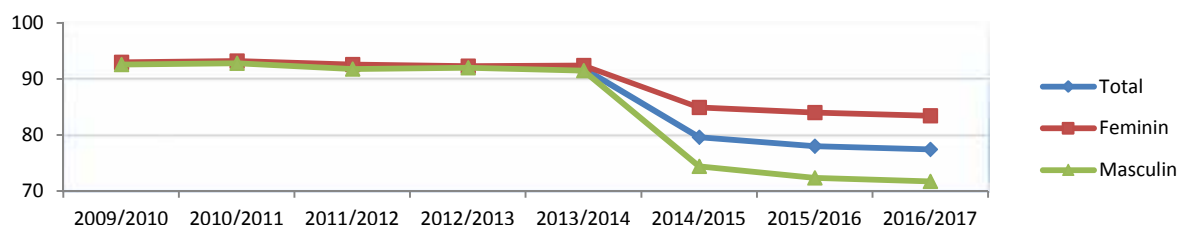
* Începând cu anul școlar 2009/2010, ruta de formare SAM a intrat în lichidare.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

În perioada 2010-2013, **rata de tranziție la învățământul liceal** a înregistrat o valoare relativ constantă și ușor în scădere. O dată cu reorganizarea învățământului profesional, a avut loc o scădere majoră a valorii indicatorului, o parte dintre absolvenții de clasa a VIII-a reorientându-se către această rută de formare. La nivelul anului școlar 2016/2017, valoarea ratei de tranziție la liceu a fost de 77,4%.

Distribuția valorilor pe sexe este echilibrată; dacă în mod tradițional rata de tranziție la liceu era semnificativ mai mare pentru fete decât pentru băieți, reorganizarea rutei profesionale în 2009/2010 a determinat, practic, egalizarea valorii indicatorului pe sexe. O dată cu reactivarea rutei profesionale, cu începere din anul școlar 2014/2015, s-a înregistrat o rată de tranziție la liceu semnificativ mai mare a fetelor, în comparație cu băieții. În anul școlar 2016/2017, diferența a crescut la aproape 12 p.p. (83,4% fete față de 71,7% băieți).

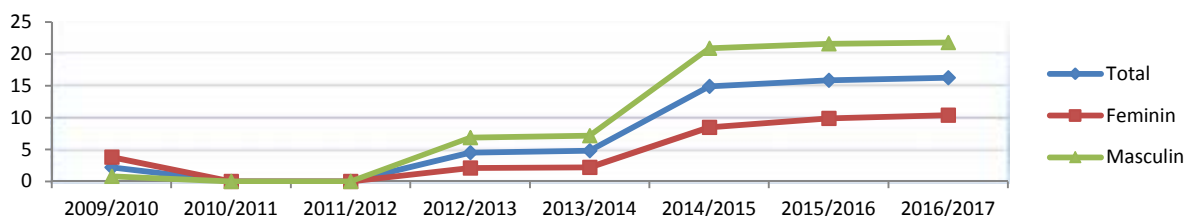
Figura 13. Rata de tranziție în învățământul liceal

Începând cu anul școlar 2012/2013, **rata de tranziție la învățământul profesional** a înregistrat valori în creștere, ca urmare a măsurilor tranzitorii de organizare a învățământului profesional. Începând cu anul școlar 2014/2015, rata de tranziție în învățământul profesional a crescut semnificativ, ca urmare a reînființării școlilor profesionale cu durata de 3 ani. În anul școlar 2016/2017, o pondere de 16,3%

dintre elevii de clasa a VIII-a au optat pentru învățământul profesional – în creștere față de anul anterior. Diferența pe sexe se menține în favoarea populației masculine, cu peste 11 p.p. în anul școlar 2016/2017 (21,8% băieți față de 10,4% fete). Astfel, se înregistrează o rată de tranziție la învățământul profesional semnificativ mai mare a băieților decât a fetelor.

Figura 14. Rata de tranziție în învățământul profesional

I.D.4. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

La sfârșitul anului 2015/2016, o pondere de 3,5% dintre elevii de liceu au abandonat studiile. Cei mai mulți dintre aceștia provin din filiera tehnologică. Băieții abandonează mai frecvent liceul, comparativ cu fetele.

Reorganizarea învățământului profesional a determinat o scădere a abandonului la acest nivel de studiu, până la valoarea de 4,2% în 2015/2016, cu o pondere ușor mai mare în cazul populației școlare feminine.

Începând cu anul 2009/2010, s-a înregistrat o creștere a procentului elevilor care au abandonat studiile liceale; o parte dintre elevii care în mod tradițional ar fi optat pentru ruta profesională de școlarizare au intrat la liceu, însă au abandonat studiile pe parcurs. Ca urmare, în perioada 2009-2011, rata abandonului a crescut de la 2,2% la 3,8%. În perioada 2012-2013, măsurile tranzitorii de reorganizare a rutei de formare profesională au dus la ameliorări semnificative ale ratei abandonului, aceasta scăzând la valoarea de 2,8%. La nivelul ultimilor ani școlari, valoarea indicatorului a crescut din nou, ajungând la 3,5% (23.354 de elevi) la finalul anului 2015/2016.

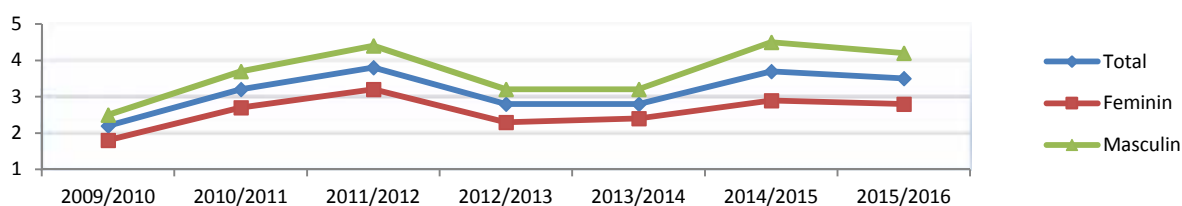
Datele evidențiază faptul că băieții abandonează liceul în proporție mai mare, comparativ cu fetele (la nivelul anului școlar 2015/2016, valorile au fost de 4,2% în cazul băieților și 2,8% în cazul fetelor).

Tabel 22. Rata abandonul școlar în învățământul liceal

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	2,2	3,2	3,8	2,8	2,8	3,7	3,5
Feminin	1,8	2,7	3,2	2,3	2,4	2,9	2,8
Masculin	2,5	3,7	4,4	3,2	3,2	4,5	4,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 15. Rata abandonului școlar în învățământul liceal

Pe filiere de formare în cadrul învățământului liceal, situația abandonului la nivelul anului școlar 2015/2016 (calculat ca pondere a elevilor care sunt înregistrați cu abandon școlar la finalul anului, din totalul elevilor înscriși la începutul anului școlar) este următoarea:

- pe filiere de formare, rata cea mai mică de abandon școlar se înregistrează la nivelul filierei vocaționale – 1,4%. Pe profiluri de formare, rata cea mai mică de abandon școlar se înregistrează la nivelul profilului uman – 1,1%;
- rata cea mai mare se remarcă la nivelul filierei tehnologice – 5,7% (16.634 de elevi); în cadrul acestei filiere, cele mai mari valori ale abandonului se înregistrează la profilurile tehnic (7,3%) și la resurse naturale și protecția mediului (6,1%);
- la nivelul filierei teoretice rata abandonului a fost de 1,9% (6.201 elevi); în cadrul acestei filiere, profilul real este cel care înregistrează cea mai mare rată a abandonului, de 2,4%.

Tabel 23. Abandonul școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare

	Nr. elevi la începutul anului școlar	Nr. elevi la sfârșitul anului școlar	Nr. elevi care au abandonat studiile	Rata abandonului școlar (%)
Total	667950	644596	23354	3,5
Filiera teoretică	324639	318615	6024	1,9
- real	189686	185131	4555	2,4
- uman	134953	133484	1469	1,1
Filiera tehnologică	294154	277520	16634	5,7
- tehnic	133623	123885	9738	7,3
- resurse naturale și protecția mediului	48825	45837	2988	6,1
- servicii	111706	107798	3908	3,5
Filiera vocațională	49157	48461	696	1,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2017.

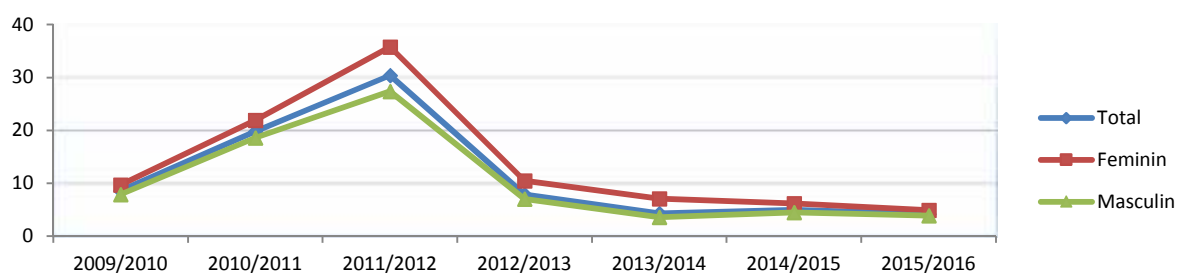
Analiza ratei abandonului în învățământul profesional evidențiază o creștere semnificativă odată cu reorganizarea acestei rute de formare, după care valoarea abandonului a scăzut semnificativ, până la valoarea de 4,2% în 2015/2016. La această rută de formare, se constată o pondere ușor mai mare a abandonului în cazul populației feminine, în comparație cu populația masculină; la nivelul ultimului an analizat, valorile au fost de 4,9% - fete și 3,9% - băieți.

Tabel 24. Abandonul școlar în învățământul profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	8,6	19,8	30,4	7,9	4,3	5,0	4,2
Feminin	9,7	21,9	35,8	10,5	7,1	6,2	4,9
Masculin	7,9	18,6	27,4	7,0	3,6	4,5	3,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 16. Rata abandonului școlar în învățământul profesional

I.E. Învățământul postliceal și de maiștri

I.E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri

În anul școlar 2016/2017, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a scăzut ușor față de anul trecut, înregistrând valoarea de 14,7%. Populația feminină cuprinsă în acest nivel de educație este mai numeroasă decât cea masculină, decalajul pe sexe crescând de-a lungul perioadei analizate.

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere constantă în intervalul 2009-2014. La nivelul ultimilor doi ani școlari, valorile indicatorului au coborât ușor, până la valoarea de 14,7% în anul școlar 2016/2017. Analiza valorilor indicatorului pe sexe relevă o creștere a decalajului de-a lungul perioadei analizate – în favoarea netă a populației feminine – ajungându-se de la o diferență de 6-7 p.p. în prima parte a intervalului analizat, la o diferență de aproape 11 p.p. în 2016/2017 (20,2% - fete comparativ cu 9,5% - băieți).

Creșterea semnificativă a efectivelor de elevi care frecventează învățământul postliceal și de maiștri se explică prin faptul că această rută a devenit o opțiune atractivă, în condițiile în care în ultimii ani a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior de licență (de la 56,9% în 2009/2010, la 35,9% în 2016/2017).

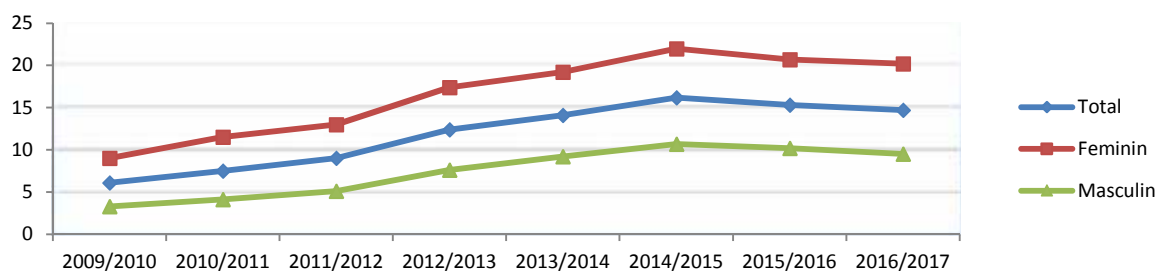
Tabel 25. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	6,1	7,5	9,0	12,4	14,1	16,2	15,3	14,7
Feminin	9,0	11,5	13,0	17,4	19,2	22,0	20,7	20,2
Masculin	3,3	4,1	5,1	7,6	9,2	10,7	10,2	9,5

Observație: În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 17. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

I.E.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

Ratele specifice de cuprindere pe fiecare vârstă sunt relativ constante în ultimii doi ani școlari pentru vârstele de 19 și 20 de ani și în scădere pentru vârsta de 21 de ani și peste. Mai mult de o treime din populația de 21 de ani este cuprinsă în acest nivel, ceea ce evidențiază că această formă de învățământ continuă să fie o opțiune atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu. Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare, pentru fiecare vârstă, decât cea masculină.

Analiza **ratelor specifice de cuprindere** în învățământul postliceal și de maiștri în 2016/2017 evidențiază valori relativ constante pentru 19 și 20 de ani, față de anul precedent, concomitent cu o scădere a ratei specifice la 21 de ani și peste. Populația feminină este mai bine reprezentată la nivelul tuturor celor trei vârste, valorile ratei fiind de peste două ori mai mari decât în cazul populației masculine.

Se remarcă faptul că, în general, ratele specifice de cuprindere cresc odată cu vârsta elevilor, la grupa de vârstă de 21 de ani și peste înregistrându-se cea mai mare valoare. Se poate estima că intrarea în cadrul învățământului postliceal se face, în general, după vârsta de 20 de ani. Opțiunea pentru școlile postliceale și de maiștri la o vârstă mai mare decât cea teoretică corespunzătoare este, cel mai probabil, determinată de mai multe aspecte:

- inserția pe piața muncii a unora dintre absolvenții de liceu a dus la conștientizarea nevoii de completare a formării profesionale și reîntoarcerea în sistemul de educație;
- în ultimii ani, a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior.

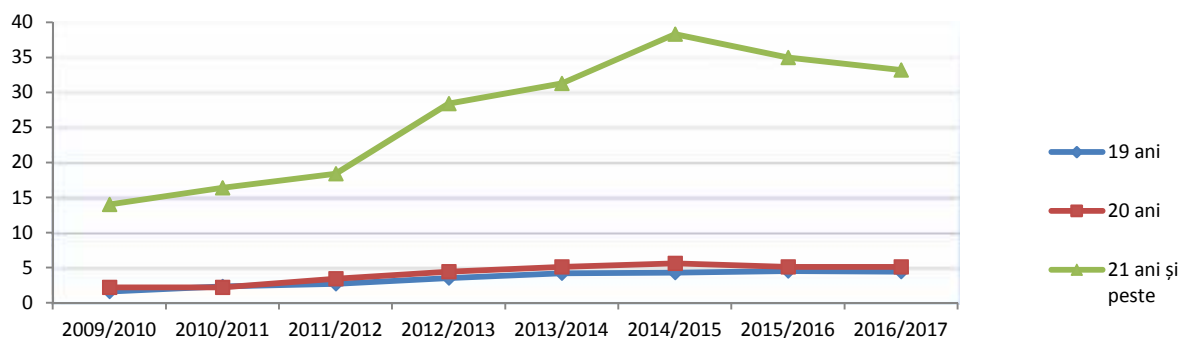
Tabel 26. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maiștri

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
19 ani	Total	1,6	2,3	2,7	3,5	4,2	4,3	4,5	4,4
	Feminin	2,6	3,7	4,2	5,3	5,9	6,0	6,2	6,1
	Masculin	0,7	1,0	1,3	1,9	2,5	2,6	2,8	2,8
20 ani	Total	2,2	2,2	3,4	4,4	5,1	5,6	5,1	5,1
	Feminin	3,7	3,5	5,2	6,3	7,1	7,9	7,0	7,1

	Masculin	0,9	0,9	1,6	2,5	3,1	3,5	3,2	3,3
21 ani și peste	Total	14,0	16,4	18,4	28,4	31,3	38,3	35,0	33,2
	Feminin	20,0	23,5	26,0	39,4	42,3	51,9	46,9	45,2
	Masculin	8,2	9,5	11,0	18,0	20,8	25,7	23,6	21,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 18. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal și de maiștri

I.E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

La nivelul ultimilor doi ani școlari, valorile abandonului școlar în învățământul postliceal au crescut semnificativ. Ponderea populației școlare masculine care abandonează studiile postliceale este mai mare decât cea a populației școlare feminine.

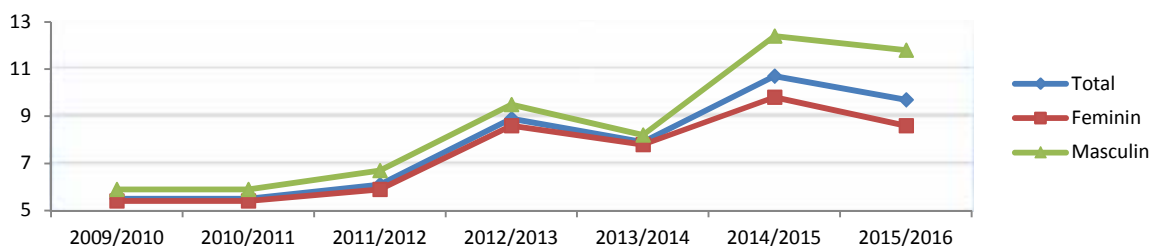
Analiza valorilor ratei abandonului școlar de la acest nivel de învățământ evidențiază o creștere relativ constantă de la un an la altul, cu excepția anului 2013/2014. În anul școlar 2015/2016, valoarea abandonului a fost de 9,7%, în ușoară scădere față de anul anterior. Datele pe sexe evidențiază evoluții similare, ponderea abandonului fiind mai ridicată în rândul populației masculine, comparativ cu cea feminină (11,8% în cazul băieților și 8,6% în cazul fetelor).

Tabel 27. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	5,5	5,5	6,1	8,9	7,9	10,7	9,7
Feminin	5,4	5,4	5,9	8,6	7,8	9,8	8,6
Masculin	5,9	5,9	6,7	9,5	8,2	12,4	11,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Figura 19. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II.A. Ansamblul sistemului de învățământ

II.A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar

În perioada ultimilor șase ani școlari, personalul angajat în învățământ a înregistrat o ușoară scădere. În anul școlar curent, cu excepția învățământului profesional și al celui postliceal și de maiștri care înregistrează creșteri variate, numărul angajaților a scăzut la fiecare nivel de învățământ. Această dinamică se regăsește și la nivelul personalului didactic.

În anul școlar 2016/2017, numărul angajaților din învățământul preuniversitar a continuat tendința descendentă din ultimii ani (cu aproape 5 mii de persoane față de anul 2015/2016). Scăderi ale efectivelor de personal se înregistrează la nivelul fiecărei categorii de angajați (personal didactic, personal didactic auxiliar, personal administrativ, personal de întreținere și operațional), cu toate că, pe diferite niveluri de educație, aceste categorii înregistrează creșteri ușoare.

Tabel 28. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar în anul școlar 2016-2017

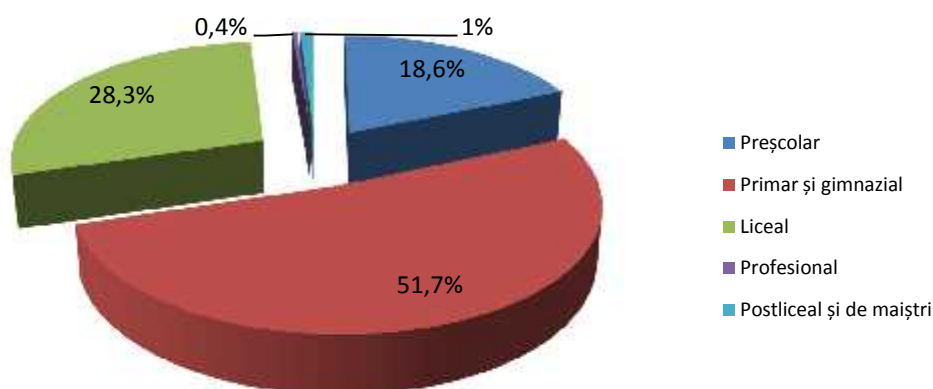
Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	Total Personal 2016/2017	% din total personal 2016/2017	% personal didactic din total personal/nivel de studiu
Preșcolar	34322	2117	932	15986	53357	18.6	64.3
Primar și gimnazial	116713	8746	2637	20336	148432	51.7	78.6
Liceal	54942	9178	2908	14180	81208	28.3	67.7
Profesional	730	156	64	138	1088	0.4	67.1
Postliceal și de maiștri	1859	388	355	249	2851	1.0	65.2
Total 2016/2017	208566	20585	6896	50889	286936	100.0	72.7
Total 2015/2016	210008	22815	7453	51549	291825		
Total 2014/2015	216268	23696	6821	52897	299682		

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2017.

Pe categorii de personal din învățământul preuniversitar, cea mai mare pondere este înregistrată de personalul didactic (72,07%), urmată de personalul de întreținere și operațional (18,14%), personalul didactic auxiliar (7,34%) și personalul administrativ (2,46%).

Din totalul personalului din învățământul preuniversitar, peste jumătate funcționează în ciclul primar și gimnazial (51,7%), 28,3% în liceu, 18,6% în învățământul preșcolar și ponderi foarte reduse în învățământul profesional (0,4%) și în cel postliceal și de maiștri (1,0%).

Figura 20. Ponderea personalului din învățământul preuniversitar, pe niveluri de studiu, 2016-2017

Pe niveluri de educație, scăderea sau creșterea efectivelor de personal se corelează, în mod firesc, cu tendințele efectivelor de elevi. Astfel, cele mai importante scăderi de personal s-au înregistrat: în învățământul primar și gimnazial (peste 4,5 mii de persoane) și în liceu (peste 700 de persoane). Ca și în anul școlar precedent, la nivelul învățământului profesional se înregistrează o creștere a personalului (cu 554 de angajați), ca urmare a revigorării acestei rute de formare; aceeași înregistrându-se și la nivelul învățământului postliceal.

La nivel general, ponderea personalului didactic din total personal din învățământ a rămas relativ constantă, reprezentând 72,7% din totalul angajaților din învățământ; și în acest caz se remarcă diferențele pe niveluri de educație. Cea mai mare pondere a personalului didactic din totalul personalului din învățământ se înregistrează în învățământul primar și gimnazial (78,6%).

Efectivele de personal didactic sunt în scădere ușoară la nivel preșcolar, primar și gimnazial, liceal, iar în învățământul postliceal și de maiștri, în ușoară creștere față de anul școlar anterior. În învățământul profesional creșterea efectivelor de personal didactic este considerabilă, pe fondul creșterii numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ, la acest nivel de educație.

Tabel 29. Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență

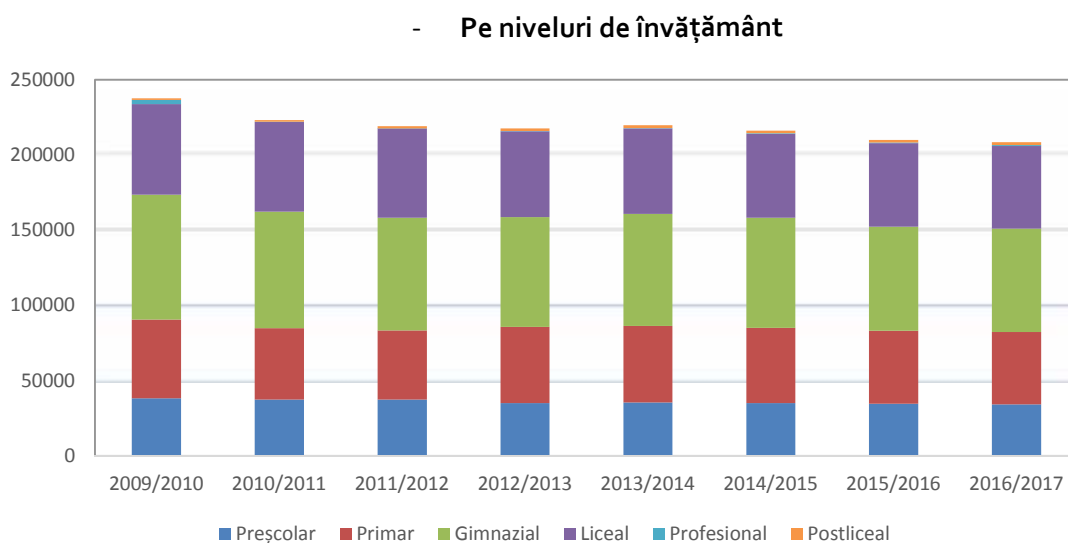
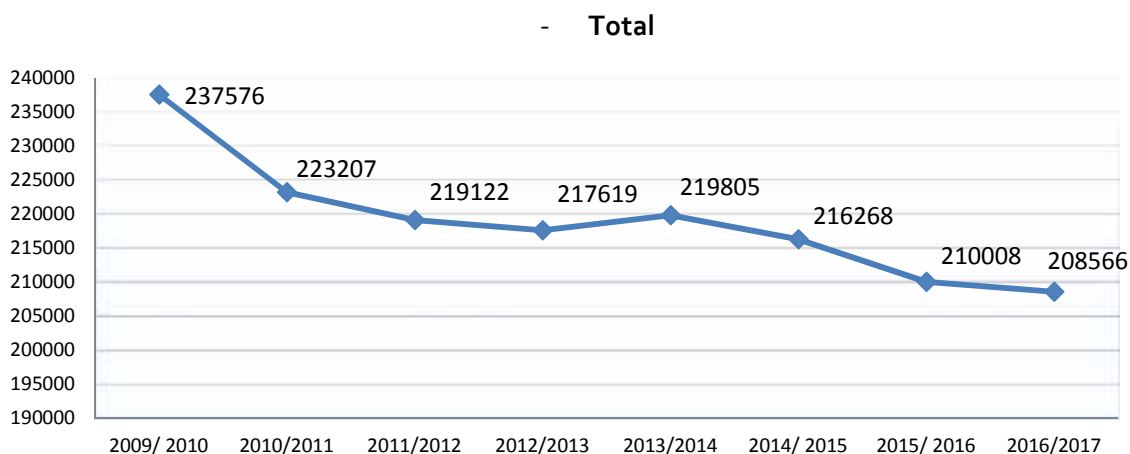
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	Total	237576	223207	219122	217619	219805	216268	210008	208566
	Urban	145588	137808	136383	134994	136705	133556	131069	130580
	Rural	91988	85399	82739	82625	83100	82712	78939	77986
Preșcolar	Total	38322	37353	37391	35071	35433	35094	34598	34322
	Urban	22202	22032	22164	21114	21666	21682	21513	21412
	Rural	16120	15321	15227	13957	13767	13412	13085	12910
Primar	Total	52272	47560	45959	50626	50857	50098	48591	48009
	Urban	24306	22309	21881	24578	24961	25166	24463	24244
	Rural	27966	25251	24078	26048	25896	24932	24128	23765
- Primar de masă	Total	49817	45291	43693	48349	48425	47504	46126	45548
	Urban	22012	20166	19759	22448	22670	22722	22146	21918
	Rural	27805	25125	23934	25901	25755	24782	23980	23630
- Primar special	Total	2455	2269	2266	2277	2432	2594	2465	2461
	Urban	2294	2143	2122	2130	2291	2444	2317	2326
	Rural	161	126	144	147	141	150	148	135

Gimnazial	Total	82959	77445	74968	73014	74597	73046	69238	68704
	Urban	40298	37149	36131	34946	35771	33227	31981	31884
	Rural	42661	40296	38837	38068	38826	39819	37257	36820
- Gimnazial de masă	Total	79059	73511	71093	69084	70687	69176	65349	64820
	Urban	36642	33474	32538	31262	32094	29605	28342	28238
	Rural	42417	40037	38555	37822	38593	39571	37007	36582
- Gimnazial special	Total	3900	3934	3875	3930	3910	3870	3889	3884
	Urban	3656	3675	3593	3684	3677	3622	3639	3646
	Rural	244	259	282	246	233	248	250	238
Liceu	Total	60255	59609	59380	57080	56843	55913	55409	54942
	Urban	56077	55095	54839	52587	52307	51471	51072	50713
	Rural	4178	4514	4541	4493	4536	4442	4337	4229
Profesional	Total	2803	116	64	150	142	251	376	730
	Urban	1745	111	62	135	124	193	278	505
	Rural	1058	5	2	15	18	58	98	225
Postliceal	Total	965	1124	1360	1678	1933	1866	1796	1859
	Urban	960	1112	1306	1634	1876	1817	1762	1822
	Rural	5	12	54	44	57	49	34	37

Observație: În cazul învățământului liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017

Figura 21. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar:

Efectivele de personal didactic prezintă unele variații în funcție de nivelul de învățământ. Astfel, în cadrul învățământului preșcolar, primar, gimnazial (de masă), liceal și postliceal se înregistrează ușoare scăderi față de anul școlar anterior. În cadrul învățământului profesional, se înregistrează o creștere cu 94% a efectivului de personal didactic, față de anul anterior.

Analiza pe medii de rezidență a numărului cadrelor didactice indică evoluții comparabile ale indicatorului în ambele medii de rezidență. În analiză, trebuie avut în vedere și faptul că rețeaua școlară este inegal dezvoltată pe medii de rezidență, în cazul învățământului liceal, cât și al celui postliceal (în defavoarea mediului rural).

II.A.2. Ponderea personalului didactic calificat

În anul școlar 2016/2017, ponderea personalului didactic calificat a înregistrat creșteri la toate nivelurile de învățământ, cele mai mari înregistrându-se în învățământul profesional și preșcolar. Ponderea cadrelor didactice calificate este mai mare în mediul urban, comparativ cu mediul rural la toate nivelurile de învățământ.

În anul școlar 2016/2017, ponderea personalului calificat a înregistrat creșteri față de anul școlar anterior, la toate nivelurile. Variația nu are o tendință similară la toate nivelurile de învățământ, cea mai sensibilă creștere fiind înregistrată în învățământul liceal (cu 0,2 p.p.) și cea mai semnificativă în învățământul profesional (cu 5,6 p.p.):

- ponderea personalului calificat din învățământul preșcolar a crescut cu 4 p.p. față de anul școlar 2015/2016 recuperând o parte din scăderea înregistrată în perioada 2013-2015. Creșterea este mai semnificativă în mediul urban, în comparație cu mediul rural;
- 97-98% dintre cadrele didactice de la nivelul învățământului primar și gimnazial sunt calificate, valorile indicatorului scăzând foarte puțin comparativ cu anul anterior, atât per total, cât și pe medii de rezidență;
- ponderea personalului didactic calificat din învățământul liceal a crescut ușor, până la valoarea de 98,8% înregistrând creștere în mediul urban și scădere în rural;
- în învățământul profesional, s-a înregistrat cea mai mare creștere a ponderii cadrelor didactice calificate, până la valoarea de 94,2 la nivel general, creșteri ale valorii indicatorului fiind înregistrate atât în mediul urban, cât și rural;
- valoarea indicatorului corespunzătoare învățământului postliceal este de 95,6%, cu creștere în mediul urban și scădere în rural.

Tabel 30. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ

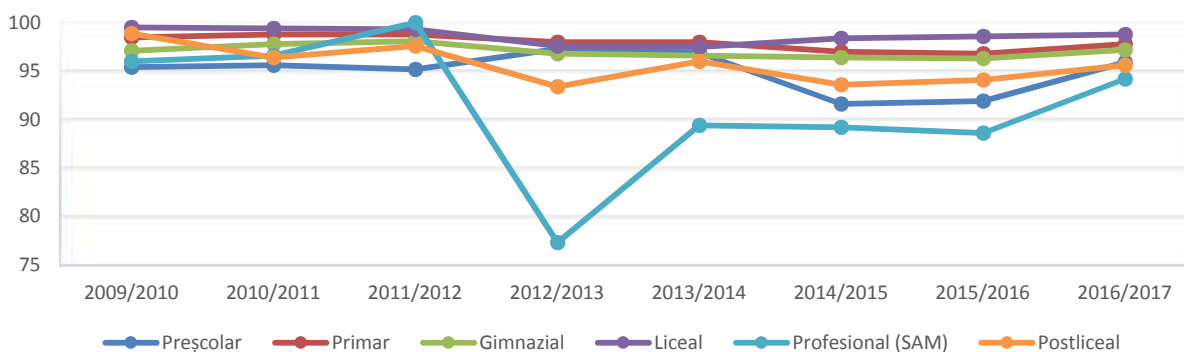
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Preșcolar	Total	95,4	95,6	95,2	97,3	96,9	91,6	91,9	95,9
	Urban	97,0	97,1	95,4	97,6	97,3	91,3	91,3	96,0
	Rural	93,2	93,3	95,0	96,9	96,1	92,2	92,9	95,5
Primar de masă	Total	98,5	98,8	98,8	98,0	98,0	97,0	96,8	97,8

Gimnazial de masă	Urban	98,9	99,4	99,1	98,8	98,5	97,1	96,7	98,2
	Rural	98,1	98,3	98,6	97,2	97,5	97,0	96,9	97,4
	Total	97,1	97,8	98,1	96,8	96,6	96,4	96,3	97,2
Liceu	Urban	98,6	99,1	99,1	97,9	97,5	96,8	96,5	97,5
	Rural	95,7	96,8	97,4	95,9	95,8	96,2	96,1	96,9
	Total	99,5	99,4	99,3	97,6	97,5	98,4	98,6	98,8
Profesional (SAM)	Urban	99,5	99,5	99,4	97,6	97,5	98,4	98,6	98,9
	Rural	99,1	98,7	99,2	97,6	97,9	97,5	98,3	97,7
	Total	96,0	96,6	100,0	77,3	89,4	89,2	88,6	94,2
Postliceal	Urban	95,5	99,1	100,0	74,8	89,5	91,7	91,4	95,8
	Rural	97,0	40,0	100,0	100,0	88,9	81,0	80,6	90,7
	Total	98,9	96,4	97,6	93,4	96,0	93,6	94,1	95,6
Postliceal	Urban	98,9	96,3	97,5	93,3	95,9	93,6	94,1	95,7
	Rural	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	95,9	94,1	91,9

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

Figura 22. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ

Datele referitoare la personalul calificat din sistemul de învățământ evidențiază nevoia identificării posturilor dificil de acoperit cu personal calificat, precum și evaluarea oportunității dezvoltării unor programe prin care să fie atras personalul calificat în școli.

II.A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă

În anul școlar 2016/2017 s-au înregistrat variații ușoare ale ponderii cadrelor didactice cu normă întreagă. Singurul nivel de educație unde se înregistrează scăderea valorii indicatorului este cel liceal. Cu excepția nivelului postliceal, diferențele pe medii de rezidență sunt, în general, reduse.

Pe niveluri de studiu, ponderea personalului didactic cu normă întreagă este mai amplă în învățământul preșcolar, în învățământul primar, în liceu și în școli profesionale. Cele mai reduse procente de personal didactic cu normă întreagă se regăsesc în gimnaziu și în școlile postliceale.

La nivel general, ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă din învățământ înregistrează oscilații ușoare față de anul școlar anterior:

- la nivel preșcolar și primar de masă, ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă a avut o creștere ușoară (0,2 p.p. respectiv 0,3 p.p.);
- la nivel gimnazial, indicatorul și-a continuat tendința ascendentă din anii anteriori, dar cu o creștere mai mică (cu 0,9 p.p.);
- singurul nivel de educație unde se înregistrează o ușoară scădere a ponderii personalului cu normă întreagă este cel liceal (cu 0.4 p.p.);
- creșteri semnificative ale personalului cu normă întreagă se înregistrează la nivelul învățământului profesional (cu aproape 4 p.p.) și al celui postliceal (cu 2,5 p.p.). În învățământul postliceal continuă să se înregistreze cea mai scăzută pondere a cadrelor didactice cu timp integral de lucru (67,6%), chiar dacă aceasta este în creștere comparativ cu anul școlar anterior – în condițiile în care mulți dintre profesorii care predau la acest nivel de studiu au adesea norma de bază în alte unități de învățământ.

Tabel 31. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Preșcolar	Total	99,1	98,8	98,4	99,5	99,4	99,1	99,1	99,3
	Urban	98,9	98,5	98,0	99,4	99,3	99,0	99,0	99,3
	Rural	99,4	99,2	98,9	99,6	99,4	99,2	99,4	99,4
Primar	Total	93,8	95,2	94,8	97,8	98,0	*	*	*
	Urban	94,9	96,2	95,5	98,4	98,2	*	*	*
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	*	*	*
- Primar de masă	Total	93,7	95,1	94,7	97,8	98,0	98,5	98,7	98,8
	Urban	94,7	96,2	95,4	98,4	98,3	98,3	98,7	98,7
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	98,6	98,7	98,9
- Primar special	Total	96,3	96,6	96,4	97,9	97,0	*	*	*
	Urban	96,4	96,5	96,4	97,9	96,9	*	*	*
	Rural	95,7	97,6	96,5	97,3	98,6	*	*	*
Gimnazial	Total	71,2	69,1	66,7	73,1	72,2	*	*	*
	Urban	76,5	74,6	71,1	77,3	76,8	*	*	*
	Rural	66,3	64,1	62,8	69,2	68,0	*	*	*
- Gimnazial de masă	Total	70,2	67,9	65,4	71,8	71,0	79,2	82,1	83,0
	Urban	75,0	72,7	68,8	75,2	74,8	79,9	82,4	83,5
	Rural	66,1	63,9	62,6	69,0	67,8	78,6	81,9	82,6
- Gimnazial special	Total	91,3	92,2	91,5	95,3	94,2	*	*	*
	Urban	91,2	92,1	91,5	95,4	94,1	*	*	*
	Rural	93,4	93,4	91,8	93,9	95,3	*	*	*
Liceu	Total	84,4	82,4	79,9	84,8	83,4	89,7	89,9	89,5
	Urban	84,8	82,9	80,2	84,9	83,5	89,7	89,8	89,4
	Rural	79,7	76,5	76,1	82,8	82,0	89,0	90,8	91,2
Profesional/ SAM	Total	70,3	70,7	92,2	72,0	78,9	90,0	88,6	92,2
	Urban	69,6	69,4	93,5	68,9	77,4	91,2	87,4	91,5
	Rural	71,5	100,0	50,0	100,0	88,9	86,2	91,8	93,8
Postliceal	Total	61,7	66,4	58,5	60,7	62,9	62,0	65,1	67,6
	Urban	62,0	66,8	58,3	60,2	62,4	61,6	64,8	67,0
	Rural	0,0	25,0	61,1	77,3	78,9	77,6	85,3	94,6

* Date nedisponibile.

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

O analiză **pe medii de rezidență** a ponderii personalului cu normă întreagă indică faptul că, în anul școlar 2016/2017, la nivelul învățământului preșcolar și primar există diferențe minore între valorile indicatorului. În învățământul gimnazial și liceal, se înregistrează ușoare creșteri ale ecartului dintre valorile indicatorului pe medii de rezidență. În învățământul profesional, diferența dintre valorile indicatorului pe medii de rezidență s-a redus, în special ca urmare a creșterii ponderii personalului cu normă întreagă din mediul urban. La nivelul învățământului postliceal, diferențele sunt mai dificil de estimat, din cauza dezechilibrului între numărul de unități școlare de acest nivel pe medii de rezidență.

II.A.4. Ponderea personalului didactic feminin

În anul școlar 2016/2017, ponderea personalului didactic feminin a înregistrat o creștere ușoară la nivelul ansamblului sistemului de învățământ preuniversitar, comparativ cu anul anterior. Pe niveluri de studiu se înregistrează următoarea situație: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât ponderea personalului didactic feminin este mai mare.

Ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ înregistrează situații similare cu cele la nivel european: cea mai mare pondere a profesoarelor se regăsește la nivel preșcolar, primar și secundar inferior: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare.

În comparație cu anul școlar precedent, ponderea personalului didactic feminin din sistemul de învățământ preuniversitar a avut o creștere ușoară, de la **80,3%**, la **80,6%**, înregistrând tendințe ascendente pe fiecare nivel de învățământ.

Tabel 32. Ponderea personalului feminin din totalul personalului didactic, pe niveluri de învățământ

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Preșcolar	Total	99,7	99,6	99,7	99,7	99,6	99,7	99,6	99,7
	Urban	99,8	99,8	99,8	99,7	99,7	99,7	99,6	99,7
	Rural	99,6	99,5	99,5	99,6	99,5	99,6	99,6	99,6
Primar	Total	86,1	86,8	86,9	88,1	88,6	89,0	89,5	89,8
	Urban	90,0	90,6	90,9	91,8	92,1	92,3	92,8	93,0
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8	86,3	86,6
- Primar de masă	Total	86,0	86,7	86,9	88,1	88,6	89,0	89,5	89,7
	Urban	90,1	90,9	91,2	92,1	92,4	92,6	93,0	93,1
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8	86,3	86,6
- Primar special	Total	88,6	87,9	87,8	88,6	89,6	89,4	90,4	91,8
	Urban	88,6	87,9	87,7	88,7	89,5	89,4	90,5	91,8
	Rural	88,8	87,3	88,2	87,1	90,8	90,0	89,2	91,9
Gimnazial	Total	68,3	68,8	68,8	69,3	69,8	71,3	72,2	72,6
	Urban	71,6	72,3	72,3	72,8	73,0	75,9	76,2	77,0
	Rural	65,1	65,6	65,5	66,1	66,8	67,5	68,7	68,8
- Gimnazial de masă	Total	67,7	68,1	68,1	68,6	69,1	70,7	71,5	71,9
	Urban	70,7	71,3	71,2	71,7	71,8	75,1	75,2	76,0
	Rural	65,0	65,5	65,4	66	66,8	67,4	68,6	68,7

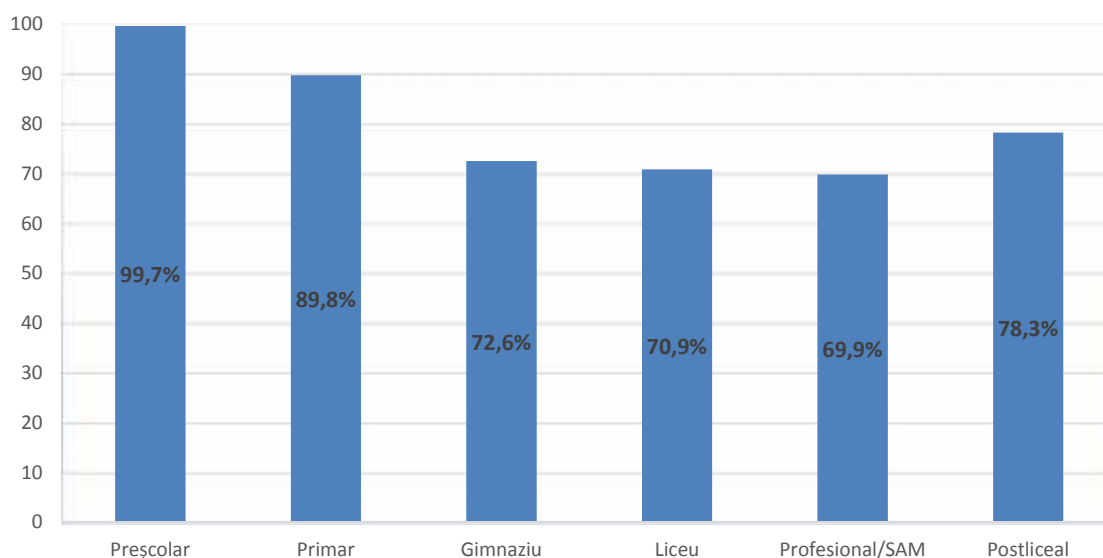
- Gimnazial special	Total	80,8	81,6	81,7	82,2	82,4	82,7	83,9	84,3
	Urban	80,9	81,9	82,1	82,4	82,8	82,8	84,1	84,4
	Rural	78,3	77,2	76,2	78,5	77,3	80,6	81,2	82,8
Liceu	Total	67,8	68,1	68,7	68,9	69,1	70,0	70,4	70,9
	Urban	68,3	68,5	69,1	69,4	69,6	70,4	70,8	71,2
	Rural	60,5	62,5	63,2	63,3	64,0	65,1	65,7	67,4
Profesional/ SAM	Total	58,3	50,9	56,3	52,7	63,4	64,9	62,0	69,9
	Urban	59,2	51,4	56,5	55,6	66,9	68,4	64,0	75,0
	Rural	56,8	40,0	50,0	26,7	38,9	53,4	56,1	58,2
Postliceal	Total	68,4	69,9	72,0	74,7	76,4	77,8	78,3	78,3
	Urban	68,5	69,9	73,4	75,7	77,6	78,8	79,4	79,4
	Rural	40,0	75,0	38,9	38,6	36,8	40,8	23,5	21,6

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2017.

Pe niveluri de învățământ, cele mai multe cadre didactice femei profesază în învățământul preșcolar (99,7%) și primar (89,8%). În învățământul gimnazial, liceal și postliceal, femeile reprezintă între 70-78% din totalul personalului didactic. Ponderea cea mai scăzută se înregistrează în învățământul profesional (69,9%), în creștere față de anul școlar anterior cu aproape 8 p.p.

Figura 23. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri de studiu, 2016/2017

În cazul acestui indicator observăm că se mențin anumite diferențe **pe medii de rezidență**. Astfel, procentul cadrelor didactice de sex feminin din totalul personalului didactic din învățământul românesc este cu 2,2 p.p. mai mare în mediul urban, în comparație cu mediul rural; valoarea indicatorului a înregistrat o creștere ușoară față de anul școlar anterior. Diferențele pe medii sunt mari în învățământul postliceal și profesional, sunt semnificative în învățământul primar, gimnazial și liceal, și aproape inexistente în învățământul preșcolar.

Dezechilibrul de gen în profesia de cadru didactic este o problemă cu care se confruntă majoritatea sistemelor educaționale. În general, proporția relativ scăzută a bărbaților este prezentă la toate categoriile de vârstă a cadrelor didactice, ușor mai pronunțată în rândul celor mai tineri. La nivelul ISCED2, marea majoritate a

cadrelor didactice din UE sunt femei, mai puțin de o treime fiind bărbați. Dezechilibrul de gen este cel mai mare în Bulgaria, Estonia, Letonia și Lituania și cel mai scăzut în Olanda. (Sursa: *The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions and Policies*. Eurydice, 2015).

II. A.5. Numărul de copii ce revine la un cadru didactic

În comparație cu anul școlar anterior, numărul elevilor ce revine la un cadru didactic a rămas relativ constant la majoritatea nivelurilor de învățământ, cu excepția învățământului secundar superior.

În ultimii opt ani școlari, raportul elevi per cadru didactic a înregistrat modificări ușoare, influențate și de măsurile de reorganizare implementate la nivelul sistemului. Astfel, în urma măsurii de introducere a clasei pregătitoare în învățământul primar, în grădinițe a scăzut numărul de copii/educator. Concomitent, numărul de elevi/cadru didactic a crescut în învățământul primar.

Tabel 33. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul pre-universitar

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Preșcolar	Total	17	18	18	16	16	16	15	15
	Urban	16	17	17	15	15	15	14	14
	Rural	19	20	20	18	18	18	18	18
Primar	Total	16	17	18	18	19	19	19	19
	Urban	17	18	19	20	20	20	21	21
	Rural	15	17	17	17	17	17	17	17
- Primar de masă	Total	17	18	18	19	19	20	20	20
	Urban	19	20	20	21	22	22	23	23
	Rural	15	17	17	17	17	17	18	17
- Primar special	Total	3	3	3	3	3	3	3	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3	3
	Rural	2	3	3	3	3	2	2	2
Gimnazial	Total	11	11	11	11	11	11	11	11
	Urban	11	12	12	12	12	12	13	13
	Rural	10	10	10	10	10	9	10	9
- Gimnazial de masă	Total	11	12	11	12	11	11	12	12
	Urban	12	13	13	13	13	13	14	14
	Rural	10	10	10	10	10	9	10	10
- Gimnazial special	Total	3	3	3	3	3	3	3	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3	3
	Rural	3	2	2	3	3	2	2	2
Liceal, profesional și postliceal	Total	16	16	16	16	15	15	15	14
	Urban	16	16	16	16	15	15	15	14
	Rural	15	16	16	16	15	14	14	13

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat). În acest caz, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Pe niveluri de studiu, cel mai scăzut raport (11 elevi/cadru didactic) continuă să se înregistreze în cazul învățământului gimnazial, în timp ce învățământul primar are cea mai ridicată valoare (19 elevi/cadru didactic).

Atât în învățământul primar, cât și în învățământul gimnazial, se înregistrează diferențe semnificative între învățământul special și cel de masă, determinate de specificul activității didactice: în învățământul special un cadru didactic lucrează în medie cu 2-3 copii, comparativ cu media de 20 copii din învățământul primar sau de 12 copii în învățământul gimnazial.

Mediul de rezidență rămâne un important factor de diferențiere a valorilor acestui indicator. În ultimii ani, în cazul învățământului preșcolar, numărul de copii per cadru didactic este semnificativ mai mare în rural, în comparație cu mediul urban (18 copii, respectiv 14 copii la un cadru didactic). În învățământul primar și gimnazial raportul se inversează, valoarea indicatorului fiind mai mare în urban. Diferența pe medii de rezidență, în învățământul gimnazial a crescut ușor față de anul anterior. În învățământul primar, diferența pe medii a rămas constantă față de anul trecut.

În anul școlar 2016/2017, **cel mai redus raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ s-a înregistrat în învățământul gimnazial din mediul rural**: 9 elevi la 1 profesor. Acest lucru evidențiază faptul că politicile de personal și măsurile de raționalizare a rețelei în școlile rurale nu au încă eficacitatea așteptată. De asemenea, politicile în aria formării profesionale continue a cadrelor didactice rămân o prioritate și trebuie să țină seama într-o măsură mai mare de diferențele existente în prezent în sistemul de educație, în ceea ce privește numărul mediu de elevi cu care se lucrează la clasă.

În 2015, valoarea medie la nivel european a fost 13,6, iar cea corespunzătoare României 14,8. Valori apropiate de ale României s-au înregistrat în Franța (14,9) și Bulgaria (14). La nivelul aceluiași an, cele mai mici valori s-au înregistrat în Lituania (8,2), Malta (9,8) și Letonia (9,9). Cele mai mari au fost în Marea Britanie (17,2) și Olanda (16,8).

Tabel 34. Raportul elevi / cadru didactic la nivelurile ISCED 1-3, date comparative la nivel european

Țară	2013	2014	2015
UE28	*	*	13,6
Austria	10,1	10,1	10,1
Belgia	10,8	10,8	10,9
Bulgaria	13,9	14,0	14,0
Cipru	11,3	11,4	11,1
Croația	10,5	10,8	10,5
Danemarca	*	12,0	*
Estonia	12,4	12,5	12,7
Finlanda	12,9	13,0	13,2
Franța	14,9	15,1	14,9
Germania	14,1	13,9	13,8
Grecia	8,5	*	*
Irlanda	15,3	*	*
Italia	12,2	12,2	12,2
Letonia	9,9	9,8	9,9
Lituania	8,3	8,2	8,2
Luxemburg	8,7	9,4	10,8
Malta	10,0	9,7	9,8

Marea Britanie	19,8	17,2	17,2
Olanda	*	*	16,8
Polonia	10,8	10,8	10,5
Portugalia	10,9	11,3	11,4
Rep. Cehă	13,2	13,8	13,7
România	15,5	15,2	14,8
Slovacia	14,0	14,0	13,7
Slovenia	12,6	12,7	12,7
Spania	12,4	12,4	12,5
Suedia	12,5	12,9	13,1
Ungaria	11,1	11,6	11,1

* Date nedisponibile

Sursă: EUROSTAT, 2017.

CAPITOLUL III. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

III.A. Rezultatele elevilor din învățământul gimnazial

III.A.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

Indicatorul se calculează ca raport între numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a de la nivelul unui an școlar și numărul persoanelor de vârstă standard la final de gimnaziu. Ultimele date INS disponibile fac referire la finalul anului școlar 2015/2016.

După anul 2010/2011 – când au finalizat clasa a VIII-a cele două cohorte de elevi care au avut debutul școlar simultan la 6 ani și 7 ani (în 2003/2004) – rata de absolvire a învățământului gimnazial a scăzut, înregistrând valori aproximativ similare în perioada 2011-2013. La nivelul anului 2015/2016, o pondere de 84,5% dintre copiii cu vârsta corespunzătoare clasei a VIII-a au absolvit învățământul gimnazial, pondere în ușoară scădere față de anul școlar anterior.

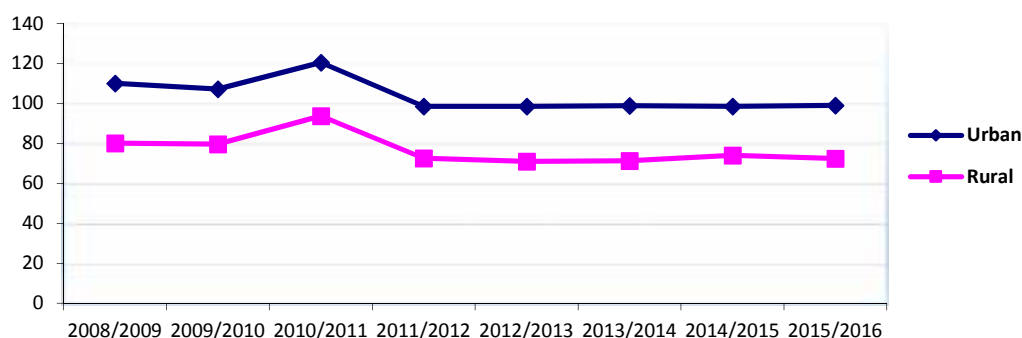
Tabel 35. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	94,0	92,4	106,1	84,4	83,4	83,7	85,1	84,5
Urban	110,1	107,2	120,5	98,5	98,6	98,9	98,6	99,1
Rural	80,2	79,7	93,8	72,6	71,1	71,4	74,1	72,4
Feminin	95,0	92,9	107,5	84,2	83,8	84,6	86,1	85,3
Masculin	93,0	91,8	104,7	84,6	83,0	82,7	84,1	83,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

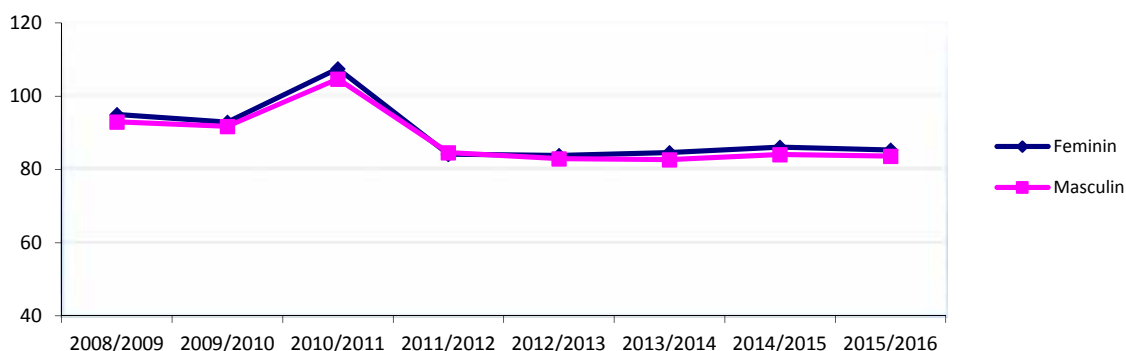
Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban, în comparație cu ruralul. Acest fapt este determinat în primul rând de situațiile de abandon școlar mai frecvente în rural, dar și de alte pierderi școlare sau aspecte precum migrarea unora dintre elevii din rural la școli din urban, către finalul gimnaziului (ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, care oferă șanse mai mari pentru continuarea educației în învățământul liceal).

Figura 24. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență

Diferențele pe sexe sunt relativ ne semnificative, fetele prezentând însă un ușor avantaj în raport cu băieții.

Figura 25. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe

III.A.2. Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a

Rezultatele obținute la evaluarea națională din anul 2017 evidențiază o creștere în ceea ce privește ponderea de promovare în rândul participanților, și o involuție în ceea ce privește scorurile medii obținute. În 2017, procentul de promovabilitate a examenului EN de la clasa a VIII-a a crescut cu aproape 2 puncte procentuale în comparație cu anul școlar anterior, până la valoarea de 77%. Există diferențe semnificative de promovabilitate pe sexe, în favoarea fetelor.

Tabel 36. Numărul absolvenților de clasa a VIII-a prezențați și promovați la evaluarea națională EN VIII, 2016 și 2017

	Prezențați	Promovați	Rata de promovabilitate	Media generală
2016				
Total	148.648	111.598	75,1%	7,44
Feminin	76.419	61.663	80,7%	7,55
Masculin	72.229	49.935	69,1%	7,30
2017				
Total	140.738	108.320	77,0%	6,73
Feminin	72.718	60.047	82,6%	7,06
Masculin	68.020	48.273	71,0%	6,38

Sursa: MEN.

În ceea ce privește scorul mediu la nivel național, tendința de scădere continuă în acest an școlar, media generală fiind de 6,73 în anul 2017, față de 7,44 în anul 2016.

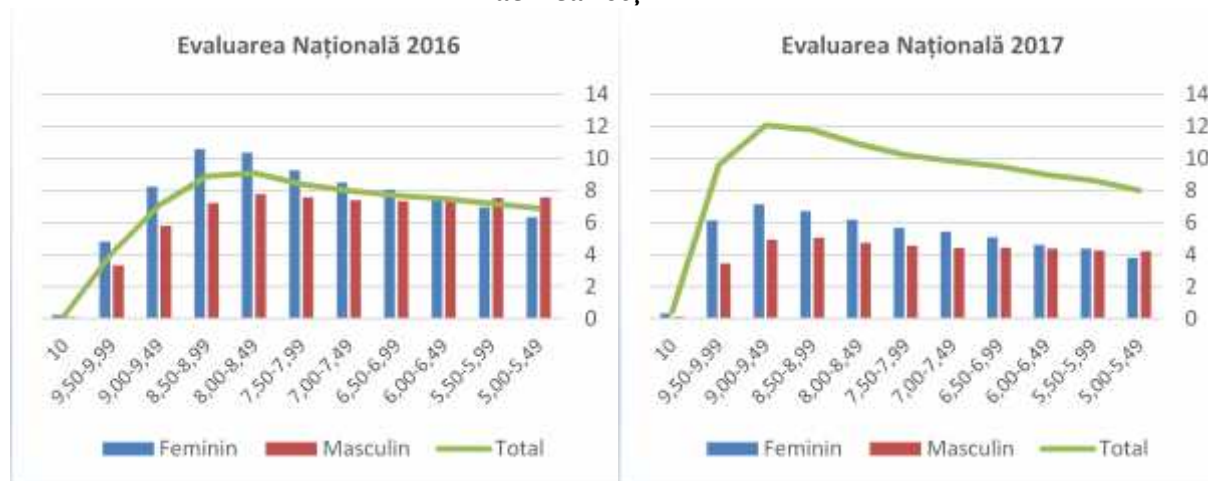
Pe categorii de medii obținute, se constată, la nivelul anului școlar 2016/2017, o creștere atât a ponderii elevilor care au obținut medii către minimul grilei de notare, cât și a ponderii celor care au obținut medii către maximul grilei de notare. Și din acest punct de vedere există diferențe semnificative pe sexe: fetele au obținut în ponderi mai ridicate note mai mari, în timp ce băieții s-au situat în ponderi mai ridicate către intervalul inferior al scalei de notare.

Tabel 37. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2017, pe categorii de medii obținute

Media obținută la evaluarea națională	Nr. Elevi			% în total elevi		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	497	351	146	0,5%	0,3%	0,1%
9,50-9,99	10.394	6.641	3.753	9,6%	6,1%	3,5%
9,00-9,49	13.071	7.731	5.340	12,1%	7,1%	4,9%
8,50-8,99	12.747	7.278	5.469	11,8%	6,7%	5,1%
8,00-8,49	11.812	6.683	5.129	10,9%	6,2%	4,7%
7,50-7,99	11.072	6.141	4.931	10,2%	5,7%	4,6%
7,00-7,49	10.652	5.880	4.772	9,8%	5,4%	4,4%
6,50-6,99	10.312	5.505	4.807	9,5%	5,1%	4,4%
6,00-6,49	9.736	4.996	4.740	9,0%	4,6%	4,4%
5,50-5,99	9.354	4.741	4.613	8,6%	4,4%	4,3%
5,00-5,49	8.673	4.100	4.573	8,0%	3,8%	4,2%
Total elevi promovați	108.320	60.047	48.273	77,0%	82,6%	71,0%
Media generală				6,73	7,06	6,38

Sursa: MEN.

Figura 26. Distribuția elevilor promovați la evaluarea națională EN VIII 2016 și 2017, pe categorii de medii obținute

O evaluare comparativă la nivelul județelor evidențiază variații ale ratelor de promovabilitate, în comparație cu anul anterior.

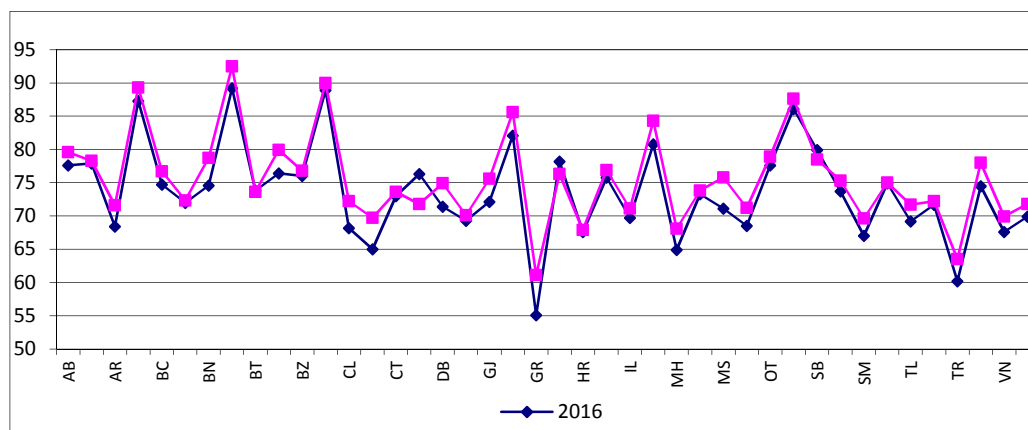
Tabel 38. Rata de promovabilitate a evaluării naționale EN VIII 2016 și 2017, pe județe și sexe (%)

	Evaluare națională 2016			Evaluare națională 2017		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
Total participanți	148.648	76.419	72.229	140.738	72.718	68.020
Procent mediu de promovare pe țară	75,1%	80,7	69,1	77,0	82,6	71,0
AB	77,6%	84,5%	70,9%	79,6%	85,9%	73,4%
AG	77,9%	84,1%	71,6%	78,3%	84,8%	71,9%
AR	68,4%	75,2%	61,3%	71,6%	79,0%	63,9%
B	87,3%	90,4%	84,2%	89,3%	91,9%	86,7%
BC	74,7%	79,9%	68,9%	76,7%	82,3%	70,6%
BH	72,0%	79,3%	64,6%	72,3%	80,6%	63,1%
BN	74,6%	82,6%	66,1%	78,7%	84,4%	72,6%

BR	89,2%	91,5%	86,6%	92,5%	94,5%	90,0%
BT	73,8%	78,4%	68,3%	73,6%	80,8%	65,1%
BV	76,4%	80,5%	71,9%	79,9%	84,4%	75,2%
BZ	76,0%	83,3%	68,4%	76,8%	82,2%	71,4%
CJ	88,9%	91,9%	85,6%	90,0%	92,9%	86,8%
CL	68,2%	72,3%	63,5%	72,2%	78,1%	64,8%
CS	65,0%	71,3%	58,8%	69,7%	75,0%	64,1%
CT	73,0%	78,4%	67,5%	73,6%	78,9%	68,0%
CV	76,3%	83,5%	68,6%	71,8%	78,2%	65,4%
DB	71,4%	77,7%	64,8%	74,9%	81,5%	68,3%
DJ	69,3%	77,7%	60,8%	70,1%	77,0%	63,3%
GJ	72,1%	79,2%	65,3%	75,6%	82,7%	68,4%
GL	82,1%	86,6%	76,8%	85,6%	89,3%	81,3%
GR	55,1%	63,2%	46,8%	61,1%	69,1%	52,9%
HD	78,2%	82,7%	72,9%	76,3%	82,0%	70,0%
HR	67,6%	75,9%	58,7%	67,9%	78,4%	56,6%
IF	75,8%	81,3%	70,1%	76,9%	81,5%	72,2%
IL	69,7%	76,1%	62,9%	71,1%	77,3%	64,7%
IS	80,8%	85,1%	75,9%	84,3%	87,5%	80,4%
MH	64,9%	70,7%	58,5%	68,1%	75,8%	60,1%
MM	73,3%	79,9%	66,4%	73,8%	80,5%	66,8%
MS	71,1%	76,9%	65,2%	75,8%	79,9%	71,6%
NT	68,5%	76,9%	60,7%	71,2%	78,8%	63,4%
OT	77,6%	81,3%	73,6%	78,9%	83,3%	74,0%
PH	86,1%	89,8%	82,1%	87,6%	90,4%	84,4%
SB	79,9%	81,7%	77,7%	78,5%	81,2%	75,6%
SJ	73,7%	79,5%	67,4%	75,3%	82,6%	67,5%
SM	67,0%	76,2%	58,0%	69,6%	75,4%	63,3%
SV	74,9%	82,0%	67,0%	75,0%	83,2%	66,3%
TL	69,2%	74,4%	63,3%	71,7%	77,8%	65,5%
TM	71,7%	77,0%	66,3%	72,2%	77,8%	66,3%
TR	60,2%	68,6%	51,9%	63,5%	71,9%	54,1%
VL	74,5%	79,8%	68,5%	78,0%	84,5%	70,5%
VN	67,6%	73,5%	62,1%	69,9%	78,2%	60,9%
VS	69,9%	74,0%	65,1%	71,8%	77,1%	65,3%

Sursa: MEN.

Figura 27. Rata de promovare a evaluării naționale EN VIII 2015 și 2016, pe județe (%)

Analiza pe cohortă: abandon școlar și pierderi școlare, promovați

Indicatorul urmărește viața școlară a elevilor pe parcursul a opt ani de studiu. Datele referitoare la șase cohorte de elevi arată că abandonul și pierderile pe cohortă la nivelul învățământului primar și gimnazial au valori foarte ridicate. Ambii indicatori au fost în scădere constantă în ultimii ani școlari: abandonul pe cohortă – de la 19,2% în 2010/2011 la 13% în 2015/2016; pierderile școlare – de la 20,9% în 2010/2011 la 16,2% în 2015/2016.

Analiza abandonului școlar pe cohortă, respectiv a pierderilor școlare pe cohortă în funcție de mediul de rezidență evidențiază diferențe mari între mediul rural și urban. Deși aceste diferențe s-au redus de la un an școlar la altul, continuă să rămână semnificative, situând mediul școlar rural într-o situație defavorizată. Astfel, la nivelul anului 2015/2016, mai puțin de 1 elev din 10 abandona studiile în urban, comparativ cu 2 elevi din 10, în rural. Aproape o cincime dintr-o cohortă școlară se pierde pe parcursul învățământului primar și gimnazial în rural, comparativ cu aproximativ 7% dintre elevii din urban.

Ca și în învățământul primar, respectiv în învățământul gimnazial, se remarcă valori mai ridicate ale abandonului pe cohortă și ale pierderilor școlare, din clasa I până în clasa a VIII-a, în cazul populației masculine. Pe durata analizată, valorile celor doi indicatori au fost cu 2-3 p.p. mai mari în cazul băieților, comparativ cu fetele.

Tabel 39. Evoluția pe cohorte a elevilor înscriși în clasa I în urmă cu opt ani

Anul școlar	Elevi înscriși în clasa I	Anul școlar	Absolvenți ciclul primar și gimnazial (clasa a VIII-a)	Repetenți ciclul primar și gimnazial (clasa a VIII-a)	Ponderi			
					% Absolvenți ciclul primar și gimnazial	% Pierderi ciclul primar și gimnazial	% Repetenți cl. a VIII-a	% Abandon școlar ciclul primar și gimnazial*
2003/2004	287552	2010/2011	227369	4888	79,1	20,9	1,7	19,2
2004/2005	227850	2011/2012	183315	5081	80,5	19,5	2,2	17,3
2005/2006	226324	2012/2013	183312	5817	81,0	19,0	2,6	16,4
2006/2007	220489	2013/2014	182600	5967	82,8	17,2	2,7	14,5
2007/2008	221185	2014/2015	184353	6558	83,3	16,7	3,0	13,7
2008/2009	212022	2015/2016	177651	6880	83,8	16,2	3,2	13,0

Sursa: Calculat pe baza datelor INS, 2005-2017.

* Inclusive cazurile de deces, migrație, exmatriculare, precum și elevii cu situația școlară neîncheiată.

Observație: Au fost luați în calcul elevii din învățământul de masă și din cel special. Pentru învățământul primar sunt luați în calcul toți elevii, indiferent de forma de învățământ, iar pentru gimnaziu datele se referă numai la forma de învățământ de zi.

Raportând, la nivelul anului 2015/2016, numărul elevilor care au promovat examenul EN VIII la cohorta inițială, se constată că mai puțin de două treimi din această cohortă de elevi (62,89%) ajunge să finalizeze învățământul gimnazial cu evaluarea finală.

III.B. Rezultatele elevilor din învățământul liceal

III.B.1. Rata de absolvire a învățământului liceal

În anul școlar 2015/2016, rata de absolvire a învățământului liceal (cu și fără examen de bacalaureat) a înregistrat o scădere semnificativă față de anul precedent, atât pe total, cât și pe sexe. Aceeași situație se înregistrează și în cazul ratei de absolvire a liceului cu examen de bacalaureat. Fetele înregistrează o situație mai bună decât a băieților, în ceea ce privește absolvirea liceului.

Valorile ratei de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire de 18 ani) sunt influențate de schimbările de structură a sistemului educațional. Referitor la analiza și interpretarea acestui indicator, trebuie precizat faptul că nu toți elevii finalizează învățământul liceal la vârsta de 18 ani, dată fiind varietatea vârstelor de debut, precum și faptul că anumite forme și filiere de liceu au durate diferite.

Astfel, orientarea tuturor absolvenților de clasa a VIII-a către liceu a determinat o creștere semnificativă a ratei de absolvire a liceului, începând cu anul 2012-2013. La finalul anului 2014/2015, au absolvit liceul cele două generații de elevi care au avut debutul școlar concomitent la 6 și 7 ani, în 2003/2004. Ca urmare, rata de absolvire a scăzut semnificativ în anul următor, 2015/2016, ajungând la valoarea de 70,8% (cu peste 18 p.p. mai puțin decât în anul anterior).

Diferența pe sexe este în favoarea populației feminine în întreg intervalul analizat, la nivelul anului 2015/2016 aceasta fiind de peste 6 p.p. (74,1% fete față de 67,7% băieți).

Tabel 40. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	79,9	76,2	79,5	90,6	81,0	89,1	70,8
Feminin	82,6	79,6	82,8	91,3	84,0	93,9	74,1
Masculin	77,4	72,9	76,4	89,9	78,1	84,6	67,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Pe același fond al specificului cohortei de elevi care au finalizat studiile liceale în 2014/2015, rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat în anul 2015/2016 a fost de 41,6%, mult diminuată față de anul anterior. Ca și în anii precedenți, populația feminină a înregistrat valori mai mari, diferența ajungând la aproape 15 p.p. în favoarea fetelor.

Tabel 41. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	63,4	42,4	39,2	44,6	44,0	51,7	41,6
Feminin	70,3	51,1	48,1	53,8	53,0	61,9	49,1
Masculin	56,8	34,1	30,7	35,9	35,4	41,9	34,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

III.B.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

Doi din zece absolvenți de liceu nu se înscriu la bacalaureat, iar trei din zece absolvenți care se prezintă la examen nu îl promovează. 15,6% dintre cei care s-au prezentat la examenul de bacalaureat din anul școlar 2016/2017 sunt absolvenți din anii anteriori, rata de promovabilitate în rândul acestora fiind foarte redusă (36,4%). Fetele se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi mai ridicate decât băieții, obținând totodată medii mai bune la examen, comparativ cu băieții.

În ultimii patru ani școlari, rata de participare a absolvenților de liceu (din anul curent) la examenul de bacalaureat a fost relativ constantă, situându-se în jurul valorii de 80%. La nivelul anului 2015/2016, valorile înregistrate de indicator au fost: 79,1% - total, 83,9% - fete și 74,1% băieți. Putem concluziona că aproximativ o cincime din absolvenții din anul curent nu se prezintă la examenul de bacalaureat. Rata de participare la examenul de bacalaureat este constant mai ridicată în rândul populației feminine, în comparație cu populația masculină.

Tabel 42. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu (din anul curent)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	97,7	94,2	87,8	79,9	79,3	80,4	79,1
Feminin	98,1	95,4	90,7	84,6	84,2	85,4	83,9
Masculin	97,3	93,1	84,7	75,3	74,2	75,2	74,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Datele statistice ale MEN oferă informații și cu privire la examenul de bacalaureat din 2017. În anul școlar 2016/2017, ponderea absolvenților din anul curent care s-au prezentat la examen a crescut cu peste un punct procentual față de anul precedent, atât per total, cât și pe sexe. Corespunzător, au scăzut ponderile absolvenților din anii precedenți. La nivelul anului școlar 2016/2017, din totalul celor care s-au prezentat la examen, 84,4% sunt absolvenți din seria curentă și 15,6% sunt absolvenți din anii trecuți.

La nivelul anului școlar 2016/2017, diferența dintre valorile pe sexe este următoarea:

- în favoarea fetelor în cazul absolvenților din anul curent, acestea înregistrând un avantaj de 7 p.p.: 87,6% fete față de 80,7% băieți;
- în favoarea băieților în cazul absolvenților din anii trecuți, aceștia înregistrând un avantaj tot de 7 p.p.: 19,3% băieți față de 12,4% fete.

Așadar, mai multe fete decât băieți din seria curentă participă la examenul de bacalaureat. Concomitent, mai mulți băieți decât fete din seriile trecute revin pentru a absolvi examenul de bacalaureat.

Tabel 43. Numărul elevilor care s-au prezentat la examenul de bacalaureat , anii 2016 și 2017

	Număr			% din total prezențați		
	Total prezențați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	Total prezențați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți
2016						
Total	140.053	116.227	23.826	100,0	83,0%	17,0%
Feminin	73.848	63.756	10.092	100,0	86,3%	13,7%
Masculin	66.205	52.471	13.734	100,0	79,3%	20,7%
2017						
Total	138.409	116.798	21.611	100,0	84,4	15,6
Feminin	73.805	64.638	9.167	100,0	87,6	12,4
Masculin	64.604	52.160	12.444	100,0	80,7	19,3

Sursa: MEN.

Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat din numărul total al celor prezențați a crescut în intervalul analizat. În anul școlar 2016/2017, valoarea a ajuns la 73,9% (de la 69% în 2014/2015).

A crescut rata de promovabilitate a absolvenților din seria curentă (80,8% în 2016/2017 față de 75,7% în 2014/2015). Cea a absolvenților din anii trecuți a scăzut cu 2,5 p.p în 2015/2016 față de anul precedent și a crescut în 2016/2017 față de anul anterior cu 5,5 p.p.

Rata de succes la bacalaureat este mai ridicată în rândul absolvenților din anul curent (8 din 10 reușesc să promoveze examenul de bacalaureat în 2016/2017), în comparație cu absolvenții din anii trecuți (numai trei din zece reușesc să promoveze examenul de bacalaureat).

Pe sexe, analiza datelor indică diferențe între fete și băieți, în favoarea fetelor. În cazul absolvenților din anul curent, diferențele se situează între 8 și aproape 10 p.p. În cazul celor din anii trecuți, diferența este mai mică, fiind de maximum 2,5 p.p.

Tabel 44. Numărul și procentul elevilor promovați la examenul de bacalaureat, anii 2016 și 2017

	Număr			%		
	Total promovați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	% din total prezențați	% din absolvenții din anul curent prezențați la examen	% din absolvenții din anii trecuți prezențați la examen
2016						
Total	97.225	89.852	7.373	69,4	77,3	30,9
Feminin	54.968	51.697	3.271	74,4	81,1	32,4
Masculin	42.257	38.155	4.102	63,8	72,7	29,9
2017						
Total	102.257	94.384	7.873	73,9	80,8	36,4
Feminin	57.957	54.411	3.546	78,5	84,2	38,7
Masculin	44.300	39.973	4.327	68,6	76,6	34,8

Sursa: MEN.

Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat de către absolvenții din anul curent a înregistrat o evoluție în creștere începând cu anul școlar 2011/2012. La nivelul anului școlar 2016/2017, valoarea acestui indicator este de 80,8%, cu aproape 3 p.p. mai mult decât în anul precedent și cu 24 p.p. mai mult decât în 2011/2012 (dar cu doar 4 p.p. mai mult decât în anul școlar 2009/2010). Populația feminină este în avantaj, promovabilitatea acesteia fiind, în anul școlar 2016/2017, cu aproape 8 p.p. mai mare decât a celei masculine (84,2% fete și 76,6% băieți).

Tabel 45. Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat din numărul elevilor care s-au prezentat la examen (din anul curent) (%)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	76,3	55,6	56,2	64,3	71,0	75,7	77,3%	80,8%
Feminin	82,4	64,2	64,1	70,8	76,2	80,0	81,1%	84,2%
Masculin	70,2	46,7	47,4	56,8	64,7	70,5	72,7%	76,6%

Sursa: Datele pentru perioada 2009-2012 sunt calculate pe baza informațiilor INS. Datele începând cu anul 2012/2013 sunt furnizate de MEN.

Media generală a fost 7,91 per total și este mai mare în rândul populației feminine (8,08 fete, față de 7,69 băieți). Distribuția elevilor promovați la examenul de bacalaureat din 2017 pe categorii de medii obținute arată astfel: 26,4% au obținut între 6 și 6,99; 23,8% au obținut între 7 și 7,99; 28% au obținut între 8 și 8,99; 21,8% între 9 și 9,99, iar 0,1% au obținut media 10.

Populația feminină obține rezultate mai bune decât cea masculină; pe intervale de medii, rezultatele pe sexe, la nivelul anului școlar 2016/2017, arată astfel: 6-6,99: 21,8% fetele, 32,4% băieții; 7-7,99: 22% fetele, 26% băieții; 8-8,99: 29,4% fetele, 26,1% băieții; 9-9,99: 26,6% fetele, 15,4% băieții; media 10: 0,2% fetele, 0,1% băieții. Așadar, fetele sunt mai bine reprezentate în cadrul intervalelor de medii mai mari, iar băieții în cazul celor mai mici.

Tabel 46. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la examenul de bacalaureat 2017

Media obținută	Nr. elevi promovați			%		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	128	102	26	0,1%	0,2%	0,1%
9,50-9,99	7788	5730	2058	7,6%	9,9%	4,6%
9,00-9,49	14482	9705	4777	14,2%	16,7%	10,8%
8,50-8,99	14582	9063	5519	14,3%	15,6%	12,5%
8,00-8,49	14005	7963	6042	13,7%	13,7%	13,6%
7,50-7,99	12557	6722	5835	12,3%	11,6%	13,2%
7,00-7,49	11740	6035	5705	11,5%	10,4%	12,9%
6,50-6,99	11816	5741	6075	11,6%	9,9%	13,7%
6,00-6,49	15159	6896	8263	14,8%	11,9%	18,7%
Total elevi promovați	102257	57957	44300	100,0%	100,0%	100,0%
Media generală				7,91	8,08	7,69

Sursa: MEN.

Analiza ratei de promovabilitate pe județe arată că, la examenul de bacalaureat din 2017, 40 dintre județe și-au îmbunătățit rata de promovare față de anul precedent, doar 2 înregistrând o scădere a acesteia (Caraș-Severin și Harghita). La nivelul tuturor județelor, în tot intervalul analizat, fetele au promovat examenul de bacalaureat în pondere mai mare decât băieții.

Tabel 47. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în 2015 și 2016, pe județe și sexe (%)

Județ	Bacalaureat 2016			Bacalaureat 2017		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
AB	76,8	81,2	72,4	81,0	86,4	75,5
AG	73,5	78,6	67,9	77,9	81,9	73,3
AR	64,2	70,8	56,9	69,9	76,0	63,5
B	69,6	74,7	64,5	75,0	79,6	70,2
BC	78,3	81,1	74,7	83,2	86,2	79,3
BH	62,1	69,1	54,7	72,2	77,9	65,8
BN	71,3	75,9	65,7	77,2	82,2	69,7
BR	74,0	80,4	66,9	78,9	83,0	73,9
BT	75,7	78,3	72,1	78,1	81,3	73,8
BV	79,5	83,5	75,2	80,1	84,3	75,5
BZ	70,3	76,9	62,8	76,2	80,4	71,3
CJ	82,0	85,2	78,6	83,0	86,4	79,3
CL	58,5	66,5	50,1	65,5	72,9	57,3
CS	68,0	73,1	62,4	66,4	72,3	59,8
CT	64,1	69,4	58,5	68,2	72,4	63,6
CV	67,9	71,2	63,1	73,7	77,4	68,6
DB	61,2	66,2	55,9	68,2	73,5	62,2
DJ	68,5	73,4	63,4	72,0	78,1	65,4
GJ	59,1	67,6	50,4	62,5	69,5	55,6
GL	78,6	82,1	74,4	79,2	83,0	74,4
GR	45,7	51,0	40,4	52,2	58,9	45,0
HD	69,6	73,1	65,8	72,8	78,1	66,7
HR	66,5	71,1	60,5	65,7	70,3	59,6
IF	37,8	44,8	31,9	45,7	48,8	43,2
IL	69,8	73,1	65,4	73,1	77,8	67,8
IS	78,3	80,8	75,2	83,3	85,1	80,7
MH	59,4	64,8	53,7	62,5	70,0	53,9
MM	67,6	71,8	62,7	70,4	75,0	64,9
MS	67,1	72,7	60,8	69,2	74,4	63,2
NT	71,0	76,5	65,3	76,6	82,2	70,2
OT	64,6	70,9	57,7	68,1	74,6	60,7
PH	74,7	78,4	70,8	79,2	82,3	75,8
SB	76,5	81,3	71,2	82,5	85,1	79,5
SJ	66,3	73,5	58,2	73,2	79,2	66,4
SM	71,1	73,4	68,5	76,0	78,7	72,8
SV	73,2	78,4	66,7	75,8	80,9	69,4
TL	68,2	72,3	63,2	71,6	75,6	66,9
TM	67,4	72,1	61,8	74,2	77,2	70,9
TR	54,6	59,0	50,0	61,1	65,6	56,1
VL	69,8	77,7	61,7	72,2	77,9	66,3
VN	69,6	75,7	62,7	72,2	76,2	67,5
VS	72,7%	75,7%	68,6%	77,7	80,4	74,1

Sursa: MEN.

Pe filiere, cea mai scăzută rată de promovabilitate a examenului de bacalaureat se înregistrează la nivelul filierei tehnologice, iar cea mai mare în cazul celei teoretice. În anul școlar 2016/2017, valorile

cresc față de anul precedent, ele înregistrând următoarele valori, pe filiere: teoretică – 86,2%, vocațională – 76,2% și tehnologică – 52,9%.

Tabel 48. Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat în anii școlari 2013/2014 – 2016/2017, pe filiere (%)

Bacalaureat	TOTAL (%)	Teoretică (%)	Vocațională (%)	Tehnologică (%)
2013/2014	64,8	79,6	73,0	41,7
2014/2015	69,1	83,8	74,9	48,6
2015/2016	68,1	83,6	73,3	47,3
2016/2017	71,8	86,2	76,2	52,9

Sursa: MEN.

III.C. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri

Rata de absolvire a învățământului postliceal a crescut, în perioada 2009-2016, de la 5,7% la 15,9%, fapt care poate semnala o creștere a interesului elevilor pentru finalizarea acestui nivel de educație.

Pe parcursul intervalului analizat, rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri a înregistrat o tendință ascendentă, atât pe total, cât și pe sexe, valorile de la finalul intervalului fiind de aproape trei ori mai mari decât cele de la început.

În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului pe sexe, se observă un net avantaj al populației feminine, scorurile acesteia fiind aproape duble față de ale populației masculine; această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat.

În anul școlar 2015/2016, indicatorul a avut următoarele valori: 15,9% total (în ușoară scădere față de anul anterior); 20,5% - fete; 11,4% - băieți.

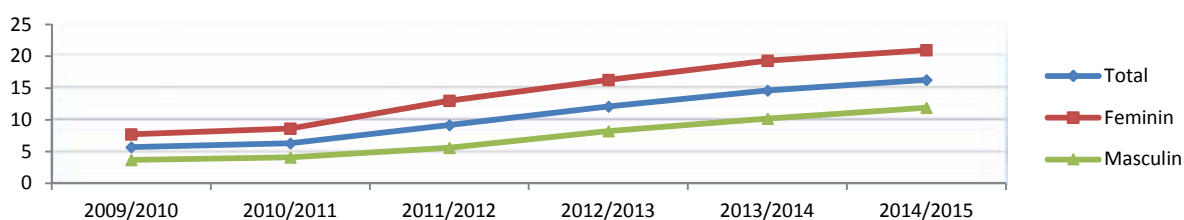
Tabel 49. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Total	5,7	6,3	9,2	12,1	14,6	16,3	15,9
Feminin	7,7	8,6	13,0	16,3	19,3	21,0	20,5
Masculin	3,7	4,1	5,6	8,2	10,2	11,9	11,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2017.

Această rată relativ redusă de absolvire se datorează și faptului că cea mai mare parte a persoanelor care frecventează această formă de învățământ au 21 de ani și peste și absolvă mai târziu decât vârsta teoretică (21 de ani) folosită la calcularea indicatorului.

Figura 28. Evoluția ratei de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

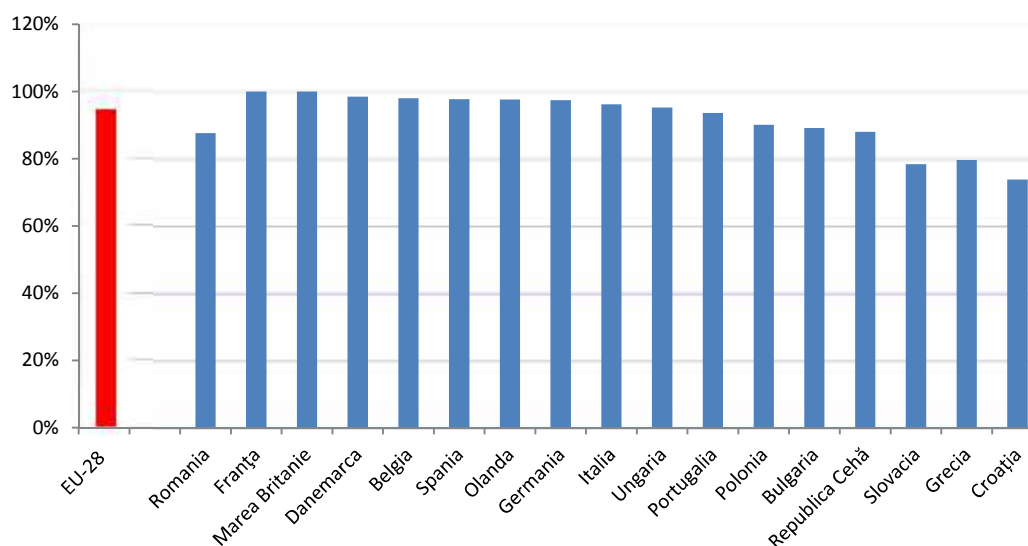

CAPITOLUL IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020

IV. 1. Rata de participare la învățământul preșcolar

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. Cele mai recente date comparative la nivel european publicate de Eurostat pentru toate țările se referă la anul 2015. Media UE-28 privind acest indicator a fost de 94,8%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța și Marea Britanie. Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt Grecia, Slovacia și Croația. În România s-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului de la 67,6% în 2000 la 87,6% în 2015.

Figura 29. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2015

Sursa: Eurostat, 2017.

Datele Eurostat oferă informații privind valorile indicatorului și pentru anul 2016, dar nu pentru toate țările. Pentru România, datele pentru 2016 nu sunt disponibile în momentul redactării prezentului raport.

Tabel 50. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu

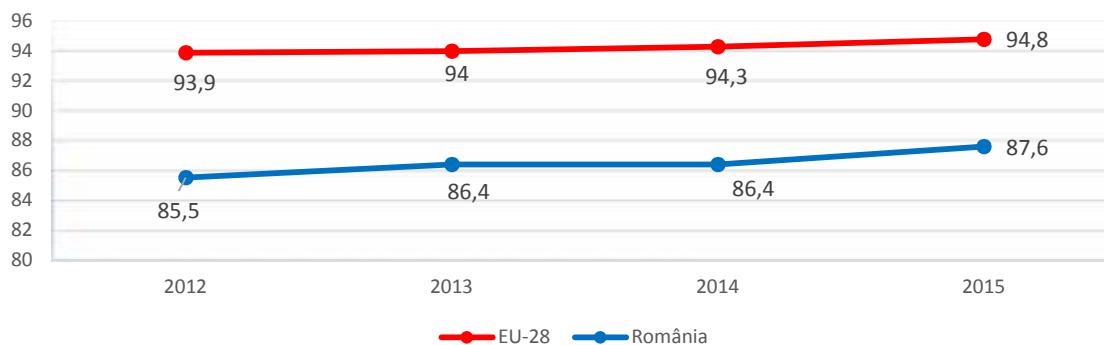
Țara	2012	2013	2014	2015
EU-28	93,9	94,0	94,3	94,8
România	85,5	86,4	86,4	87,6
Franța	100,0	100,0	100,0	100,0
Olanda	99,6	99,5	97,6	97,6
Italia	99,2	98,7	96,5	96,2
Danemarca	98,3	98,3	98,1	98,5
Belgia	98,0	98,1	98,1	98,0
Spania	97,4	97,1	97,1	97,7
Marea Britanie	97,3	95,9	98,2	100,0

Germania	96,5	97,0	97,4	97,4
Portugalia	95,0	93,9	93,5	93,6
Ungaria	94,5	94,7	94,7	95,3
Bulgaria	87,1	87,8	89,3	89,2
Republica Cehă	86,1	85,7	86,4	88,0
Polonia	84,3	84,8	87,1	90,1
Slovacia	77,1	77,5	77,4	78,4
Grecia	75,2	76,9	84,0	79,6
Finlanda	75,1	84,0	83,6	83,6
Croația	71,7	71,4	72,4	73,8

Sursa: Eurostat, 2017.

Începând cu anul 2008, România a înregistrat o scădere semnificativă a acestui indicator european, de la 88,5% în 2010 la 85,5% în anul 2012, urmată în ultimii doi ani de creștere până la valoarea de 87,6% în 2015. Cel mai probabil, coborârea vârstei de debut școlar la 6 ani a determinat o mai activă implicare a părinților în înscrierea copiilor la grădiniță.

Figura 30. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu, date comparative UE – România, 2007-2014

Sursa: Eurostat, 2017.

IV. 2. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

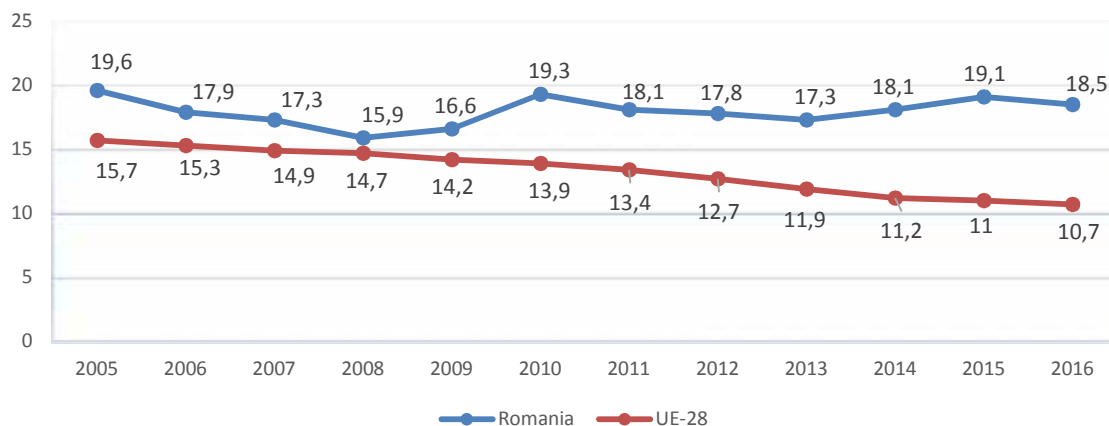
În ciuda unor variații ale tendințelor din anumite perioade de timp, în perioada 2005-2016, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională din România nu evidențiază un progres semnificativ. Anul 2016 marchează o ușoară scădere a valorii indicatorului până la 18,5%, similară cu cele din 2014 și 2011 (18,1%). Conform graficului de mai jos, perioadele în care au fost înregistrate tendințe de scădere au fost cele cuprinse între anii 2005-2008 și 2010-2013.

În consecință, datele arată că România are încă dificultăți în a recupera efectele produse de criza economică și financiară din perioada 2008-2010 asupra părăsirii timpurii a școlii. Din acest punct de vedere, România se află printre țările europene în care efectele situației economice a familiilor au avut un impact direct asupra participării la educație, precum Spania, Portugalia sau Italia. Decalajul dintre România și media țărilor europene este considerabil în ultimii ani, cu valori cuprinse între 1,3 p.p. în 2008 și 8,1 p.p. în 2015. În perioada de referință a prezentului raport, chiar dacă decalajul dintre România și media țărilor europene înregistrează o ușoară reducere față de anul anterior, acesta este

semnificativ (7,8 p.p.). România mai are la dispoziție doar câțiva ani pentru a ajunge la ținta pentru 2020 de 11,3% preconizată prin *Planul Național de Reformă*.

Figura 31. Evoluția ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani (RO-UE) 2005-2016

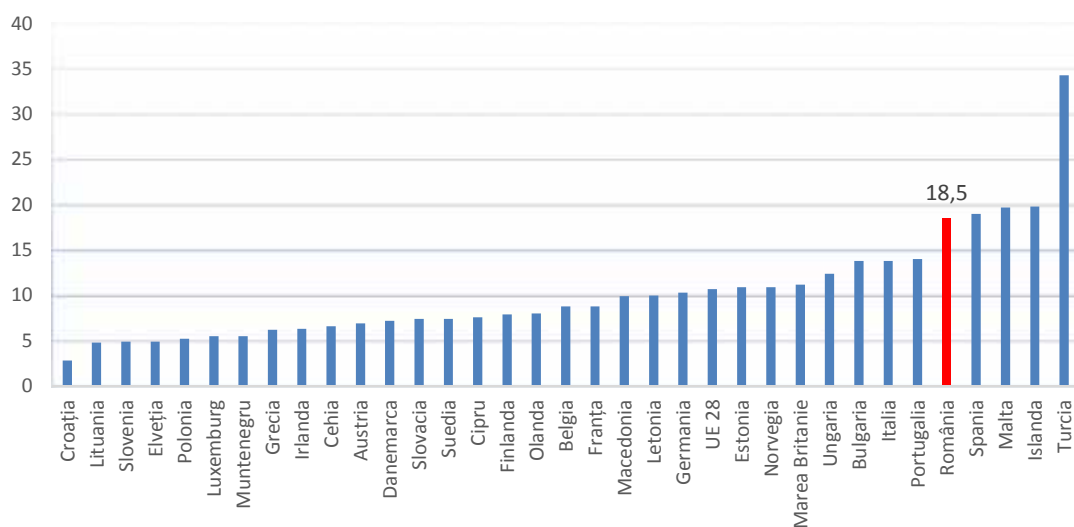
Sursa: Eurostat, 2017.

Tabel 51. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, pe sexe, în perioada 2005-2016 (%)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Ținta 2020
TOTAL	19,6	17,9	17,3	15,9	16,6	19,3	18,1	17,8	17,3	18,1	19,1	18,5	11,3
Masculin	20,1	17,8	17,1	15,9	16,1	19,5	19,1	18,5	18,7	19,5	19,5	18,4	-
Feminin	19,1	18	17,4	16	17,2	19	17,2	16,9	15,9	16,7	18,5	18,7	-

Sursa: Eurostat, 2017.

Figura 32. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, date comparative 2016

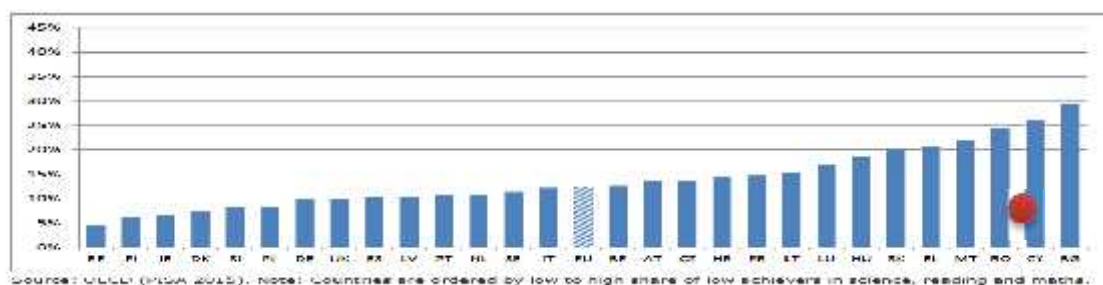
Sursa: Eurostat, 2017.

IV: 3. Competențe de bază

Conform unui raport¹ recent al Comisiei Europene asupra rezultatelor Programului pentru Evaluare Internațională a Elevilor (PISA) 2015 la nivel european, **România se află în continuare printre țările cu scorurile cele mai slabe din UE** înregistrate de elevii de 15 ani la testările internaționale cu privire la competențe de citire/lectură, matematică și științe. În anul 2015, 1 din 4 elevi români obțineau rezultate sub nivelul 2, considerat nivelul de bază necesar a fi atins de către un tânăr de 15 ani până la finalizarea învățământului obligatoriu, pentru a putea funcționa eficient în societatea cunoașterii, la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe.

Între țările înalt performante la PISA 2015 se află Estonia, unde doar 1 din 20 de elevi de 15 ani obține rezultate sub nivelul de bază la toate cele 3 domenii testate, urmată în topul clasamentului de Finlanda, Irlanda și Danemarca. Dintre toate țările europene, România devansează doar Cipru și Bulgaria, situându-se astfel în primele 3 țări cele mai slab performante în ceea ce privește ponderea elevilor cu performanțe scăzute la toate cele trei domenii testate la PISA 2015.

Figura 33. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe, PISA 2015 – date comparative România – UE

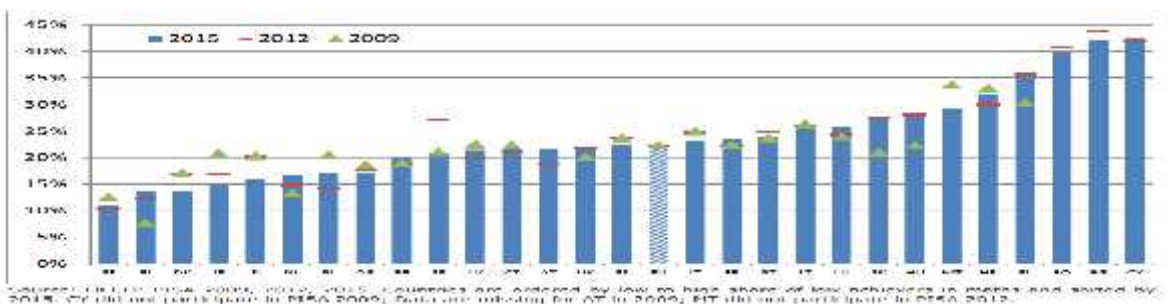
Grafic preluat din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

Același raport al Comisiei Europene asupra rezultatelor PISA 2015 la nivel european, publicat pe 5 decembrie 2016, evidențiază următoarele tendințe privind situația României, comparativ cu alte țări ale Uniunii Europene, din perspectiva indicatorului *ponderea elevilor cu performanțe slabe la testările PISA 2015*:

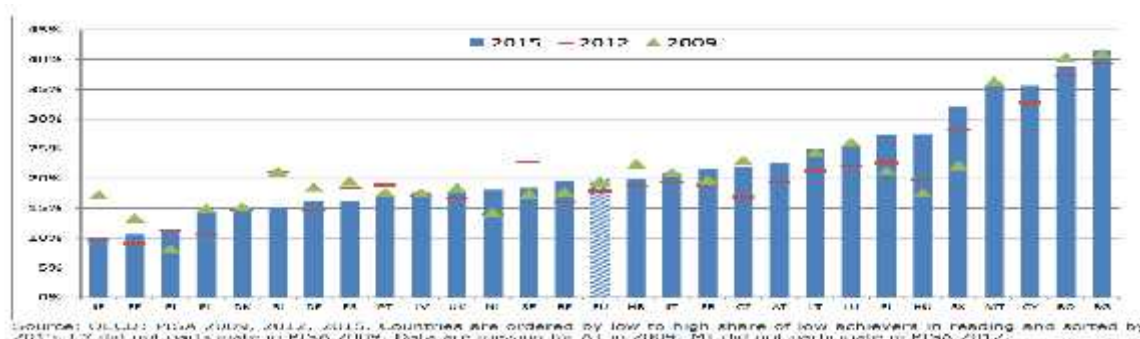
- comparativ cu testările PISA anterioare (2009,2012), România nu a înregistrat în 2015 o îmbunătățire semnificativă a indicatorului european privind ponderea elevilor cu performanțe scăzute. Variațiile față de PISA 2009 și 2012 nu depășesc în 2015 mai mult de 1-2 p.p. pentru niciunul dintre domeniile testate;
- se constată o ușoară îmbunătățire a indicatorului privind ponderea elevilor cu rezultate slabe la matematică, în timp ce la științe și citire/lectură ratele celor care nu reușesc să atingă nivelul de bază cresc în continuare, fără însă a atinge valorile și mai slabe obținute la PISA 2009;

¹ *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf), 5 decembrie 2016

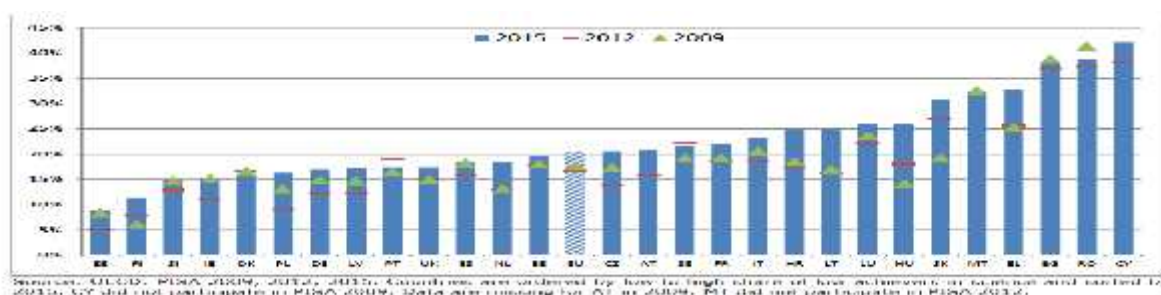
Figura 34. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE

Figura 35. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2012 – date comparative România-UE

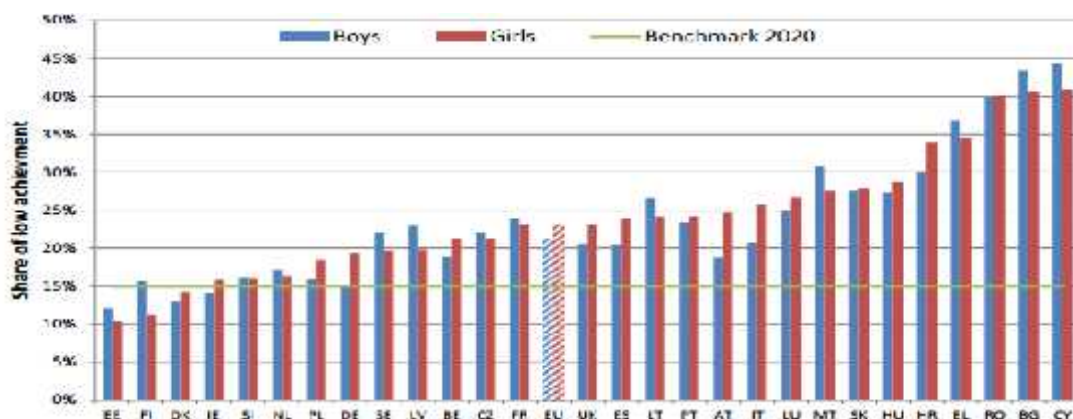
Figura 36. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE

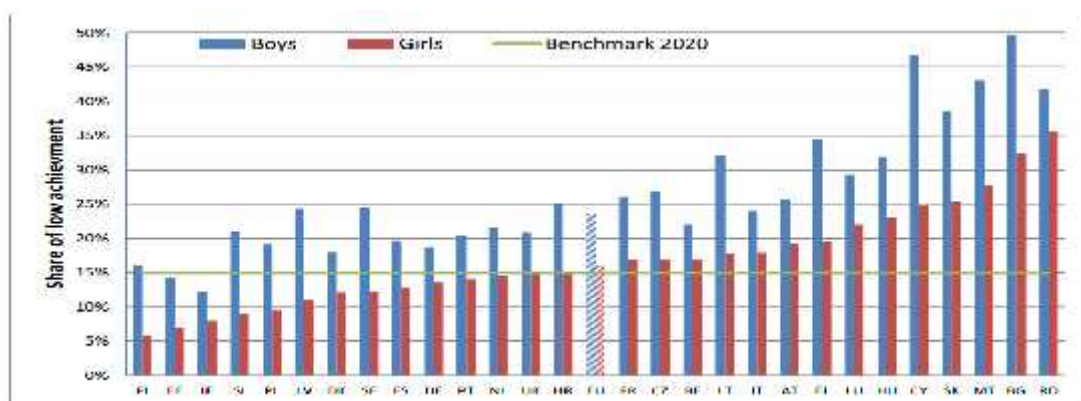
Grafice preluate din EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

- pe sexe, rezultatele PISA 2015 arată un echilibru între fetele și băieții care au performanțe scăzute la matematică, în timp ce la citire/lectură și științe sunt mai mulți băieți decât fete între cei care obțin rezultate slabe;

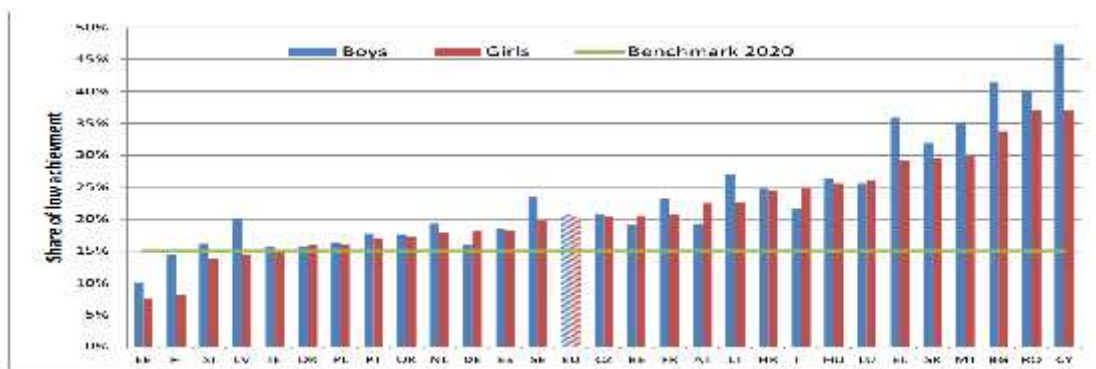
Figura 37. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

Figura 38. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire/lectură - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

Figura 39. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

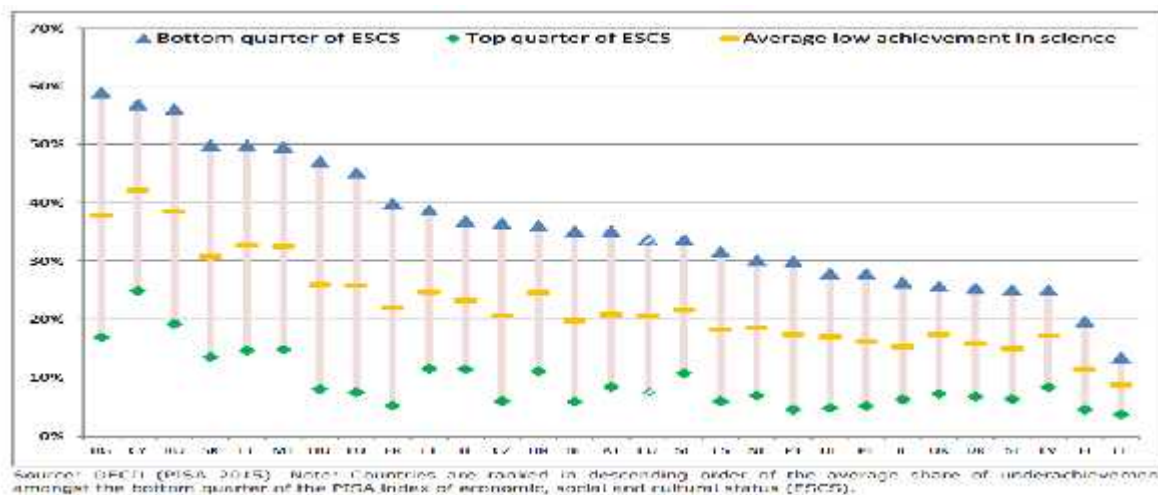

Grafice preluate din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

- România se află printre țările cu un nivel ridicat de corelație între rezultatele slabe obținute la testare și nivelul socio-economic al familiei de proveniență. Astfel, din totalul elevilor care se situează în quartila celor cu cel mai scăzut nivel socio-economic, peste 50% obțin rezultate slabe

la testarea PISA, în timp ce între elevii care aparțin quartilei corespunzătoare unui statut socio-economic ridicat, doar 20% obțin rezultate slabe la testarea PISA 2015.

Figura 40. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, în funcție de statutul socio-economic (date comparative România-UE)

* Gafic preluat din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

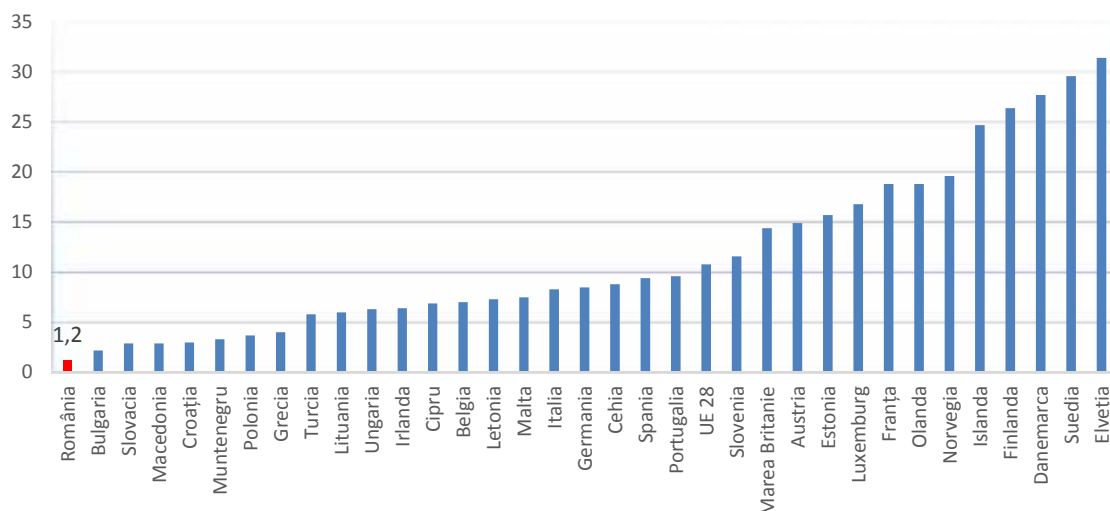
În perspectiva țintei europene de 15% elevi cu rezultate slabe la testările PISA până în 2020, România trebuie să facă eforturi semnificative pentru îmbunătățirea calității educației în următorii ani pentru a reduce decalajele actuale în raport cu celelalte țări din UE. Reducerea decalajelor semnificative din perspectiva statutului socio-economic al familiei de proveniență reprezintă de asemenea o provocare pentru intensificarea programelor care se adresează categoriilor de elevi aflate în situații de dezavantaj socio-economic în România.

IV.4. Participarea adulților la învățarea pe tot parcursul vieții

În ultimul deceniu, România nu a reușit să înregistreze un progres privind **participarea adulților cu vârste între 25-64 de ani la învățare pe tot parcursul vieții**, valoarea indicatorului înregistrând în 2016 cea mai scăzută valoare din întreaga perioadă analizată (1,2%).

La nivelul anului 2016, România ocupa ultimul loc între țările din Uniunea Europeană în ceea ce privește participarea adulților de 25-64 de ani la învățare pe parcursul întregii vieți (România - 1,2%, față de media UE28 de 10,8%). În aceste condiții, România se află încă departe de ținta europeană pentru anul 2020 proiectată la o pondere de 15%.

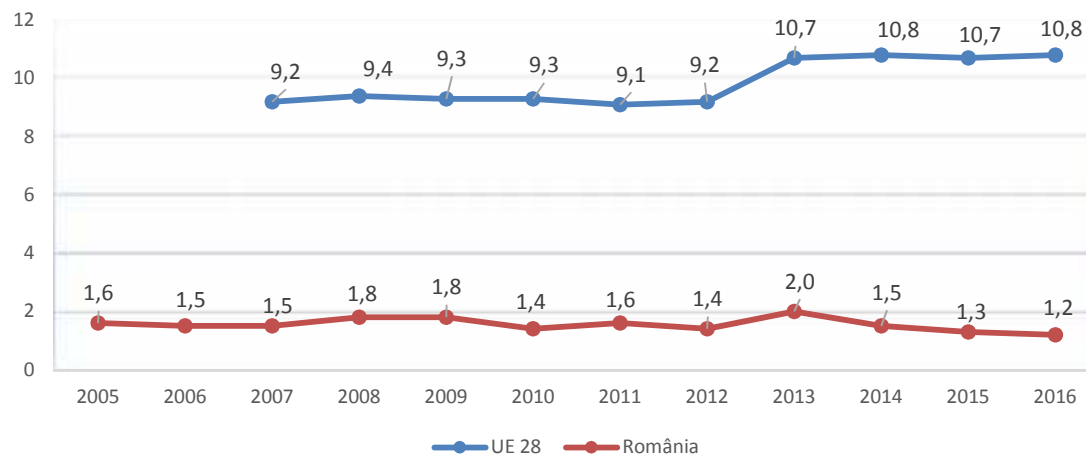
Figura 41. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative, 2016

Sursa: EUROSTAT, 2017

Deși cu mult superioară valorii înregistrate în România, media la nivelul UE28 urmează, de asemenea, un progres foarte lent, evidențiind faptul că participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți este încă o provocare la nivel european, având în vedere că ținta UE pentru 2020 este de 15%. Conform graficului de mai jos, media europeană a înregistrat o creștere de 1,6 p.p. într-o perioadă de 10 ani.

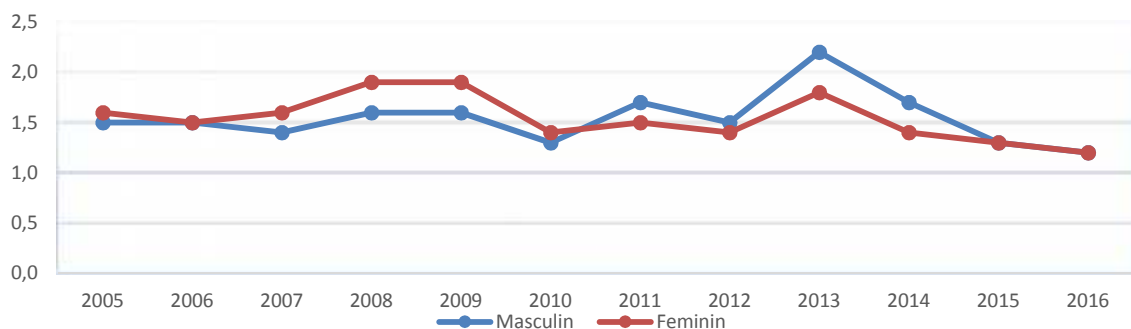
Figura 42. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative România-UE28, 2005-2016

Sursa: EUROSTAT, 2017

În România, defalcarea datelor pe sexe relevă, o tendință de echilibrare a participării între femei și bărbați începând cu anul 2015 și continuând în 2016.

Figura 43. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe –România, 2005-2016

Sursa: EUROSTAT, 2017

Tabel 52. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe – România, 2005-2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total	1,6	1,5	1,5	1,8	1,8	1,4	1,6	1,4	2,0	1,5	1,3	1,2
Masculin	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,3	1,7	1,5	2,2	1,7	1,3	1,2
Feminin	1,6	1,5	1,6	1,9	1,9	1,4	1,5	1,4	1,8	1,4	1,3	1,2

Sursa: EUROSTAT, 2017.

PARTEA A II-A. ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBȚINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2016- 2017

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație
- II. Asigurarea calității, relevanței și incluziunii în sistemul de educație și formare profesională
- III. Susținerea performanțelor școlare
- IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic
- V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale
- VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice și profesionalizarea managementului școlar
- VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții
- VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale; combaterea violenței în școli și prevenirea corupției
- IX. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale
- X. Creșterea siguranței elevilor și îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțarea corespunzătoare și extinderea utilizării noilor tehnologii
- XI. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)
- XII. Coordonarea implementării măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație

Investiția în etapele timpurii ale educației aduce, pe termen mediu și lung, importante beneficii atât economice și sociale cât și de dezvoltare mentală a copilului. Acestea se evidențiază, cu pregnanță, îndeosebi pentru copiii/tinerii din medii dezavantajate. O calitate crescută a serviciilor de educație timpurie contribuie la o mai bună participare școlară, la obținerea de rezultate școlare bune și la reducerea riscului de părăsire timpurie a școlii, aceasta fiind principala țintă pentru învățământul preuniversitar, asumată prin Strategia Europa 2020. În anul școlar 2016-2017, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește educația timpurie.

Astfel, s-a continuat procesul de revizuire a *Curriculumului specific pentru educație timpurie* (0-3 ani și 3-6 ani), în cadrul Proiectului de Educație Timpurie Incluzivă (finanțator Banca Mondială). Forma integrată a celor două segmente de curriculum a fost aprobată de Comisia Națională de Specialitate. Promovarea prin ordin de ministru, pentru pilotarea lor la nivel național și culegerea de date, va fi avută în vedere pe parcursul anului școlar următor.

Începând cu luna februarie 2017, MEN, în parteneriat cu UNICEF și Centrul pentru Educație și Dezvoltare Profesională Step by Step, bazându-se pe expertiza membrilor Comisiei Naționale de Specialitate și ai Grupului de lucru pentru Educație Timpurie, a organizat o serie de dezbateri care au avut ca tematică provocările și dezvoltările sistemului național de educație timpurie. În acest context, au fost prezentate inițiativele de până acum, a fost analizată legislația specifică, cu implicarea actorilor de la nivel central și local, precum și a celor reprezentând organizațiile neguvernamentale cu experiență relevantă în domeniu. Au fost finalizate demersurile privind revizuirea HG 1252/2012 pentru aprobarea *Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolară*, precum și demersurile privind *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a învățământului preșcolar*. Aceste două documente figurează atât în *Planul de acțiuni* pentru

implementarea *Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii* aferent anului 2017, cât și în fișa de proiect necompetitiv *Educație timpurie incluzivă și de calitate*, care a fost realizată cu sprijinul partenerilor menționați.

Programele școlare pentru gimnaziu au fost aprobate prin OMEN nr. 3393/2017 și se vor aplica începând cu anul școlar 2017-2018, pentru clasa a V-a.

Pentru asigurarea de șanse egale de acces și participare pentru toți copiii, MEN implementează o paletă largă de programe sociale și programe pentru grupuri dezavantajate:

- *Tichete de grădiniță* (50 de lei/lună, pentru o frecvență școlară mai mare decât 50%) prin aplicarea Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate (aproximativ 65.000 de beneficiari);
- *Rechizite școlare* – pentru anul școlar 2016-2017, au fost acordate unui număr de 55.234 de beneficiari, în valoare de aproximativ 11,84 de mil. de lei;
- *Programul național Bani de liceu* – (nr. de beneficiari 2017 – 33.057);
- *Bursa profesională* (buget 136,52 de mil. de lei, beneficiari 83.247 de elevi);
În prezent, se aplică prevederile HG nr. 1062/2012 privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional (inclusiv dual).
- Acordarea de burse sociale, de studiu, de merit și de performanță finanțate de către consiliile locale;
- *Programul național EURO 200* – 10,677 de mil. de lei alocare bugetară 2016, beneficiari 11.997 de elevi;
- *Programul – pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat (Masa caldă)*;
- alte programe sociale finanțate din bugetele consiliilor locale/județene: *Decontarea navetei; Cornul și Laptele*.

Programele de tip *Școala după școală (ȘDȘ)* și *A doua Șansă (ADȘ)* contribuie la reducerea ratei de abandon școlar și a riscului de părăsire timpurie a școlii. A fost făcută inventarierea intervențiilor de tipul ȘDȘ la nivel național și a fost elaborat, cu sprijinul Secretariatului General al Guvernului, printr-un proiect POCA, studiul de impact ex-ante care să fundamenteze o viitoare politică publică în acest sens. Proiectul "Școala pentru toți", care susține pachetul de măsuri anti-sărăcie lansat de Guvernul României, are ca beneficiari finali copiii din școli defavorizate, cu risc de abandon școlar; tinerii și adulții care au renunțat la școală și vor să o reia; cadrele didactice și specialiștii care au nevoie de sprijin pentru a-și adapta activitatea școlii la nevoile copiilor. Aplicații eligibile pentru programul "Școala pentru toți" au fost organizațiile neguvernamentale, autoritățile publice, instituțiile de cult și alte entități interesate să trimită copiii la școală. Programul "Școala pentru toți" a fost acceptat la finanțare în luna august 2017. În urma apelului de proiecte, a fost aprobată la finanțare o listă intermediară, în valoare totală de aproximativ 82 de mil. de euro.

Au fost acordate locuri distincte pentru elevii rromi la admiterea în licee pentru diferite specializări (au fost admiși, anual, între 2.700 și 3.200 de elevi la clasele a IX-a pe astfel de locuri). A continuat organizarea de către inspectorate școlare, școli, primării, ONG-uri (Salvați Copiii, Asociația OvidiuRo,

ș.a.) a unor grădinițe estivale premergătoare clasei pregătitoare, pentru copiii de etnie romă care nu au frecventat grădinița.

II. Asigurarea calității, relevanței și incluziunii în sistemul de educație și formare profesională

În decembrie 2016, MEN a aprobat două acte normative ale căror obiective sunt prevenirea, combaterea și interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar din România: un ordin de ministru care adoptă planul de acțiune privind desegregarea școlară și creșterea calității educaționale în unitățile de învățământ preuniversitar (OM nr.6158/2016) și, respectiv, un ordin-cadru pentru interzicerea segregării școlare (OM nr.6134/2016). Prevenirea și eliminarea cazurilor de segregare școlară constituie o condiție imperativă pentru implementarea principiilor școlii incluzive, pe care MEN o consideră esențială în vederea asigurării echității în educație. În acest sens, planul de acțiune este un document de politică publică în care sunt incluse obiectivele, măsurile strategice și calendarul activităților menite să prevină și să elimine orice formă de segregare școlară din sistemul de învățământ preuniversitar.

Pintre măsurile avute în vedere se regăsesc completarea/modificarea cadrului legislativ privind desegregarea școlară, formarea cadrelor didactice și a directorilor din unitățile de învățământ preuniversitar, dezvoltarea unor măsuri complementare de prevenire și combatere a discriminării sau segregării în școli. Un element important îl reprezintă colectarea de date cu privire la școlile în care sunt semnalate cazuri de segregare și identificarea școlilor care pot oferi exemple de bune practici. De asemenea, sunt prevăzute acțiuni pentru consolidarea parteneriatului școală-părinți, precum și măsuri care vor contribui la promovarea diversității și a incluziunii în sistemul național de educație. O primă intervenție asupra cadrului legislativ, în acord cu planul de acțiune menționat anterior, o reprezintă redefinirea segregării școlare prin extinderea cauzelor care o pot genera. Astfel, ordinul de ministru privind interzicerea oricărei forme de segregare în școlile din România stipulează, pe lângă criteriul etnic deja existent, criteriul dizabilității sau cerințelor educaționale speciale, statutul socio-economic al părinților/familiilor, mediul de rezidență și performanțele școlare ale beneficiarilor primari ai educației. Inspectoratele școlare județene/ISMB și comisiile școlare pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității monitorizează sistematic, anual, toate formele de segregare școlară (pe toate criteriile) în toate unitățile de învățământ preuniversitar din județ/Municipiul București, iar unitățile de învățământ preuniversitar au obligația să adopte și să implementeze măsurile de remediere aferente.

Agenția Română de Asigurare a Calității Învățământului Preuniversitar (ARACIP) a evaluat în anul 2016 un număr de 767 de unități de învățământ preuniversitar, iar în anul 2017, un număr de 374 de unități (școli postliceale, colegii și licee, școli gimnaziale, școli primare, grădinițe, cluburi sportive școlare, palate și cluburi ale copiilor, centre de educație incluzivă, școli profesionale), atât din mediul urban, cât și din mediul rural. În urma activităților de evaluare externă au fost identificate diferite probleme, unele care țin de infrastructură și dotare, altele de managementul unităților de învățământ, respectiv de asigurarea serviciilor de orientare și consiliere pentru elevi.

Au fost formulate o serie de recomandări, în funcție de indicatorii care nu au fost atinși. În scopul asigurării condițiilor de sănătate și siguranță în școli și a infrastructurii necesare derulării în bune condiții a procesului de învățământ, unitățile de învățământ trebuie să obțină autorizația de securitate la incendiu, autorizația sanitară de funcționare pentru toate spațiile de învățământ auxiliare și

administrative, să asigure accesibilitatea spațiilor școlare, dotarea acestora și utilizarea lor la capacitate optimă. O recomandare importantă privește continuarea programelor de dotare a școlilor cu mijloace de învățământ, echipamente informatice și auxiliare curriculare prin programele de infrastructură sau alte programe naționale previzionate. Altă recomandare privește îmbunătățirea serviciilor de orientare și consiliere pentru elevi, pentru a înlătura una din cauzele abandonului școlar/părăsirii timpurii a școlii.

MEN a coordonat programele naționale, inclusiv extrașcolare și extracurriculare, de educație pentru sănătate, educație cultural-artistică și științifică, educație ecologică, educație prin sport, educație rutieră, educație pentru dezvoltarea durabilă, educație financiară, promovarea voluntariatului, a educației civice și a implicării sociale, precum și activitățile stabilite prin protocoalele încheiate cu diferite instituții și asociații.

Prin proiectul ERASMUS+, KA3-*Asigurarea calității în educația și formarea profesională, la nivel european și la nivelul punctelor naționale de referință (EQAVET-NRP-RO)*, Call EACEA/36/2016, a fost organizată o vizită de studiu pe tema asigurării calității învățării la locul de muncă, la care au participat reprezentanți din Grecia, Italia, Finlanda, Olanda și România și a fost realizat un raport privind asigurarea calității în învățarea la locul de muncă în țările participante și propuneri de îmbunătățire a acestora. Totodată, au fost realizate un spot video de promovare a învățământului profesional și tehnic, în special a învățământului dual și materiale promoționale pentru diseminarea obiectivelor, scopului și a rezultatelor proiectului și a fost actualizat web-site-ul GNAC www.gnac.ro. În cadrul acestui proiect a fost elaborat un *Ghid de bune practici instituționale în asigurarea calității în formarea profesională inițială*, o colecție de exemple de bune practici privind promovarea învățării la locul de muncă, stimularea inovării și antreprenoriatului, dezvoltarea mecanismelor de asigurare a calității, îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională, orientarea și consilierea în carieră, formarea și consolidarea competențelor cheie și a altor competențe (dezvoltare durabilă, protecția mediului etc).

o *Educație financiară*

În realizarea ofertei privind *educația financiară*, MEN a avut în vedere faptul că acest tip de educație, precum și incluziunea financiară reprezintă priorități pentru Uniunea Europeană, având drept scop general, *dezvoltarea unei piețe integrate a serviciilor financiare la nivel comunitar, care să fie accesibilă pentru toți cetățenii statelor membre*. Educația financiară la nivelul învățământului preuniversitar se realizează, în principiu, atât sub forma educației formale–curriculare cât și a educației non-formale–extracurriculare. Educația formală–curriculară, ca învățare sistematică, structurată și gradată cronologic, este realizată în instituții specializate de învățământ pentru diferite niveluri (primar, învățământ secundar inferior/gimnazial, învățământ secundar superior/liceal), de către diferite categorii de profesori. În acest context, MEN a avut în vedere, în raport cu noul calendar al dezvoltării curriculare pentru perioada 2016-2017, menținerea și amplificarea elementelor deja existente referitoare la educația financiară. În conformitate cu prevederile Anexei 2 la OMENCS nr. 3590/05.04.2016 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul gimnazial, în cadrul ariei curriculare *Om și societate* este inclusă disciplina *Educație economico-financiară* la clasa a VIII-a. În cadrul programei școlare pentru această disciplină, aprobată prin OMEN nr. 3393/2017, demersul didactic propus este centrat pe educația economico-financiară și antreprenoriat, din perspectiva unui nou concept integrator, conceptul de *cetățenie economică (economic citizenship)*. Au continuat activitățile de la nivelul unităților școlare, realizate în baza protocoalelor încheiate între MEN și BNR, precum și cu Autoritatea de Supraveghere Financiară. De asemenea, în mai 2017,

România a fost desemnată la Berlin drept câștigătoare a „Global Money Week Award”, în cadrul categoriei „Global Inclusion Awards”, regiunea Europa și Asia Centrala.

III. Susținerea performanțelor școlare

Modul în care este organizat sistemul de evaluare și examinare, precum și funcționarea acestuia își pun amprenta asupra valorizării activității de predare-învățare pe parcursul anului școlar. Au fost elaborate variantele de subiecte pentru disciplinele și sesiunile evaluării naționale la clasa a VIII-a și ale examenului de bacalaureat. Au fost elaborate noile programe pentru clasele V-VIII, programe care au fost aprobate și care sunt în vigoare începând cu anul școlar 2017-2018.

Pe parcursul anului școlar 2016-2017, a fost asigurată coordonarea științifică și profesională a sistemului de examene din învățământul preuniversitar, inclusiv elaborarea probelor de examen/concurs/olimpiade, prin:

- coordonarea grupurilor de lucru pentru elaborarea subiectelor și a caietelor cadrului didactic pentru evaluările naționale de la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a;
- elaborarea și transmiterea în teritoriu a Manualului de proceduri pentru administrarea evaluărilor naționale la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a în anul școlar 2016-2017;
- monitorizarea administrării la nivel de unitate de învățământ (aproximativ 4.000 de unități) a testelor pentru EN II, EN IV, EN VI și EN VIII 2017 și a caietelor cadrului didactic;
- monitorizarea încărcării datelor rezultate din administrarea EN VIII 2017 pe baza procedurilor aprobate.

În anul școlar 2016-2017, au fost elaborate câte patru variante pentru fiecare dintre probele evaluărilor naționale aferente claselor a II-a, a IV-a, a VI-a, respectiv câte 10 variante pentru disciplinele evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a. Pentru examenul de bacalaureat au fost elaborate variante de subiecte pe baza programelor de examen disociate pe filiere - teoretică, tehnologică și vocațională, respectiv pe tipuri de profil - real, uman, pe discipline (limba română, limba maternă, limbi moderne, matematică (4 tipuri de programă), istorie, fizică, chimie, biologie, informatică, geografie, discipline socio-umane. Au fost realizate și variantele pentru simulările examenelor naționale, dar și testele în cele 8 limbi ale minorităților naționale: maghiară, germană, sârbă, slovacă, croată, cehă, rromani, ucraineană.

De asemenea, s-au asigurat subiecte pentru probele bacalaureatului special pentru secțiile bilingve francofone, bacalaureatul româno-spaniol, bacalaureatul italian pentru secțiile bilingve, bacalaureatul german (ABITUR), care au inclus variante de subiecte și bilete de examen la *limba și literatura franceză, limba și literatura italiană, limba și literatura spaniolă, cultură și civilizație spaniolă, informatică, limba engleză, limba franceză*, precum și la disciplinele nonlingvistice (DNL – *fizică, chimie, economie, matematică, istorie, biologie, geografie*). Au fost realizate variantele de subiecte pentru examenul național de definitivare în învățământ: 92 de discipline (276 de variante + 76 de variante - modele de subiecte) și pentru Concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/ rezervate în unitățile de învățământ preuniversitar: 116 de discipline (348 de variante).

CNEE a constituit și coordonat activitatea unor grupuri de lucru (restrânse sau extinse), grupuri de monitori de calitate, compuse din specialiști și din cadre didactice cu experiență, în scopul construirii și actualizării bazelor de date cu instrumente de evaluare. Aceste grupuri au fost formate din 425 de cadre didactice care activează efectiv în procesul de predare-învățare-evaluare și din experți,

specialiști în evaluarea de proces, în curriculum, în evaluarea manualelor, în management educațional sau specialiști cu expertiză recunoscută la nivelul comunității științifice.

În vederea informării publice, CNEE a elaborat și publicat, pe website-ul CNEE www.rocnee.eu rapoartele tehnice privind derularea evaluărilor naționale de la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a 2017. Rapoartele conțin analize privind nivelul de dezvoltare a competențelor fundamentale ale generației de elevi care a participat la evaluare în anul școlar 2016-2017, precum și conținutul științific al testelor elaborate și administrate.

La clasa a II-a, secțiunea scris, testul a vizat corectitudinea alcătuirii propozițiilor, scrierii cuvintelor, utilizării semnelor de punctuație, complexitatea, originalitatea și alegerea unui titlu potrivit textului redactat (procentaj mediu 80,57%). Testele administrate la secțiunea citit, au vizat competența de receptare a unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute (procentaj mediu 83,87%). La secțiunea matematică, au fost vizate competențe generale și specifice precum utilizarea numerelor în calcule elementare, evidențierea caracteristicilor geometrice ale unor obiecte, identificarea unor fenomene, relații, regularități, structuri din mediul apropiat, rezolvarea de probleme (procentaj mediu 76,53%). Au fost comparate procentajele medii ale răspunsurilor corecte și complete, respectiv parțial corecte, obținute de elevi la EN II din 2015, 2016, 2017. Analiza statistică a rezultatelor obținute cuprinse în raport reprezintă puncte de pornire pentru organizarea activităților specifice ulterioare.

Testele administrate la EN IV 2017 la disciplinele limba română, limba maternă și matematică au avut un rol preponderent diagnostic și se bazează pe teste scrise. Testele scrise de la EN IV 2017 au acoperit competențele de înțelegere a textului scris, literar, texte la prima vedere, precum și competențele de matematică, având ca referință testările internaționale pentru această vârstă (IEA-PIRLS și IEA-TIMSS). La matematică, structura testului a respectat structura testelor din studiul IEA-TIMSS – clasa a IV-a, cu limitele impuse în acest moment de curriculumul românesc în vigoare. Analiza testelor la clasa IV-a a vizat rezultatele elevilor la fiecare item în parte. CNEE a evidențiat faptul că majoritatea elevilor dețin competențele necesare. Elevii nu performează în general la rezolvarea itemilor de raționament. Evaluarea competențelor fundamentale dobândite în ciclul primar, la finalul clasei a IV-a 2017, a vizat structurarea informațiilor privind performanțele elevilor, acestea fiind folosite pentru comunicarea cu părinții elevilor, fiind documente din portofoliul educațional al elevului. Pentru fiecare probă susținută de către elev, a fost completată câte o fișă de evaluare, astfel încât să fie posibilă discutarea cu elevul și cu părintele, pe baza unor informații structurate în aceeași manieră la nivel național, a punctelor tari și a punctelor slabe demonstrate prin testarea respectivă.

La clasa a VI-a, raportul s-a realizat pentru matematică și științe. Corelațiile observate au indicat existența unor factori comuni care influențează rezultatele obținute de elevi din generații diferite care învață în aceeași colectivitate (județ, școală), factori care pot ține de mediul educațional, dar și de mediul social sau de cel economic. În cadrul probei de matematică și științe, toți itemii au solicitat înțelegerea și prelucrarea unor informații. Pentru elevii care încă înregistrează performanțe extrem de scăzute se pune problema unei intervenții de urgență în scopul creșterii nivelului de interes și motivație și al acordării de ajutor în vederea recuperării decalajelor. Elevii capabili de performanță trebuie încurajați și sprijiniți, inclusiv prin oferirea de activități științifice suplimentare de învățare.

În ceea ce privește îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE) - revizuirea băncii de itemi de evaluare, formarea profesorilor în domeniul evaluării și

îmbunătățirea platformei on-line pentru evaluări și examene naționale, CNEE a coordonat procesul de monitorizare în cadrul atelierului de lucru *Improving School and Socio-Economic Achievement Through Socio-Emotional Skills and Behavioral Interventions* și a elaborat *Termenii de referință* pentru Componenta 1.2 - *Systemic interventions* pentru activitățile corespunzătoare CNEE.

Având în vedere necesitatea asigurării manualelor școlare pentru elevii din învățământul preuniversitar, prevăzută în *art. 69, alin. (4) din Legea educației naționale nr. 1/2011*, cu modificările și completările ulterioare, s-a solicitat completarea stocurilor de manuale școlare pentru clasele I-IV prin retipăriri, în conformitate cu acordurile cadru încheiate cu editurile în perioada 2014-2016. În conformitate cu graficele de livrare, manualele școlare au fost distribuite depozitelor de carte școlară din fiecare județ/al municipiului București, până la data de 30 iunie 2017.

În conformitate cu OMEN nr. 3398/28.02.2017, privind completarea stocurilor de manuale școlare pentru învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2017-2018, inspectoratele școlare au fost împuternicite, în baza principiului descentralizării, să încheie, cu editurile interesate, contracte de retipărire a manualelor școlare. Editurile au efectuat retipărirea manualelor școlare în perioada 27 martie – 16 iunie 2017, iar difuzarea acestora către depozitele de carte școlară ale inspectoratelor și apoi către fiecare unitate școlară s-a încheiat la 01.09.2017.

În luna martie 2017, a fost lansată licitația deschisă pentru atribuirea contractului de achiziție publică având ca obiect *Achiziția de manuale școlare pentru clasa a V-a*. În urma vizualizării ofertelor depuse, au intrat în procesul de evaluare a Formularului Standard pentru Documentul Unic de Achiziție Europeană (DUAE) și a calității științifice un număr de 119 proiecte de manuale școlare. Corespunzător numărului de 25 de loturi evaluate, au fost selectați prin apel public un număr de 75 de experți externi-cooptați (evaluatori). După etapele de contestații, numărul manualelor aprobate a crescut, astfel că toate disciplinele ofertate au avut cel puțin un manual admis, cu excepția disciplinei Religie-cult penticostal. Manualele de clasa a V-a au fost distribuite în etape, pe măsură ce au fost soluționate contestațiile de către Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor.

În ceea ce privește **dezvoltarea și implementarea programelor de stimulare a performanței adresate elevilor cu potențial deosebit**, au fost organizate olimpiadele și concursurile școlare naționale și internaționale care s-au desfășurat conform graficului stabilit, în condiții de siguranță și normalitate. În categoria competițiilor naționale au fost incluse olimpiadele pe discipline sau interdisciplinare și concursurile a căror etapă finală se organizează la nivel național. Competițiile școlare au acoperit o gamă diversă de domenii științific, tehnic, artistic.

În urma etapelor naționale ale olimpiadelor și concursurilor au fost selectate loturile lărgite pentru olimpiadele internaționale la care România participă anual. La competițiile naționale au fost acordate premii și mențiuni, în număr de 2.499, din care 395 de premii I, 387 de premii II, 388 de premii III și 1.329 de mențiuni. La competițiile internaționale pe discipline școlare, în anul 2017 elevii au obținut 181 de distincții, dintre care 51 de medalii de aur/premiul I, 52 de medalii argint/premiul al II-lea, 51 medalii de bronz/premiul al III-lea și 27 de mențiuni. Pregătirea centralizată a loturilor olimpice naționale pentru participarea la competițiile internaționale se desfășoară, în majoritatea cazurilor, în lunile iunie și iulie, perioadă în care se organizează și se desfășoară prima sesiune de bacalaureat. În consecință, absolvenții de liceu participanți la loturile naționale lărgite ce se pregătesc pentru competițiile internaționale sau la unele loturi sportive, precum și unii absolvenți de liceu care susțin examenul de admitere în universitățile din străinătate au participat la sesiunea specială de bacalaureat, la Ploiești, jud. Prahova (196 de absolvenți de liceu, promoția 2017).

În conformitate cu prevederile HG nr. 536/2016 **privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar** și ale Ordonanței de urgență nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, MEN a acordat elevilor medaliați, profesorilor care i-au pregătit și unităților școlare de unde provin elevii, diplome și premii în bani, fondul total de premiere fiind de aproximativ 2,9 mil. de lei. De asemenea, potrivit prevederilor Legii nr. 235/2010 pentru acordarea bursei de merit olimpic internațional elevilor premiați la olimpiadele școlare internaționale, cei 134 de elevi care au obținut distincții (medalii sau premii) primesc burse al căror quantum a fost stabilit prin OMEN nr. 3194/2017, după cum urmează: medalia de aur sau premiul I – 1450 de lei, medalia de argint sau premiul al II-lea – 1088 de lei, medalia de bronz sau premiul al III-lea – 725 de lei. Prin Legea 228/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 235/2010 pentru acordarea bursei de merit olimpic internațional elevilor premiați la olimpiadele școlare internaționale a fost stabilit quantumul bursei de merit olimpic internațional pentru mențiune.

Absolvenții de liceu care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat sesiunea iunie-iulie 2017, precum și absolvenții clasei a VIII-a care au obținut media 10 la evaluarea națională în anul 2017 au fost recompensați prin acordarea de stimulente financiare. Au primit premii un număr de 497 de elevi cu media 10 la evaluarea națională și 137 de elevi cu media 10 la bacalaureat, în valoare totală de **908.000 de lei**.

IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic

- *Creșterea, cu cel puțin 10%, în anul școlar următor, a numărului de absolvenți care optează pentru învățământul profesional, prin activități de informare și consiliere*

În conformitate cu Metodologia de organizare și funcționare a învățământului profesional, aprobată prin OMENCS nr. 856/27.10.2016, învățământul profesional se poate organiza numai în unități de învățământ care anexează la propunerea privind planul de școlarizare contracte cadru încheiate cu operatorii economici. În planurile de școlarizare la învățământul profesional au fost incluse peste 75% din solicitările operatorilor economici. Principalele cauze ale necuprinderii integrale a solicitărilor operatorilor economici în planurile de școlarizare au fost: solicitări de calificări care nu se regăsesc în nomenclatorul calificărilor profesionale, solicitări de calificări pentru care nu sunt unități de învățământ autorizate ARACIP pentru furnizarea calificărilor solicitate, număr mic de locuri solicitate care nu au permis constituirea unei formațiuni de studiu.

Față de anul școlar 2015-2016, în anul școlar 2016-2017, a crescut ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a la învățământul profesional, din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ de zi (de la 17,8% la 18,5%), iar gradul de realizare a planului de școlarizare la învățământul profesional a crescut de la 83,6% în anul școlar 2015-2016, la 90% în anul școlar 2016-2017.

Principalele măsuri de promovare a învățământului profesional și tehnic au fost: realizarea unui site de promovare a învățământului profesional *Alege-ți drumul!* - <http://www.alegetidrumul.ro/>, care conține toate informațiile referitoare la oferta educațională din învățământul profesional, participarea la emisiuni radio și televizate în care este promovat învățământul profesional și tehnic la nivel național prin intermediul mass media, sprijinirea inspectoratelor școlare pentru organizarea și derularea acțiunilor de prezentare și promovare a ofertei de educație și formare profesională prin IPT la nivel județean și local, acțiuni organizate împreună cu unitățile de învățământ și cu operatorii economici/instituțiile publice partenere (*Săptămâna meseriilor, Târgul meseriilor*).

- *Dezvoltarea cadrului metodologic pentru învățământul dual, revizuirea curriculumului, implicarea angajatorilor, pregătirea profesorilor și îmbunătățirea practicii*

În anul școlar 2016-2017, Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) a elaborat documentația care a stat la baza emiterii următoarelor acte normative privind învățământul dual:

- OUG nr. 81/2016 privind modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011;
- OMEN nr. 3554/2017 privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual;
- OMEN nr. 3556/2017, privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul dual pentru calificări profesionale de nivel 3, conform Cadrului național al calificărilor și a Calendarului admiterii în învățământul profesional dual de stat pentru calificări profesionale de nivel 3, conform Cadrului național al calificărilor, pentru anul școlar 2017-2018;
- OMEN nr. 4795/2017, privind Organizarea, desfășurarea și calendarul admiterii în învățământul profesional de stat și în învățământul dual pentru anul școlar 2018-2019;
- OMEN nr. 4798/2017, privind aprobarea Contractului de pregătire practică a elevilor din învățământul dual;
- OMEN nr. 5360/2017, privind aprobarea Calendarului etapelor și acțiunilor pentru stabilirea cifrei de școlarizare în învățământul dual și în învățământul profesional pentru anul școlar 2018-2019, precum și a modelelor pentru avizarea de către Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS), CNDIPT și unitatea administrativ-teritorială, a proiectului cifrei de școlarizare în învățământul dual și în învățământul profesional.

În anul școlar 2015-2016, au fost încheiate contracte de parteneriat cu 3.468 de operatori economici pentru formarea profesională prin învățământul profesional, iar în 2016-2017 au fost încheiate contracte cu 4.283 de operatori economici. Implicarea acestora în formarea profesională a elevilor din învățământul profesional a constat în asigurarea resurselor umane și materiale necesare formării elevilor în stagiile de practică, asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție, elaborarea curriculumului, evaluarea curentă, examenele de certificare a competențelor dobândite de elevi. O serie de operatori economici au avut o mai puternică implicare, asigurând pentru elevii din învățământul profesional burse, masă, cazare la internate, decontarea transportului etc.

- *Aprobarea curriculumului aferent Standardelor de Pregătire Profesională revizuite*

Prin OMEN nr. 4457/05.07.2017, au fost aprobate Planurile de învățământ și Programele școlare pentru cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală din aria curriculară Tehnologii, precum și pentru stagiile de pregătire practică – curriculum în dezvoltare locală (CDL), pentru clasele a IX-a, învățământ liceal filiera tehnologică și învățământ profesional. Au fost aprobate Planurile de învățământ și Programele școlare pentru cultura de specialitate și pregătirea practică săptămânală din aria curriculară Tehnologii, precum și pentru pregătirea practică comasată/stagiile de pregătire practică – curriculum în dezvoltare locală, pentru clasele a X-a, învățământ liceal filiera tehnologică și învățământ profesional (19 planuri de învățământ pentru clasele a X-a învățământ liceal filiera tehnologică și 36 pentru clasele a X-a învățământ profesional, respectiv 19 programe școlare pentru clasele a X-a învățământ liceal filiera tehnologică și 36 pentru clasele a X-a învățământ profesional).

- *Sprrijinirea cu servicii de consiliere și orientare în carieră a elevilor din ultimii ani de gimnaziu și primii ani de învățământ profesional și tehnic*

Proiectul "Job Orientation - training in businesses and schools" (JOBS), are ca obiectiv promovarea instruirii privind orientarea profesională în ultimii doi ani de gimnaziu și în primii doi ani ai învățământului profesional și tehnic, în sistemul de învățământ din România. Proiectul este finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (Swiss Agency for Development and Cooperation-SDC) și co-finanțat de Guvernul României, prin MEN. În anul școlar 2016-2017, au fost certificate 131 de cadre didactice, iar elementele JOBS au fost incluse în programele de *Consiliere și dezvoltare personală* și *Educație tehnologică și aplicații practice* pentru gimnaziu. A fost organizată a doua ediție a Competiției JOBS: la faza județeană (locală), desfășurată în luna aprilie 2017, au participat 56 de unități de învățământ din cele 4 regiuni de dezvoltare, iar la faza regională, desfășurată în luna mai 2017, au participat 17 finaliste din Regiunile Centru, Nord Est, Sud Muntenia și București-Ilfov.

- *Formarea competențelor antreprenoriale prin firma de exercițiu/întreprinderea simulată*

Curriculumul de specialitate pentru calificările aparținând profilului economic conține module alocate pentru formarea competențelor antreprenoriale, prin metoda „Firma de Exercițiu” (FE), metodă de învățare care simulează activitățile economice dintr-un mediu real și permite, pe lângă dobândirea competențelor tehnice specializate și dezvoltarea competențelor antreprenoriale. În anul școlar 2016-2017, au fost autorizate 1180 de firme de exercițiu și 13 întreprinderi simulate (învățământul universitar) care au desfășurat activitatea curentă prevăzută în curriculum și activități extracurriculare.

- *Realizarea unor instrumente transferabile și accesibile țărilor partenere, pentru sprijinirea învățământului profesional și tehnic în Regiunea Dunării*

CNDIPT este partener în proiectul **Interreg Danube Transnational Programme “Learning by Doing”**, implementat de către 24 de instituții partenere din 14 țări. Această participare permite promovarea realizărilor recente în învățământul profesional și tehnic (ÎPT) din România și analiza acestor rezultate în directă comparație cu cele ale partenerilor. A fost creat grupul de actori principali - Stakeholder group, în județul Hunedoara. Grupul a fost sprijinit în adoptarea unui plan de acțiuni care cuprinde elemente prioritare: suport de tip consiliere pentru elevi și părinți, abilitare specifică pentru resursele umane din ÎPT, mecanism de asigurare a calității formării, mecanism de culegere de informații privind cererea reală de competențe la nivel local (județean), campanii de vizibilitate și promovare.

Proiectul are în vedere pilotarea de mecanisme inovative, urmând ca rezultatele intermediare și cele finale să fie valorificate prin multiplicare în toate regiunile de dezvoltare, precum și prin elaborarea de recomandări de politici sectoriale, dedicate ÎPT.

- *Asigurarea cu personal calificat, realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii și fundamentarea planurilor de școlarizare, în funcție de acestea*

Pentru a răspunde nevoilor pe termen scurt ale operatorilor economici, a fost stabilită, prin Metodologia de organizare și funcționare a învățământului profesional, o perioadă în care inspectoratele școlare realizează investigarea nevoilor imediate ale operatorilor economici prin colectarea și centralizarea solicitărilor acestora pentru școlarizarea în învățământul profesional. La

învățământul dual, investigarea nevoilor imediate ale operatorilor economici prin colectarea și centralizarea solicitărilor acestora se realizează de către CNDIPT.

În ceea ce privește adaptarea pe termen lung a ofertei de școlarizare în învățământul profesional și tehnic la nevoile pieței muncii, în scopul asigurării unei oferte de formare profesională prin ÎPT relevantă în raport cu nevoile de calificări previzionate ale pieței muncii, CNDIPT a elaborat, cu sprijinul mai multor instituții și experți, un *Model de planificare strategică a ofertei de formare profesională prin IPT*. Instrumentele modelului sunt: Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI), Planul Local (județean) de Acțiune pentru Învățământ (PLAI) și Planul de Acțiune al Școlii (PAS). Scopul acestor documente de planificare strategică este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional, județean și local. Inspectoratele școlare organizează consultarea Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social (CLDPS), care analizează și avizează planul de școlarizare pe baza recomandărilor PRAI și PLAI și a solicitărilor operatorilor economici.

În cadrul proiectului *Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea strategică a educației și formării profesionale - INFRAED*, cofinanțat prin POCA, CNDIPT, în calitate de beneficiar, a realizat, în cursul anului 2017, actualizarea PRAI, pentru perioada 2017-2025, pe baza datelor statistice din surse oficiale și a informațiilor din documente strategice de la nivel național, regional și județean. PRAI actualizate sunt disponibile pe site-ul proiectului, la adresa <http://infraed.ro/activitati/#PRAI>.

În cadrul *Strategiei educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020*, aprobată prin H.G. nr. 317/2016, sunt urmărite măsurile privind dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă; adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii, monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare ș.a.

- *Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel 5 terțiar non universitar, prin susținerea acestuia de către stat, în domenii cu potențial de creștere, relevante pentru dezvoltarea economică a României*

Situația cuprinderii elevilor în școala postliceală, pe ani de studiu, arată o creștere a numărului celor cuprinși în anul I (intrări în sistemul de educație și formare în anul școlar 2016-2017) față de numărul elevilor cuprinși în anul II (intrări în sistemul de educație și formare în anul școlar 2015-2016). Profilurile cele mai bine reprezentate în structura școlii postliceale, funcție de numărul de elevi cuprinși în anul I, la începutul anului școlar 2016-2017, sunt: sanitar (8.063 DE elevi), informatică (2.169 de elevi), transporturi (1.834 de elevi), turism (1.314 elevi), arhitectură sistematizare și construcții-montaj (1026 de elevi). Profilurile care au înregistrat ușoare scăderi ale numărului de elevi înscriși în anul I, în anul școlar 2016-2017, față de anul anterior sunt: metalurgie, exploatarea și industrializarea lemnului, industrie ușoară, silvicultură, finanțe-contabilitatea administrativ. La școala de maiștri, profilurile cele mai bine reprezentate, funcție de numărul de elevi cuprinși în anul I, la începutul anului școlar 2016-2017, sunt: construcții de mașini (831 de elevi), construcții-montaj (605 elevi), transporturi (382 de elevi), electrotehnică și electronica (355 de elevi), energetic (301 elevi).

- o *Promovarea unor investiții în infrastructura educațională a școlilor din învățământul profesional și tehnic, prin dezvoltarea unor centre de formare profesională*

Prin proiectul *INFRAED*, implementat de CNDIPT cu asistență tehnică din partea Băncii Mondiale, a fost elaborat proiectul de Strategie privind modernizarea infrastructurii educaționale (SMIE), prin intermediul căreia MEN definește obiectivele strategice și măsurile specifice care trebuie întreprinse din punct de vedere al investițiilor în infrastructura educațională, în vederea atingerii țăintelor strategice asumate prin Strategia educației și formării profesionale din România în perioada 2016-2020.

În cadrul proiectului *REFERNET - Rețeaua europeană de comunicare privind educația și formarea profesională*, au fost elaborate rapoarte privind politicile de formare profesională. Au fost elaborate articole tematice pe tema educației și formării profesionale (*Măsuri de sprijinire și orientare pentru NEETs și șomeri pe termen lung, Mobilitatea în educația și formarea profesională inițială, Opinia publică privind învățământul profesional și tehnic* pe baza chestionarului elaborat și aplicat cu sprijinul Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale CEDEFOP), buletine informative succinte privind știri relevante din educație și formare profesională, a fost actualizat website-ul www.refernet.ro.

Proiectul Erasmus+ KA2– SECTOR SKILLS ALLIANCES – *Fit to Comfort – Skills Alliance for comfort & healthy footwear manufacturing – new qualification profile and innovative training opportunities (FIT2COM)*, are ca obiectiv dezvoltarea unei noi calificări, de nivel 5 *Tehnician în asigurarea confortului la fabricarea încălțămintei*. Proiectul este dezvoltat și implementat în cadrul unui consorțiu alcătuit din institute de cercetare în domeniul încălțămintei, furnizori de educație și formare profesională și autorități competente în domeniul calificărilor din Portugalia, România, Spania, Germania, Belgia. În cadrul consorțiului a fost stabilit profilul ocupațional al tehnicianului în asigurarea confortului la fabricarea încălțămintei, au fost definite rezultatele învățării și au fost dezvoltate cele 10 module ale programului de formare care îmbină componentele de învățare pe bază de proiect cu cele bazate pe tehnologia informației.

- o *Organizarea de concursuri antreprenoriale*

Competiția *Business Plan* s-a derulat, în anul școlar 2016 – 2017, în baza *Regulamentului specific privind organizarea și desfășurarea Competiției Business Plan*, la nivel local (februarie 2016 - la care au participat 322 de firme de exercițiu - FE și 644 de elevi), la nivel județean (martie 2017 - la care au participat 72 de FE și 144 de elevi), la nivel regional (mai 2017 - la care au participat 38 de FE și 76 de elevi) și la nivel național (mai 2017- la care au participat 8 FE și 16 elevi).

În baza *Metodologiei privind aplicarea standardelor de calitate pentru activitatea firmelor de exercițiu din învățământul profesional și tehnic*, s-a desfășurat concursul *Marca de calitate*. La competiție s-au înscris 57 de firme de exercițiu, dintre care au obținut certificatul *Marca de calitate*, un număr de 41 de firme. În anul școlar 2016-2017, s-au organizat 19 târguri locale/ județene/ regionale/ naționale ale firmelor de exercițiu la care au participat aproximativ 900 de elevi care activează în firma de exercițiu. Firmele de exercițiu înscrise în rețeaua națională Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu /Întreprinderilor simulate din România (ROCT) au participat la următoarele târguri internaționale, obținând numeroase premii: Târgul Internațional de la Olomouc (Cehia) – 8 firme de exercițiu; Târgul Internațional din Praga, (Cehia) – 4 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la Predazzo (Italia) – 2 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la Celje (Slovenia) – 7 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la New York (S.U.A.) – 2 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la Plovdiv (Bulgaria) – 6 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la Vilnius (Lituania) – 6 firme de exercițiu (participare indirectă).

În anul școlar 2016-2017, s-a realizat o varianta a Regulamentului privind organizarea și desfășurarea competiției *Școala Antreprenorială* care urmează a fi supus dezbaterii publice, și aprobat în cursul anului școlar 2017-2018.

- o *Adaptarea planului cadru și a curriculumului la nevoile pieței forței de muncă, în colaborare cu mediul privat, cu accent pe partea practică*

Revizuirea standardelor de pregătire profesională pentru unele calificări din învățământul profesional și tehnic, a ținut cont de adaptarea la cerințele în schimbare de pe piața muncii și de asigurarea relevanței pregătirii profesionale inițiale în raport cu piața muncii, la solicitarea unor operatori economici:

- colaborarea cu AIRBUS HELICOPTERS, cu alte companii în domeniul aeronautic (TAROM, BLUE AIR, ROMAERO) a condus la dezvoltarea unor documente curriculare (programa școlară pentru clasa a X-a, învățământ liceal filiera tehnologică, domeniul electromecanică), specifice calificărilor profesionale de nivel 4 din domeniul aeronautic **Tehnician aviație și Tehnician instalații bord (avion)** corelate cu nevoile de formare ale companiilor din industria aeronautică;
- prin colaborarea cu Fundația Concordia s-a realizat adaptarea curriculumului pentru clasa a X-a, învățământ profesional, pentru calificările **Brutar-patiser-preparator produse făinoase și Bucătar**, iar prin colaborarea cu Ambasada Austriei - secția comercială și operatorii economici din domeniul retail cu capital austriac, s-a realizat adaptarea curriculumului la nevoile pieței muncii pentru clasa a X-a, învățământ profesional, calificarea **Comerciant vânzător**;
- draftul Standardului de pregătire profesională pentru calificarea **Asistent medical generalist**, nivel 5, învățământ postliceal și draftul pentru curriculum, au fost realizate în cadrul grupului de lucru pentru domeniul Sănătate și sănătate pedagogică format din profesori și cadre medicale și reprezentanți ai Ordinul asistenților medicali generaliști, moașelor și asistenților medicali.

Activitățile de promovare a învățământului profesional și învățământului dual în anul școlar 2016-2017 au constat în întâlniri de lucru cu membrii CLDPS, directori de unități de învățământ și operatori economici, în perioada decembrie 2016 – mai 2017, consultări cu privire la variante ale *Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual*, OMEN nr. 3554/2017 privind aprobarea Metodologiei, modificările Legii educației naționale nr. 1/2011 prin OUG nr. 81/2016, analiza și avizarea proiectului planului de școlarizare la învățământul profesional pentru anul școlar 2017-2018 și analiza cuprinderii unor clase cu potențial de transformare în dual.

V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

Au fost elaborate programele școlare pentru ciclul gimnazial la Limba și literatura maternă pentru toate minoritățile, Limba română pentru minorități și disciplinele care se studiază în limba maternă, (Istoria și tradițiile minorităților, Educație muzicală etc.), conform calendarului dezvoltării curriculare 2015-2017. S-au asigurat cadrele didactice care au elaborat subiecte pentru examenele naționale EN II, IV, VI, VIII, bacalaureat pentru elevii care frecventează unități de învățământ cu limba de predare maternă, profesori traducători pentru examenele naționale (EN II, EN IV, EN VI, EN VIII, bacalaureat, definitiv) și concursurile pentru ocuparea posturilor vacante. Au fost organizate o serie

de întâlniri, consfătuiri/ videoconferințe (în lunile septembrie, octombrie) pentru toate minoritățile, cu cei implicați în aplicarea Metodologiei privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor naționale și al Educației muzicale în limba maternă.

Au fost realizate atât activități specifice învățământului în limbile minorităților, cât și activități în context educațional extins adresate rromilor.

La ediția a XXX-a a *Cursurilor de vară de limba și metodică predării limbii rromani* - desfășurate la Costinești pentru profesori și potențiali profesori de limba rromani, educatori și învățători care predau sau vor predă în limba maternă rromani, au participat 60 de persoane din România și alți 16 participanți din străinătate. De asemenea, la Tg. Mureș s-a desfășurat un curs similar pentru alte 60 de persoane din județul Mureș. A continuat *predarea în limba maternă rromani, la nivelul învățământului preșcolar*, inclusiv prin abordări bilingve (rromani-română, rromani-maghiară), în județele Alba, Bacău, Bihor, Buzău, Cluj, Iași, Olt, Mureș, Timiș), cumulând între 210-225 de preșcolari, anual.

A continuat predarea în limba maternă rromani la clasele pregătitoare și la clasele I-IV (cu 4 ore/ săptăm. obligatorii). Anual, între 300-420 de elevi rromi au ales studiul în limba rromani la clasele pregătitoare și la clasele I-IV (în anul școlar, 2016-2017, în județele: Alba, Bihor, Brăila, Cluj, Hunedoara, Ialomița, Mureș, Timiș). La clasele V-VIII, studiul în limba rromani există, la nivel de țară, doar într-o singură unitate școlară, la Școala Gimnazială nr. 12 Măguri – Lugoj, jud. Timiș (între 85-107 elevi, anual).

În anul școlar 2016-2017, au avut loc 11 olimpiade școlare pentru elevii aparținând minorităților naționale finanțate de MEN pentru limbile materne: maghiară, germană, slovacă, ucraineană, rromani, turcă, rusă, sârbă, cehă, croată și polonă. Concursurile naționale și olimpiadele internaționale care s-au adresat și elevilor din cadrul învățământului în limbile minorităților naționale s-au desfășurat conform calendarului aprobat.

VI. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice și profesionalizarea managementului școlar

Concursul de ocupare a funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar, sesiunea septembrie-decembrie 2016, s-a organizat în baza legislației în vigoare. Înscrierea candidaților pentru concurs s-a realizat pe platforma informatică dedicată, iar în cadrul concursului s-au susținut trei probe: proba scrisă (test grilă în maxim 120 de minute); analiza Curriculum-vitae – realizată de comisia de concurs în plenul ei și în prezența candidatului, prin evaluarea documentelor justificative încărcate de fiecare candidat pe platforma informatică și interviul în fața comisiei în care s-a apreciat scrisoarea de intenție, calitatea susținerii ofertei manageriale și a planului operațional pentru un an. În cadrul concursului, au putut fi contestate numai rezultatele obținute la proba de interviu, iar soluționarea contestațiilor s-a realizat de comisiile de contestații din alte județe.

Pentru cele 8.884 de funcții de director și director adjunct publicate pentru concurs (din care 6.404 funcții de director, respectiv 2.480 de director adjunct), s-au înscris la concurs un număr de 8.518 candidați (6.313 pentru director, respectiv 2.205 pentru director adjunct). Au promovat 5.519 persoane (din care 4.108 directori, respectiv 1.411 directori adjuncti). Au fost ocupate prin concurs

4.066 de funcții de director și 1.339 de funcții de director adjunct, rămânând neocupate 3.479 de funcții (2.338 de director și 114 de director adjunct).

MEN a avut în vedere, în anul școlar 2016-2017, propuneri de proiecte pentru axa prioritară 6, care vizează obiective specifice cuprinse în strategiile sectoriale din domeniul educației și formării profesionale, precum și în *Planul integrat din pachetul antisărăcie*, propus de Guvern. Au fost lansate în lucru trei intervenții strategice, naționale, la nivel de sistem, subsumate funcției specifice a MEN, propuse ca mecanisme noncompetitive, în vederea efectuării demersurilor de asigurare a corelărilor necesare cu regulile stabilite prin Ghidurile solicitantului:

a) Curriculum național obligatoriu actualizat pentru învățământul gimnazial - proiect pentru reformarea/ pilotarea curriculumului național școlar obligatoriu pentru nivelul gimnazial, conform noului plan cadru aprobat pentru clasele V-VIII. Proiectul își propune actualizarea/revizuirea cadrului normativ pentru implementarea în bune condiții a noului curriculum național pentru gimnaziu, elaborarea/aprobarea noilor programe școlare, dezvoltarea expertizei de formare în domeniul curriculumului, prin formarea unui grup de experți și formatori naționali în abilitare curriculară, precum și pilotarea de resurse didactice aferente curriculumului național obligatoriu revizuit și realizarea de studii tematice privind aplicarea noului curriculum și impactul acestuia asupra structurării la elevi a competențelor cheie, cu focalizare pe copiii și tinerii din minoritatea roma, copii din medii dezavantajate socio-economic, din mediul rural și copii/tineri cu dizabilități.

b) Educație timpurie incluzivă și de calitate - proiect ce vizează dezvoltarea unui cadru instituțional și metodologic coerent pentru educația copiilor antepreșcolari, inclusiv prin formarea inițială și continuă pentru personalul didactic din învățământul antepreșcolar. Proiectul își propune dezvoltarea cadrului normativ operațional pentru asigurarea educației și dezvoltării personale a copiilor sub 3 ani și creșterea participării la învățământul antepreșcolar, asigurarea resursei umane specializate și calificate pentru organizarea și desfășurarea procesului educațional în învățământul antepreșcolar, asigurarea dotărilor și materialelor adecvate pentru îmbunătățirea desfășurării procesului educațional în creșe, precum și asigurarea, dezvoltarea și utilizarea de noi servicii și materiale de învățare pentru copiii din învățământul antepreșcolar, în special pentru copiii aparținând minorității roma, copiii din medii dezavantajate socio-economic și copiii cu dizabilități.

c) Profesionalizarea carierei didactice – proiect care vizează extinderea de competențe și conversie profesională prin formare, recunoaștere, echivalare și certificare a competențelor didactice dobândite în contexte formale și nonformale, inclusiv prin rute alternative de formare inițială și continuă pentru cariera didactică, conform art.154 punctul c) și art.236-239 din Legea educației naționale nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare. Prin proiect, se înființează la nivel național instituția mentoratului de carieră didactică - incluzând înființarea și dezvoltarea bazelor de practică pedagogică, dotate ca centre de monitorizare a procesului de predare-învățare/evaluare.

Unul dintre indicatorii de calitate ai sistemului de învățământ este și acela al formării și, implicit, al validării competențelor profesionale și manageriale ale resursei umane. În acest context, în baza *Metodologiei privind organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar* (OM nr. 5.080/31.08.2016 și respectiv OM 3969/30.05.2017), s-au derulat în bune condiții două sesiuni de concurs (din octombrie 2016 și din iunie 2017).

Perfecționarea cadrelor didactice s-a realizat prin cursuri de formare acreditate/autorizate desfășurate prin Casa corpului didactic, universități sau ONG-uri cu activitate în domeniul educației, atât pentru cele din școlile cu predare în limba română, cât și pentru cele din școlile cu predare în limba

maternă (maghiară, germană). Cursurile de perfecționare au vizat teme de actualitate (competențele specifice mentorului, metodistului, formatorului, curriculum pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial, management și leadership educațional, managementul conflictelor, managementul proiectelor educaționale, metode moderne de predare, organizarea activităților integrate, dezvoltarea competențelor de comunicare, pedagogii alternative, educația ecologică etc.). De exemplu, Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România organizează, anual, stagiul de perfecționare de o săptămână denumit Academia de Vară „Bolyai” în parteneriate cu universități din România și Ungaria, iar Centrul pentru Formare Continuă în Limba Germană din Mediaș organizează stagii de formare continuă și inițială a cadrelor didactice care predau în limba germană. Perfecționarea cadrelor didactice din școlile cu predare în limba ucraineană și a profesorilor de limba ucraineană s-a realizat în cadrul activităților organizate de inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic și universități. Pentru cadre didactice aparținând altor minorități au fost organizate cursuri, în Slovacia, în aprilie 2017, pentru cadrele didactice care predau în limba slovacă, respectiv în Serbia (Kikinda), în noiembrie 2016, pentru cadrele didactice care predau în limba sârbă.

În cadrul *Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rromilor pentru perioada 2016-2020*, Departamentul pentru Relații Interetnice și MEN au asigurat pregătirea a 40 de cadre didactice (educatori, învățători, profesori) care predau în limba rromani (Sinaia, 24-28 noiembrie 2016).

A continuat pregătirea mediatorilor școlari. În anul 2016, au fost pregătiți un număr de 23 de mediatori de către MEN și CCD Constanța, 60 de către Reprezentanța UNICEF în România, împreună cu ISJ Bacău și MEN și alți 30 de către Asociația „Divers” din Tg. Mureș, împreună cu CCD Mureș și MEN și câte 25 formați de Organizația „Salvați copiii” și CCD Constanța în colaborare cu MEN. În vara anului 2017, de asemenea, au fost pregătiți alți 25 de mediatori școlari rromi, la cursurile desfășurate la Costinești.

VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, include cerințe privind recunoașterea și certificarea competențelor obținute prin intermediul educației formale, non-formale și informale. În acest sens, MEN a elaborat proiectul de hotărâre de guvern pentru aprobarea Metodologiei de acreditare, evaluare periodică, organizare și funcționare a centrelor comunitare de învățare permanentă, aprobată prin HG nr. 598/23.08.2017. Prin acest act normativ, autoritățile locale pot înființa centre comunitare de învățare permanentă, al căror scop este să răspundă flexibil și adaptat nevoilor de educație permanentă ale membrilor comunității.

În domeniul acreditării și evaluării periodice a programelor de formare continuă, s-a revizuit *Metodologia de acreditare și evaluare periodică a furnizorilor de formare continuă și a programelor de formare* oferite de aceștia – O.M. nr. 5564/2011 și a fost publicat O.M. nr. 6045/2016 privind aprobarea Regulamentului cadru de organizare și funcționare a *Comisiei specializate de acreditare a programelor de formare continuă pentru personalul didactic din învățământul preuniversitar – CSA*. În anul școlar 2016-2017, s-au acreditat peste 20 de programe de formare continuă care au asociate *credite profesionale transferabile*.

Promovarea examenului național de definitivare în învățământ, acordarea gradelor didactice II și I semnifică dobândirea de către cadrul didactic a unui plus de profesionalizare, respectiv a unui nivel înalt de maturitate profesională și expertiză. La examenul național de definitivare în învățământ – 2017, au fost înscriși 6906 candidați, au participat la proba scrisă 5235, din care au promovat 3502 (note de la 8 la 10), iar 34 de candidați au obținut nota 10. În anul școlar 2016-2017, un număr de 4363 de cadre didactice din învățământul preuniversitar au obținut gradul didactic II, iar 5362 de cadre didactice au obținut gradul didactic I. Aceștia li se adaugă peste 100 de cadre didactice care au obținut gradul didactic I prin echivalarea cu titlul științific de doctor.

În anul 2016-2017, au fost revizuite metodologiile de lucru în domeniul debutului și evoluției în carieră - *Metodologia de organizare și desfășurare a examenului național de definitivare în învățământ* prin O.M. nr. 5087/2016 și *Metodologia privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar* prin O.M. nr. 5561/2011 - modificările vizând în principal corelarea cu noile prevederi legislative ale legii educației. În anul școlar 2016-2017, a fost aprobat OM nr. 3365/2017 privind acordarea de atribuții instituțiilor de învățământ superior privind formarea continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar prin grade didactice II și I, ordin care reglementează criteriile de acordare a atribuțiilor de formare continuă departamentelor de pregătire a personalului didactic din cadrul universităților. S-a revizuit *Metodologia de acreditare și evaluare periodică a furnizorilor de formare continuă și a programelor de formare* oferite de aceștia și a fost publicat Regulamentul cadru de organizare și funcționare a *Comisiei specializate de acreditare a programelor de formare continuă pentru personalul didactic din învățământul preuniversitar – CSA*. În anul școlar 2016-2017, s-au acreditat peste 20 de programe de formare continuă care au asociate *credite profesionale transferabile - CPT*.

Înscrierea în corpul național de experți în management educațional este reglementată de *Metodologia privind organizarea și desfășurarea concursului de selecție a cadrelor didactice pentru constituirea corpului național de experți în management educațional*, aprobată prin OMECTS nr. 5549/2011, cu modificările și completările ulterioare. Pe parcursul anului școlar 2016-2017, s-au organizat și s-au desfășurat 2 serii ale concursului de selecție a cadrelor didactice pentru constituirea corpului național de experți în management educațional, după cum urmează:

- seria a 11-a, 3153 de cadre didactice (OM nr. 3267/16.02.2017);
- seria a 12-a, 1386 de cadre didactice (OM nr. 4522/07.08.2017).

VIII. Intensificarea dialogului social și creșterea transparenței instituționale; combaterea violenței în școli și prevenirea corupției

În anul școlar 2016-2017, Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS), directorii unităților de învățământ și partenerii sociali s-au consultat cu privire la: legislația aferentă învățământului profesional și a învățământului dual; analiza și avizarea proiectului planului de școlarizare la învățământul profesional; implementarea Strategiei educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 și proiectul INFRAED. De asemenea, promovarea învățământului dual s-a realizat prin sesiunea de lucru cu tema *Soluții pentru finanțarea învățământului profesional din România*, derulată în cadrul Programului OMV Petrom „România Meseriașă”, în parteneriat cu CNDIPT și reprezentanți ai mediului de afaceri.

În anul școlar 2016-2017, s-a realizat centralizarea datelor transmise de inspectoratele școlare și analiza acestora privind violența în școli. Acest demers a avut în vedere:

- *Strategia privind reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar;*
- *Memorandumul privind aprobarea Planului Național Comun de Acțiune - cadru pentru creșterea gradului de siguranță a elevilor și a personalului didactic și prevenirea delincvenței juvenile în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar, semnat în Guvernul României, între MEN, MAI și MDRAP nr. MEN 114063/23.08.2013;*
- *Protocolul de cooperare privind prevenirea și combaterea delincvenței juvenile în incinta și în zona adiacentă unităților de învățământ preuniversitar, încheiat între MEN și MAI – Inspectoratul General al Poliției Române, nr. MEN 32104/20.02.2013;*
- *Planul național comun de acțiune pentru creșterea gradului de siguranță a elevilor și personalului didactic și prevenirea delincvenței juvenile în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar, elaborat în parteneriat cu MAI și cu MDRAP.*

Datele au fost colectate și centralizate pe 4 categorii, cu sub-categoriile subsecvente: atac la persoană, atentat la securitatea unității școlare, atentat la bunuri, alte fapte de violență sau atentate la securitate în spațiul școlar. Analiza datelor pentru semestrul I, anul școlar 2016 -2017, relevă faptul că numărul actelor de violență în mediul școlar a scăzut cu 30,42%, față de aceeași perioadă a anului școlar 2015 -2016. Din numărul total de 3.034.127 de elevi, 0,24%, respectiv 7.375 de elevi au comis acte de violență. Analizând scala actelor de violență, din cele 27 de tipuri de acte de violență, se constată faptul că primele trei tipuri pe scala numerică îl reprezintă violențele fizice ușoare fără arme de foc (2.807), urmat de distrugerea bunurilor școlii (935) și de insulte grave repetate (753). Scăderea numărului actelor de violență, precum și procentul mic de elevi care comit acte de violență (0,20%) pot fi considerate ca fiind un progres în abordarea problematicii violenței în mediul școlar. Un aspect cheie pe care îl relevă analiza este creșterea numărului cadrelor didactice care au fost sancționate pentru acte de violență în mediul școlar, de la 11 - în semestrul I al anului școlar anterior, la 41 – în semestrul I al anului școlar 2016 – 2017. Un număr de 6.075 de elevi au primit sancțiuni pentru acte de violență. Dintre cele 7.375 de acte de violență, 51,28% au fost comise de elevi proveniți din mediul urban. 73% dintre actele de violență au fost comise de băieți.

○ *Examene naționale și prevenirea corupției*

Inspectoratele școlare județene și MEN s-au implicat în organizarea și monitorizarea tuturor examenelor și concursurilor naționale, punând în aplicare legislația specifică. În anul școlar 2016-2017 accentul a fost pus pe asigurarea calității și relevanței subiectelor, desfășurarea examenelor naționale în condiții optime pentru elevi și descurajarea oricăror tentative de fraudare. S-au utilizat în continuare, la nivelul întregii țări, pentru evaluarea națională ca și pentru ambele sesiuni ale examenului național de bacalaureat, camere de supraveghere video și audio în sălile de examen, iar lucrările elevilor au fost corectate în alt județ decât cel în care au dat examenul.

○ *Educație juridică*

Referitor la dezvoltarea proiectului **Educația juridică în școli**, pornind de la Protocolul semnat în 2013, în anul școlar 2016 -2017, a fost reînnoit *Protocolul de colaborare privind educația juridică*, nr. MEN 9698/20.07.2017, încheiat între MEN, Ministerul Justiției, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție având drept prim obiectiv cooperarea în vederea „promovării educației juridice în unitățile de învățământ preuniversitar, de la vârsta de debut a învățământului școlar obligatoriu și până la liceu inclusiv”.

IX. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

o Programul Pestalozzi

În anul școlar 2016-2017, un număr de 28 de profesori români au participat la 13 cursuri de pregătire organizate în cadrul Programului Pestalozzi al Consiliului Europei, destinat formării cadrelor didactice din învățământul preuniversitar. Temele abordate au vizat domenii prioritare precum: protejarea drepturilor omului, cetățenia democratică, promovarea valorilor naționale și încurajarea dezvoltării diversității culturale a Europei, consolidarea stabilității democratice în Europa, găsirea unor soluții comune față de provocările cu care se confruntă societatea europeană. De asemenea, în perioada 27 – 31 martie 2017, MEN a organizat un seminar de tipul atelier de lucru (workshop), cu tema *Multiperspectivitatea în predarea istoriei*, în colaborare cu Casa Corpului Didactic din Bacău. Au participat 7 profesori din următoarele țări: Grecia, Italia, Serbia, Suedia, Cipru și Malta, precum și 10 profesori din România.

o Proiectul SOL

În baza *Protocolului de colaborare între Ministerul Educației Naționale din România și Services for Open Learning din Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord*, semnat la București, la 19 septembrie 2013, pentru o perioadă de patru ani școlari, în anul școlar 2016-2017, un număr de 7 profesori din țări în care limba engleză este limbă oficială, au fost primiți la următoarele licee: Colegiul Național Bilingv George Coșbuc din București, Liceul Teoretic William Shakespeare din Timișoara și Liceul Teoretic *Școala Mea* din București. În anul școlar 2017-2018, au fost primiți la Colegiul Național Bilingv George Coșbuc din București, 3 profesori din țări în care limba engleză este limbă oficială. Protocolul SOL expiră în august 2018 și nu va fi prelungit la nivel de minister, dar inspectoratele școlare pot încheia protocoale separate, dacă doresc continuarea acestui program.

o Cooperarea cu OCDE

Ca urmare a confirmării participării României la studiul comparativ *Programme for International Student Assessment (PISA) 2018* al OCDE, a fost aprobată HG nr. 183/2017 privind participarea României la Programul pentru evaluarea internațională a elevilor — PISA 2018. Institutul de Științe ale Educației (ÎȘE), în calitate de Centru Național PISA 2018, a încheiat cu OCDE acordul de participare la PISA 2018 în aprilie 2017 și a plătit tranșa taxei de participare aferentă anului 2017. Totodată, ÎȘE a derulat o serie de activități de pregătire a implementării studiului PISA, iar în luna mai a organizat etapa de pre-testare.

România participă la studiu comparativ *Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2018* al OCDE, participare aprobată prin HG nr. 838/2015. Participarea la acest studiu beneficiază de un grant de co-finanțare a taxei de participare din partea Comisiei Europene, prin Programul Erasmus+. În martie 2017, CNEE a fost confirmat în calitate de Centrul Național TALIS-2018. CNEE a organizat și finalizat, în primăvara anului 2017, etapa de pre-testare, iar în iunie 2017 responsabilii CNEE au participat la seminarul de lucru pentru managerii de date și de proiect asigurat de OCDE.

În data de 3 mai 2017, a avut loc la București, în prezența domnului Andreas Schleicher, director al Directoratului Educație și Competențe al OCDE, lansarea oficială a raportului exercițiului de evaluare *Review on evaluation and assessment*, la care a participat țara noastră. Raportul furnizează o serie de recomandări de politici și implementare, pe baza evaluării și comparării politicilor și practicilor din domeniu de la nivelul învățământului preuniversitar românesc cu cele de la nivel internațional.

România a confirmat, în februarie 2017, participarea la forma extinsă a studiului *OCDE Review on School Resources*. În noiembrie 2017, o delegație a MEN a participat la cea de-a cincea reuniune a GNESR (Group of National Experts on School Resources).

În 2017, România a confirmat participarea la analiza de țară HEInnovate, inițiativă comună a DG Educație și Cultură a Comisiei Europene și a Forumului OCDE LEED. Costurile de participare sunt finanțate integral de către Comisia Europeană, iar realizarea studiului va fi sprijinită de Direcția Generală Învățământ Universitar a MEN, în colaborare cu organizația Junior Achievement Romania (JAR). Decizia participării și metodologia specifică analizei au fost diseminate la nivelul mediului academic în vara anului 2017.

o *Programul Erasmus+*

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) a gestionat, în 2017, un număr de aproximativ 1963 proiecte Erasmus+, dintre care:

- de mobilitate (176) și parteneriate strategice (27) în domeniul învățământului universitar;
- de mobilitate (140) și parteneriate strategice (792) în domeniul învățământului preuniversitar;
- de mobilitate (290) și parteneriate strategice (70) în domeniul învățământului profesional și tehnic;
- de mobilitate (28) și parteneriate strategice (40) în domeniul educația adulților;
- de mobilitate (375) și parteneriate strategice (25) în domeniul tineretului.

În cifrele de mai sus, sunt cuprinse toate proiectele gestionate în 2017, inclusiv cele demarate în 2014, 2015 și 2016.

o *Consiliul Educație*

În cadrul reuniunilor Consiliului Educație, organizate în perioada de referință (februarie, mai și noiembrie 2017), au fost adoptate mai multe documente cu impact în domeniul învățământului preuniversitar și anume:

- ✓ Proiect de concluzii ale Consiliului privind investiția în tinerii Europei, cu un accent deosebit pe Corpul european de solidaritate;
- ✓ Proiect de concluzii ale Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre privind incluziunea în diversitate, în vederea obținerii unei educații de înaltă calitate pentru toți;
- ✓ Propunere de Recomandare a Consiliului privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții;
- ✓ Proiect de concluzii ale Consiliului privind dezvoltarea școlilor și excelența în predare;
- ✓ Proiect de Recomandare a Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților.

Participarea la noua generație de Grupuri de lucru, organizate de Comisia Europeană, în perioada ianuarie 2016 – iunie 2018, sub egida Cadrului de cooperare în domeniul educației și formării profesionale - ET 2020, se realizează prin: Grupul de lucru pentru școli; Grupul de lucru pentru învățământ profesional și tehnic; Grupul de lucru referitor la competențele digitale; Grupul de lucru privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune de libertate, toleranță și non-discriminare prin educație (urmărirea realizării obiectivelor Declarației de la Paris).

o *Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)*

Participarea la SUERD a fost asigurată prin reprezentarea în grupul de coordonare al ariei prioritare 9 (AP9), participarea la reuniunile consiliului consultativ și ale grupului de coordonare interministerial, reuniunile grupului coordonator AP9, conferințe, seminarii, ateliere de lucru etc. Workshopul intitulat „Danube Region - Monitor Education and Labour Market”, organizat de coordonatorii AP9, la Viena, a avut ca obiectiv principal inițierea unui studiu pentru identificarea celor mai relevanți indicatori și crearea unei baze de date pentru statele participante la SUERD în domeniile educației și pieței forței de muncă.

o *Parteneriatul Estic*

MEN participă la dialogul interinstituțional cu MAE și ministerele cu competențe în cadrul Platformei 4 - contacte între oameni, în vederea sprijinirii statelor partenere în procesul de reformă a sistemelor educaționale, pentru asigurarea unei coerențe crescute și dezvoltarea cooperării în domeniul educației și formării profesionale cu statele din Parteneriatul Estic.

X. Creșterea siguranței elevilor și îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțarea corespunzătoare și extinderea utilizării noilor tehnologii

În anul 2017, Unitatea de Management al Proiectelor pentru Modernizarea Rețelei Școlare și Universitare (UMPRSU) a avut alocate de la bugetul de stat la capitolul "Cheltuieli de capital" fonduri în valoare de aprox. 52 de mil. de lei, după cum urmează:

- ✓ Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare (P.R.I.S.)- 24 de mil. de lei;
- ✓ Proiectul privind Reforma Educației Timpurii (P.R.E.T.) - 28 de mil. de lei.

Din aceste sume, în anul 2017, au fost decontate cheltuieli pentru servicii de proiectare, pentru lucrări de investiții și pentru dotare cu mobilier la unitățile școlare și preșcolare cuprinse în proiectele sus-menționate, după cum urmează: 40 de grădinițe noi finalizate, 11 grădinițe noi în execuție, 25 de lucrări de reabilitare finalizate la școli, 9 lucrări de reabilitare în execuție la școli, 7 grădinițe dotate cu mobilier, respectiv 10 școli dotate cu mobilier.

În vederea elaborării Strategiei pentru Modernizarea Infrastructurii Educaționale 2018 -2023, au fost derulate analize complexe ale seturilor de date completate de unitățile de învățământ în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR), pentru fiecare nivel de educație precum și seturi de date statistice de la Institutul Național de Statistică. Analizele derulate pentru învățământul profesional și tehnic s-au concretizat într-un set specific de criterii de prioritizare, care să permită concentrarea investițiilor pentru dezvoltarea unor centre de formare profesională regionale puternice, cu infrastructură educațională modernă și adaptată nevoilor tehnologice și cerințelor pieții muncii. Pe parcursul perioadei 2016-2017, au fost realizate numeroase întâlniri de consultare, atât cu factorii de decizie cât și cu reprezentanți ai angajatorilor, în vederea promovării principiilor și criteriilor de prioritizare elaborate pentru prioritizare a investițiilor în infrastructura educațională a școlilor din învățământul profesional și tehnic. Întâlnirile s-au derulat în luna septembrie 2016 la București și în perioada martie-aprilie 2017 la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare din România.

XI. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)

Proiectul privind învățământul secundar (Romania Secondary Education Project – ROSE), finanțat printr-un împrumut acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), în valoare totală estimată de 200 de milioane de euro, își propune să contribuie la reducerea abandonului în învățământul secundar și terțiar și la creșterea ratei de promovabilitate a examenului de bacalaureat.

Subcomponenta 1.1 a proiectului are în vedere intervenții la nivelul școlilor, prin acordarea de

granturi liceelor mai puțin performante din sistemul public de învățământ, în valoare totală de 127,3 milioane de euro, în scopul creșterii participării școlare și a ratei de absolvire, precum și pentru îmbunătățirea performanțelor școlare. Perioada de derulare a granturilor acordate liceelor este de maximum 4 ani, iar mărimea acestora este, în medie, de 100.000 de euro. Pe parcursul anului școlar 2016-2017, au fost desfășurate două tipuri de activități:

1. *Activități de pregătire a schemei de granturi pentru licee:*

- finalizarea Manualului de granturi pentru licee (cuprinzând Ghidul aplicantului, Ghidul evaluatorului, Ghidul de implementare) pentru sprijinirea liceelor care implementează proiecte finanțate din Schema de granturi pentru licee;

- contractarea consultanților pentru pregătirea ghidurilor suport pentru implementarea activităților pedagogice, de sprijin și extracurriculare, respectiv *Ghidul privind dezvoltarea competențelor socio-emoționale; Ghidul privind dezvoltarea personală și coaching; Ghidul privind activitățile de remediere și tutorat; Ghidul privind consilierea și orientarea profesională; Ghidul privind educația incluzivă.* Ghidurile se află în diferite stadii de elaborare.

2. *Derularea schemei de granturi pentru licee (două runde):*

- facilitarea, de către consultanții angajați în acest scop, a scrierii proiectelor liceelor repartizate în prima rundă și evaluarea acestor proiecte;

- lansarea celei de a doua runde de granturi pentru licee, în cadrul căreia au fost depuse 609 proiecte, aflate în proces de evaluare.

În cadrul Rundeii 1 de granturi, s-au depus un număr de 278 de propuneri de proiecte, din care au fost validate 271 și, în prezent, se află în implementare 265 de proiecte (în valoare totală de 26,718 mil. euro).

Sub-componenta 1.2 Intervenții sistemice (16,4 mil. euro) își propune să contribuie la sprijinirea tuturor liceelor pentru asigurarea îmbunătățirii ratei de tranziție în învățământul superior, prin revizuirea curriculumului pentru liceu și a băncii de itemi de evaluare, actualizarea platformei on-line pentru evaluări și examene naționale, formarea profesorilor și a directorilor în domeniul noului curriculum și al evaluării. S-a realizat dotarea caselor corpului didactic cu echipamente, în valoare de aprox. 2,1 mil. euro.

XII. Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante pentru domeniul învățământului preuniversitar

Scăderea abandonului școlar, precum și reducerea părăsirii timpurii a sistemului de educație și formare au stat în permanență în atenția MEN. În vederea atingerii țintelor propriei agende naționale și ale Strategiei Europa 2020, MEN a promovat prin HG nr. 417/2015 *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii* (PTȘ). Documentul își propune să combine o serie de măsuri de prevenire, intervenție și compensare, cu accent special pe intervenții la nivel de școală și elev.

Principalele programe și măsuri propuse pentru a atinge obiectivele acestei strategii sunt grupate în patru (4) piloni strategici:

Pilonul 1: Asigurarea accesului la educație și la o educație de calitate pentru toți copiii

Pilonul 2: Asigurarea finalizării învățământului obligatoriu de către toți copiii

Pilonul 3: Reintegrarea în sistemul de educație a persoanelor care au părăsit timpuriu școala

Pilonul 4: Dezvoltarea sprijinului instituțional adecvat

Punerea în aplicare a Strategiei a impus detalierea *Planului complet de acțiune* (Anexa 2B a Strategiei) în planuri anuale de acțiune. Astfel, în *Planul de Acțiune 2017* au fost proiectate 50 de acțiuni, subsecvente a 13 dintre cele 16 măsuri asociate Pilonilor Strategiei.

Pilonul 1: Asigurarea accesului la educație și la o educație de calitate pentru toți copiii

Implementarea, în 2017, a Programului reprezentativ 1.1 *Creșterea accesului la îngrijire și educație timpurie a copiilor* a fost, în mare măsură condiționată de acordarea finanțării (prin mecanism non-competitiv) pentru proiectul *Educație timpurie incluzivă și de calitate*. Măsurile dedicate formării profesionale pentru educatorii puericultori și alte categorii de personal implicate în educația timpurie, parteneriatelor cu factorii interesați la nivel local pentru sprijinirea ÎETC au înregistrat întârzieri, fiind dependente de acordarea finanțării FESI. Furnizarea de sprijin financiar suplimentar pentru copiii aflați în situația de risc de părăsire timpurie a școlii (și pentru familiile lor) a continuat prin implementarea și în 2017 a programelor de sprijin de tipul: *Cornul și laptele, Euro 200, Rechizite școlare, Masa caldă, Bani de liceu*.

Pilonul 2: Asigurarea finalizării învățământului obligatoriu de către toți copiii

În cadrul Programului reprezentativ 2.1 *Dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie și consolidarea programelor remediale și de sprijin pentru elevii aflați în situație de risc în învățământul obligatoriu* au fost înregistrate, în anul 2017, două elemente de progres foarte importante. În cadrul *Structural Reform Support Programme 2017*, MEN a contractat un proiect de asistență tehnică a cărui misiune, în perioada 2017 – 2018, o reprezintă evaluarea riscurilor de abandon timpuriu și extinderea/conectarea instrumentelor de prevenire pentru a dezvolta mecanismul de avertizare a părăsirii timpurii a școlii.

Studiul de impact (evaluare ex-ante) privind finanțarea și implementarea Programului *Școala după școală* (ȘDȘ) a fost elaborat în cadrul proiectului *Dezvoltarea capacității administrației publice centrale de a elabora analize de impact* finanțat prin POCA 2014-2020, implementat de către Secretariatul General al Guvernului și Banca Mondială, în colaborare cu MEN. Programul de tip ȘDȘ constituie una dintre măsurile ce pot fi adoptate pentru a reduce, în timp, ratele de abandon școlar și de părăsire timpurie a școlii. Acest studiu de impact va sta la baza elaborării unui document de politică publică, în scopul finanțării programului de la bugetul de stat pentru copiii proveniți din categorii defavorizate, conform prevederilor art. 58, pct. (4), din Legea educației naționale nr. 1/2011.

Definitiv pentru implementarea Programului reprezentativ 2.2 *Îmbunătățirea atractivității, incluziunii, calității și a relevanței învățământului profesional și tehnic* a fost implementarea Programului național „2017 – anul învățământului profesional și tehnic în România”. În acest context, pe parcursul anului 2017, au fost definitive demersurile necesare la nivel metodologic pentru organizarea formării profesionale inițiale prin învățământ profesional dual. În ceea ce privește acțiunile care presupun implicarea directă a elevilor, ies în evidență acelea care au vizat creșterea atractivității ÎPT: activitățile specifice de consiliere și orientare derulate cu elevii de clasa a VIII-a, măsurile integrate de informare organizate la nivel județean sau local precum *Săptămâna meseriilor* și târgurile ofertelor educaționale, reluarea demersurilor privind organizarea concursurilor pe meserii, extinderea implementării proiectului JOBS. Componenta de incluziune a fost facilitată de continuarea implementării Programelor naționale de protecție socială *Bani de liceu* și *Bursa profesională*.

Pentru Măsura 13 din Programul reprezentativ 2.2 (componentele privind asigurarea calității și a relevanței ÎPT pentru piața muncii), au fost derulate o serie de acțiuni (revizuire curriculum, formare cadre didactice, actualizare Planuri Regionale de Acțiune pentru Învățământ 2016-2025) a căror descriere poate fi consultată în Raportul de Monitorizare 2017 a *Strategiei Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016 – 2020*.

Pilonul 3: Reintegrarea în sistemul de educație a persoanelor care au părăsit timpuriu școala

În anul școlar 2016 – 2017, 13.102 cursanți (4.883 de cursanți învățământ primar și 8.219 cursanți învățământ secundar inferior) au participat la programele *A doua șansă* implementate în toate județele României (cu excepția județului Covasna). Un aport consistent la implementarea Programului reprezentativ 3.1 *Asigurarea unei oferte adecvate de programe educaționale de tip A Doua Șansă* este așteptat să aducă proiectele contractate pe parcursul anului 2017 în cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014 – 2020, care vizează ca grup țintă inclusiv persoanele care au părăsit timpuriu școala: cele 137 de proiecte selectate în cadrul Apelului 4 – *Programul "ȘCOALĂ PENTRU TOȚI"* (cu un grup țintă estimat de 8.285 de tineri/adulți care beneficiază de sprijin pentru reîntoarcerea în sistemul formal de educație și formare) și proiectul *INTESPO* (cu un obiectiv specific dedicat identificării a cel puțin 200.000 de tineri NEET's² în vederea înregistrării și profilării a 160.000 dintre aceștia).

Pilonul 4: Dezvoltarea sprijinului instituțional adecvat

- *Mecanismul de detecție timpurie și intervenție pentru copiii în risc sau în situație de abandon*

În ceea ce privește **finalizarea și adoptarea unui set de proceduri privind identificarea și monitorizarea copiilor aflați în afara sistemului de educație**, a fost elaborat și aprobat proiectul *Sistem de avertizare timpurie pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii*, faza I, finanțat de Comisia Europeană cu 15.000 de euro, prin serviciul Structural Reform Unit. În acest proiect, se va realiza o analiză cu privire la situația existentă din perspectiva abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii. A fost solicitată finanțare și pentru faza a doua a proiectului.

---

² Tineri NEET's – persoane cu vârste între 15-24 de ani șomeri, neînscriși în nicio formă de educație sau formare

PARTEA A III-A. DIRECȚII DE ACȚIUNE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2017 -2018

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la un învățământ incluziv și de calitate
- II. Dezvoltarea educației timpurii
- III. Înnoirea/revizuirea curiculei și a evaluării; susținerea performanțelor școlare
- IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic
- V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale
- VI. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor
- VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții
- VIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțare corespunzătoare
- IX. Extinderea utilizării TIC
- X. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)
- XI. Susținerea consilierii și orientării școlare; combaterea violenței în școli
- XII. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale
- XIII. Monitorizarea măsurilor cuprinse în strategiile sectoriale

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la un învățământ incluziv și de calitate

Măsurile subsecvente

- Continuarea programelor finanțate din bugetele locale: *Programul pentru școli al României în perioada 2017-2023*, care prevede că se unifică și continuă Programul de încurajare a consumului de fructe și legume în școli și Programul Lapte și corn; *Acordarea de burse, Decontarea transportului*;
- Dezvoltarea Programului-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat – *Masa caldă*;
- Implementarea programelor sociale anuale ale MEN vizând elevii aparținând grupurilor cu riscuri particulare: *Bani de liceu, Euro 200, Bursa profesională, Programul guvernamental național de rechizite școlare*;
- Implementarea proiectului necompetitiv „Rechizite pentru preșcolari și elevi - șanse egale la educație”. În vederea suplimentării sumei alocate, anual, din bugetul național pentru rechizite școlare, MDRAPFE și MEN au semnat contractul de finanțare pentru proiectul “Rechizite pentru preșcolari și elevi – șanse egale la educație” finanțat prin Programul Operațional Ajutorare Persoane Defavorizate (POAD), cu un buget de 17,31 mil. de lei. Având în vedere alocarea de la Comisia Europeană, prin POAD, pentru educație, a sumei de 27 mil. de euro până în 2023, MEN va depune anual câte o cerere de finanțare pentru rechizitele elevilor și preșcolarilor;
- Dezvoltarea programelor de tip *A doua șansă*, având ca obiectiv formarea copiilor și tinerilor, printr-o componentă a proiectului *Curriculum relevant, educație de calitate pentru toți (CRED)*;
- Participarea în proiectul INTESPO al Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă prin care sunt identificați și consiliați tinerii NEET’s (care nu sunt la școală, nu urmează cursuri de formare și nu sunt angajați);
- Accesarea/participarea la un proiect din apelul *Măsurile de educație de a doua șansă* pentru tinerii NEET’s;

- Implementarea programului, finanțat din fonduri europene *Școala pentru toți* care asigură acces egal la o educație de calitate, acceptat la finanțare;
- Implementarea proiectului strategic CRED, *Curriculum relevant, educație de calitate pentru toți*, prin care se va revizui curriculumul pentru învățământul primar și gimnazial, se vor forma cadre didactice, se vor crea resurse educaționale în sprijinul acestora ș.a. Bugetul proiectului este de 42 de mil. de euro;
- Finalizarea unui set de proceduri privind identificarea și monitorizarea copiilor aflați în afara sistemului de educație, în cadrul proiectului *Sistem de avertizare timpurie pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii*, finanțat de Comisia Europeană, prin serviciul Structural Reform Unit;
- Simplificarea documentațiilor solicitate pentru evaluarea calității;
- Finalizarea și aprobarea prin HG a standardelor de autorizare de funcționare provizorie, a standardelor de acreditare, a standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar;
- Finalizarea și aprobarea prin HG a Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație.

II. Dezvoltarea educației timpurii

Măsuri subsecvente

- Implementarea Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate (tichete de grădiniță – 50 de lei/lună, pentru o frecvență școlară mai mare decât 50%);
- Demararea obiectivelor de investiții privind construcția/ reabilitarea a 500 de creșe, grădinițe, școli;
- Asigurarea cadrului normativ privind organizarea unităților de educație timpurie antepreșcolară (conținuturi educative, standarde, metodologii, finanțare ș.a.) din perspectiva preluării în sistemul național de educație;
- Dezvoltarea curriculumului, elaborarea de materiale didactice, sprijin pentru profesorii debutanți, prin proiectul necompetitiv *Educație timpurie incluzivă și de calitate*.

III. Înnoirea/revizuirea curiculei și a evaluării; susținerea performanțelor școlare

Măsuri subsecvente

- Finalizarea Planurilor - cadru pentru învățământul liceal;
- Revizuirea programelor școlare pentru clasa pregătitoare și clasele I-IV;
- Revizuirea planurilor-cadru pentru liceu, din perspectiva promovării multiculturalității;
- Susținerea Societății Editura Didactică și Pedagogică SA, care va asigura manuale pentru toate disciplinele de studiu, incluzând variantele digitale;
- Asigurarea de manuale școlare pentru toți elevii, inclusiv pentru cei aparținând minorităților naționale, prin noul sistem de evaluare și editare manualelor școlare;
- Îmbunătățirea legislației secundare privind drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar;

- Elaborarea curriculumului specific pentru copiii/elevii cu CES integrați în învățământul de masă și pentru cei din învățământul special;
- Revizuirea băncii de itemi de evaluare, formarea profesorilor în domeniul evaluării și îmbunătățirea platformei on-line pentru evaluări și examene naționale;
- Asigurarea participării României la evaluările internaționale (PISA, TALIS);
- Pregătirea de aplicații informatice pentru depunerea și gestionarea documentelor profesionale ale cadrelor didactice precum și pentru evaluarea lucrărilor la probele scrise și comunicarea rezultatelor concursurilor și examenelor atât pentru elevi cât și pentru profesori;
- Înființarea și operaționalizarea a 60 de centre de excelență în tehnologia informației printr-un proiect finanțat de Guvernul Japoniei.

IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic

Măsuri subsecvente

- Accesarea și contractarea unui proiect necompetitiv pentru învățământul profesional și tehnic și unui al doilea privind educația antreprenorială;
- Organizarea de concursuri antreprenoriale la toate nivelurile preuniversitare;
- Înființarea Registrului Mentorilor Antreprenori pentru învățământul preuniversitar care să cuprindă angajatorii voluntari interesați să disemineze în școli exemple de succes din mediul economic;
- Operaționalizarea Centrului metropolitan de învățământ profesional în sistem dual București - Ilfov;
- Continuarea implementării activităților cuprinse în Master-planul 2015 - 2020, în vederea dezvoltării programelor în sistemul de formare profesională inițială;
- Diseminarea și promovarea, în continuare, a bunelor practici din domeniul învățământului profesional dual, implicând mediul economic;
- Finalizarea curriculumului revizuit pentru învățământul secundar inferior și superior, din perspectiva dobândirii de competențe relevante pentru piața muncii;
- Continuarea actualizării calificărilor profesionale la cerințele pentru nivele 3 și 4.

V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

Măsuri subsecvente

- Formarea cadrelor didactice în domeniul interculturalității și a dialogului intercultural, trăsătură comună în cadrul tuturor programelor strategice europene;
- Desfășurarea de activități de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rromilor, prevăzute de Strategia Guvernului României pentru perioada 2016-2020;
- Coordonarea elaborării/realizării/finalizării programelor pentru obținerea gradelor didactice în colaborare cu facultățile (pentru educatoare, învățători, profesori de limba maternă, istoria și tradițiile minorității maghiare);
- Elaborarea, reeditarea și retipărirea, după caz, de manuale școlare pentru minorități în condițiile noului curriculum pentru limba maternă, istoria și tradițiile minorităților, pentru educația interculturală și diversitate și pentru educație muzicală;

- Monitorizarea aplicării ordinului de ministru privind aprobarea programei școlare pentru disciplina opțională „Educație interculturală” (curriculum la decizia școlii pentru învățământul gimnazial) și a programei școlare revizuite pentru disciplina opțională „Drepturile omului” (curriculum la decizia școlii pentru liceu), cât și a ordinului privind dezvoltarea diversității în curriculumul național;
- Monitorizarea eficientă, curentă, a respectării ordinului privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi;
- Monitorizarea măsurilor propuse vizând menținerea copilului/adolescentului/tânărului rrom în sistemul educațional și demararea unei inițiative pentru ca instituțiile statului și familiile copiilor rromi să se implice în reducerea absenteismului și abandonului școlar.

VI. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor

Măsuri subsecvente

- Implementarea apelului de proiecte *Profesori motivați în școli defavorizate*, în cadrul căruia au fost aprobate pentru finanțare un număr de 27 de proiecte, în valoare totală de 28,6 mil. de euro;
- Actualizarea metodologiilor privind acordarea gradației de merit, evaluarea personalului didactic, de conducere, îndrumare și control;
- Adaptarea la nevoile actuale a programului MONEDU, în sensul operaționalizării modulelor pentru digitalizarea portofoliilor profesorilor în vederea evaluărilor, promovărilor personalului din învățământ, inspecțiilor școlare și a acordării gradațiilor de merit;
- Finalizarea Codului de etică pentru cadrele didactice;
- Realizarea unei analize pentru o modificare legislativă privind diferențierea între promovarea în cariera didactică din învățământul superior și atragerea de resurse umane externe;
- Elaborarea/realizarea/finalizarea programelor pentru obținerea gradelor didactice;
- Creșterea calității activităților de formare de la nivelul caselor corpului didactic.

VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

Măsuri subsecvente

- Adoptarea și operaționalizarea Registrului Național al Calificărilor;
- Finalizarea Cadrului Național al Calificărilor, compatibil cu Cadrul European al Calificărilor;
- Operaționalizarea unor Centre Comunitare de Învățare Permanentă, în colaborare cu consiliile județene/locale;
- Accesarea/depunere de proiecte finanțate din fonduri europene pentru dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru învățarea pe tot parcursul vieții;
- Încheierea de protocoale cu asociații/ consorții ale agenților economici care să încurajeze parteneriate regionale și locale în vederea corelării competențelor specifice ale cadrelor didactice și elevilor cu noile tehnologii.

VIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțare corespunzătoare

Măsurile subsecvente

- Continuarea realizării de obiective de investiții educaționale (grădinițe, școli) prin programul de reabilitare finanțat de BIRD – PRET;
Astfel, prin acest program se vor contracta servicii de proiectare și asistență tehnică pentru 82 de grădinițe, se vor lansa procedurile de achiziție pentru contractarea lucrărilor de execuție pentru 12 grădinițe, procedurile de achiziție pentru servicii de dirigenție de șantier pentru 106 grădinițe, se va contracta mobilier pentru 101 grădinițe și se vor lansa procedurile de achiziție pentru contractarea mobilierului pentru 94 de grădinițe.
- Contractarea și demararea implementării de proiecte POR, (în valoare de aprox. 258 de mil. de euro) pentru modernizarea infrastructurii educaționale din învățământul preuniversitar. Se estimează că peste 10.000 de copii de vârstă foarte mică și preșcolari, peste 19.000 de școlari și peste 6.000 de elevi din licee tehnologice sau școli profesionale vor beneficia de infrastructura educațională modernizată cu ajutorul acestor proiecte;
- Continuarea programului de reabilitare școli în vederea obținerii autorizațiilor sanitare de funcționare și ISU prin PNDL;
- Colaborarea cu MDRAP pentru lansarea și contractarea de proiecte POR pentru unitățile de învățământ profesional și tehnic.

IX. Extinderea utilizării TIC

Măsurile subsecvente

- Contractarea și demararea implementării unui proiect pilot de digitalizare a învățământului preuniversitar (tablete pentru elevi, laptopuri pentru profesori, table inteligente și imprimante 3D), având un buget estimat 25 de mil. de euro;
- Contractarea și demararea implementării proiectului *WI-FI Campus* finanțat prin POC E-educație, care va asigura conectarea tuturor structurilor/ clădirilor școlare la Internet;
- Contractarea și demararea implementării proiectului POC *Platforma națională E- educație*;
- Contractarea și demararea implementării proiectului e-educație *Sistem de Management Integrat al Școlarității*;
- Dezvoltarea de resurse educaționale deschise materiale digitale pentru ameliorarea procesului de predare – învățare – evaluare;
- Interconectarea bazelor de date din învățământul preuniversitar și celor aferente învățământului superior.

X. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)

Măsurile subsecvente

- Derularea primului an de implementare a proiectelor finanțate în cadrul primei runde de granturi pentru licee.
- Elaborarea ghidurilor suport pentru implementarea activităților pedagogice, de sprijin și

extracurriculare, respectiv *Ghidul privind dezvoltarea competențelor socio-emoționale*, *Ghidul privind dezvoltarea personală și coaching*, *Ghidul privind activitățile de remediere și tutorat*, *Ghidul privind consilierea și orientarea profesională*, *Ghidul privind educația incluzivă*.

Ghidurile se află în diferite stadii de elaborare.

- Evaluarea celor 609 proiecte depuse în cadrul runde a doua de granturi pentru licee și semnarea acordurilor de grant;
- Finalizarea procedurii de selecție a consultanților individuali pentru elaborarea curriculumului pentru liceu și pentru activitățile legate de evaluarea elevilor.
- Modificarea acordului de împrumut al proiectului ROSE, pentru introducerea unei noi activități: susținerea participării elevilor români la evaluările internaționale ale rezultatelor învățării.
- Implementarea proiectelor finanțate în cadrul schemelor de granturi competitive pentru universități – programe de vară.
- Evaluarea proiectelor depuse în cadrul schemei de granturi necompetitive pentru universități și în cadrul schemei de granturi competitive pentru universități – Centre de învățare și semnarea acordurilor de grant pentru proiectele aprobate.

XI. Susținerea consilierii și orientării școlare; combaterea violenței în școli

Măsurile subsecvente

- Includerea, printre beneficiarii activităților Centrelor de consiliere și orientare în Carieră (CCOCU) a elevilor de liceu din clasele terminale;
- Atragerea elevilor de liceu în desfășurarea activităților extracurriculare studențești finanțate direct de minister;
- Susținerea de acțiuni comune între școli și universități pentru consilierea și orientarea în cariera elevilor din ultimii ani de liceu; identificarea, din timp, a opțiunilor elevilor din clasele a XII-a;
- Continuarea elaborării de proceduri și instrumente pentru siguranța elevilor.

XII. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

Măsurile subsecvente

- Dezvoltarea Proiectului Limbă, Cultură și Civilizație Românească (LCCR) în Belgia, Irlanda, Italia, Portugalia, Spania și demararea acestui proiect în Marea Britanie;
- Deschiderea de 4 noi lectorate de limbă română la Institutul Pontifical Oriental de la Vatican, Universitatea din Ankara, Universitatea din Vilnius și Universitatea din Baku;
- Continuarea implementării de către Institutul Limbii Române a Proiectului privind predarea cursului de *Limbă, cultură și civilizație românească* în unități de învățământ din 5 state membre ale uniunii Europene: Belgia, Irlanda, Italia, Portugalia, Spania, unui număr de peste 12.000 de copii și tineri, cu vârste cuprinse între 3 și 18 ani;
- Gestionarea implementării proiectelor Erasmus+ de mobilitate și parteneriate strategice în domeniul învățământului profesional și tehnic (stagii de instruire practică în străinătate pentru elevii din IPT/preuniversitar și de formare continuă a cadrelor didactice din domeniu);
- Coordonarea politicilor de consolidare a parteneriatelor internaționale bilaterale și multilaterale și dezvoltarea unor noi direcții de cooperare internațională, prin participarea reprezentanților

României în grupuri de lucru (Inițiativa Reformei în Educație în Europa de Est – ERISSE, ECVET Users Group, EQAVET, Strategia UE pentru Regiunea Dunării-SUERD);

- Participarea la Programul de cooperare transnațională pentru Regiunea Dunării;
- Acordarea unor locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, aprobate anual, prin Hotărâri de Guvern, privind cifra de școlarizare în învățământul preuniversitar, pentru comunitățile românești din străinătate.

XIII. Monitorizarea măsurilor cuprinse în strategiile sectoriale

Măsuri subsecvente

- Elaborarea de instrumente utile, inclusiv studii și analize, care să sprijine procesul de creștere a gradului de expertiză pentru angajații MEN în ceea ce privește planificarea strategică, monitorizarea și evaluarea bazate pe dovezi, în cadrul proiectului SIPOCA 17;
- Derularea unor sesiuni de formare a personalului din minister și inspectoratele școlare privind coordonarea implementării, monitorizarea și evaluarea măsurilor prevăzute în planurile strategice ale MEN;
- Sprijinirea activităților Grupurilor tehnice de coordonare a implementării strategiilor, a Comitetului de Monitorizare și a Organismului de Evaluare;
- Elaborarea Rapoartelor de progres 2017 privind implementarea strategiilor sectoriale și a unui Raport comprehensiv;
- Elaborarea Planurilor de Acțiune 2018;
- Aprobarea, prin Hotărâre de Guvern, a proiectului Strategiei pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018 -2023;
- Analiza comparativă a măsurilor prevăzute în Planurile de acțiune cu cele operaționalizate prin programele POCU, POC, POCA ș.a. și, ca urmare a concluziilor acestora, accesarea de proiecte cu finanțare europeană care să asigure atingerea obiectivelor propuse în strategiile sectoriale.

ANEXE

ABREVIERI

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

ANPCDEFP – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale

ANPDCA – Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție

ANR – Agenția Națională pentru Romi

ANC – Autoritatea Națională pentru Calificări

ARACIP – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar

BDCE – Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei

BDNE – Baza de Date Națională a Educației

BIM - Biroul Internațional al Muncii

CDI – Centrul/centre de Documentare și Informare

CEDEFOP – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale

CES – Cerințe Educative Speciale

CLDPS – Comitetul Local pentru Dezvoltare a Parteneriatului Social

CNCD – Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

CNEE – Centrul Național pentru Evaluare și Examinare

CNDIPT – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic

CNFIPS – Consiliul Național al Finanțării Învățământului Preuniversitar de Stat

COR – Clasificarea Ocupațiilor din România

CRFP – Centrul Regional de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar

COAF - Cadru Comun de Asigurare a Calității

DPPD – Departamentul/Departamente pentru Pregătirea Personalului Didactic

DUAE – Formularul Standard pentru Documentul Unic de Achiziție Europeană

ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training (Sistemul european de credit pentru educație și formare vocațională)

EN – Evaluarea Națională

ENQA-VET- Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Educația și Formarea Profesională

EQF – European Qualifications Framework (Cadru European al Calificărilor)

EQARF - European Quality Assurance Reference Framework (Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității)

ERI SEE – The Education Reform Initiative of South Eastern Europe (Inițiativa de reformă educațională în sud - estul Europei)

EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene

FPC – Formare Profesională Continuă

FSE – Fondul Social European

HG – Hotărâre de Guvern

IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

IJSU - Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență

INS – Institutul Național de Statistică

IPT – Învățământ Profesional și Tehnic

ISCED – International Standard Classification of Education (Clasificare internațională standard a educației)

ISJ – Inspectorat/inspectorate școlare județene

ISMB - Inspectoratul Școlar al Municipiului București

ISUMB – Inspectoratul pentru Situații de Urgență al Municipiului București

IT – Information Technology (Tehnologia Informației)

IR – Indicator de rezultat

ISU – Inspectoratul pentru Situații de Urgență

JOBS – Jobs Orientation – training in business and schools

LCCR – Limbă, Cultură și Civilizație Românească

LLP – Lifelong-Learning Programme (Program de învățare pe tot parcursul vieții)

MAE – Ministerul Afacerilor Externe

MADR – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

MDRAP – Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

MECTS - Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului

MIP – Mentorat pentru Inserție Profesională

NQF – National Qualifications Framework (Cadrul Național al Calificărilor)

OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

OG – Ordonanță de Guvern

OUG – Ordonanță de Urgență

OMECNS/OMECS /OMEN – Ordin al ministrului educației, cercetării și inovării / Ordin al ministrului educației, cercetării tineretului și sportului / Ordin al ministrului educației naționale

ONG – Organizație non-guvernamentală

PE – Parlamentul European

PER – Project on Ethnic Relations (Barometrul relațiilor etnice)

PETI – Programul pentru Educația Timpurie Incluzivă

PIAAC – Programme for International Assessment of Adult Competencies

PIB – Produsul Intern Brut

PISA – Programme for International Student Assessment (Programul pentru evaluarea internațională a elevilor/ studenților)

PLAI – Planul Local de Acțiune pentru Învățământ

PP – Puncte procentuale

PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ

PRET – Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii

PRIS – Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare

PROQAVET - Utilizarea Cadrelor Comune de Asigurarea a Calității (CQAF) în VET

POCA – Programul Operațional Capacitate Administrativă

RAEI – Raport Anual de Evaluare Internă

REFERNET – Rețeaua Europeană privind Educația și Formarea Profesională

ROCT - Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu/Întreprinderilor Simulate din România

SAM - Școala/ Școli de Arte și Meserii

SCAC – Service de Cooperation et d’Action Culturelle (Serviciul de Cooperare și de Acțiune Culturală)

SIIR – Sistemul Informatiic Integrat al Învățământului din România

SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație

SSE – Sistemul Statistic European

SSP – Standarde de pregătire profesională

TIC – Tehnologia Informației și a Comunicațiilor

TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor

UE – Uniunea Europeană

UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)

UNICEF – Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor

VET – Vocational Education and Training (Învățământ profesional și tehnic)

Lista tabelelor

TABEL 1. EVOLUȚIA EFECTIVELOR DE ELEVI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR	6
TABEL 2. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ DE LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR LA CEL SUPERIOR, CA RAPORT DIN POPULAȚIA ÎN VÂRSTĂ DE 6-23 DE ANI	8
TABEL 3. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ DE LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR LA CEL SUPERIOR, CA RAPORT DIN POPULAȚIA ÎN VÂRSTĂ DE 3-23 DE ANI.....	8
TABEL 4. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR (DE LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR LA CEL LICEAL ȘI POSTLICEAL) CA RAPORT DIN POPULAȚIA ÎN VÂRSTĂ DE 3-21 DE ANI	9
TABEL 5. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR (DE LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR LA CEL LICEAL) CA RAPORT DIN POPULAȚIA ÎN VÂRSTĂ DE 3-18 ANI	9
TABEL 6. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR (3-5/6 ANI).....	10
TABEL 7. RATA SPECIFICĂ DE CUPRINDERE PE VÂRSTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	11
TABEL 8. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI GIMNAZIAL	13
TABEL 9. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR.....	14
TABEL 10. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL	15
TABEL 11. RATELE SPECIFICE DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ PE VÂRSTE, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR.....	16
TABEL 12. RATELE SPECIFICE DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ PE VÂRSTE, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL.....	17
TABEL 13. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI GIMNAZIAL	19
TABEL 14. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI GIMNAZIAL, PE CLASE ȘI MEDII DE REZIDENȚĂ	20
TABEL 15. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SECUNDAR SUPERIOR (LICEU ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL)	22
TABEL 16. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL.....	23
TABEL 17. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL	23
TABEL 18. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SECUNDAR SUPERIOR, PE FILIERE DE FORMARE	24
TABEL 19. RATELE SPECIFICE DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ PE VÂRSTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL	25
TABEL 20. RATA SPECIFICĂ DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ PE VÂRSTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL.....	26
TABEL 21. RATA DE TRANZIȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL ȘI PROFESIONAL	27
TABEL 22. RATA ABANDONUL ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL	28
TABEL 23. ABANDONUL ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL, PE FILIERE ȘI PROFILURI DE FORMARE	29
TABEL 24. ABANDONUL ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL	29
TABEL 25. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI	30
TABEL 26. RATA SPECIFICĂ DE CUPRINDERE, PE VÂRSTE, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI .	31
TABEL 27. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI.....	32
TABEL 28. STRUCTURA EFECTIVELOR PERSONALULUI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ÎN ANUL ȘCOLAR 2016-2017	33
TABEL 29. EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE CADRE DIDACTICE PE NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI MEDII DE REZIDENȚĂ	34
TABEL 30. PONDEREA CADRELOR DIDACTICE CALIFICATE PE NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	36
TABEL 31. PONDEREA CADRELOR DIDACTICE CU TIMP INTEGRAL DE LUCRU (NORMĂ ÎNTREAGĂ) PE NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	38
TABEL 32. PONDEREA PERSONALULUI FEMININ DIN TOTALUL PERSONALULUI DIDACTIC, PE NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	39
TABEL 33. NUMĂRUL ELEVILOR PER CADRU DIDACTIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRE-UNIVERSITAR.....	41

TABEL 34. RAPORTUL ELEVILOR / CADRU DIDACTIC LA NIVELURILE ISCED 1-3, DATE COMPARATIVE LA NIVEL EUROPEAN.....	42
TABEL 35. RATA DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI GIMNAZIAL	44
TABEL 36. NUMĂRUL ABSOLVENȚILOR DE CLASA A VIII-A PREZENTAȚI ȘI PROMOVAȚI LA EVALUAREA NAȚIONALĂ EN VIII, 2016 ȘI 2017	45
TABEL 37. DISTRIBUȚIA ELEVILOR PROMOVAȚI LA EVALUAREA NAȚIONALĂ EN VIII 2017, PE CATEGORII DE MEDII OBȚINUTE.....	46
TABEL 38. RATA DE PROMOVABILITATE A EVALUĂRII NAȚIONALE EN VIII 2016 ȘI 2017, PE JUDEȚE ȘI SEXE (%).....	46
TABEL 39. EVOLUȚIA PE COHORTE A ELEVILOR ÎNSCRIȘI ÎN CLASA I ÎN URMĂ CU OPT ANI	48
TABEL 40. RATA DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LICEAL, CU ȘI FĂRĂ EXAMEN DE BACALAUREAT	49
TABEL 41. RATA DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LICEAL, CU EXAMEN DE BACALAUREAT	49
TABEL 42. RATA DE PARTICIPARE LA EXAMENUL DE BACALAUREAT A ABSOLVENȚILOR DE LICEU (DIN ANUL CURENT).....	50
TABEL 43. NUMĂRUL ELEVILOR CARE S-AU PREZENTAT LA EXAMENUL DE BACALAUREAT, ANII 2016 ȘI 2017	51
TABEL 44. NUMĂRUL ȘI PROCENTUL ELEVILOR PROMOVAȚI LA EXAMENUL DE BACALAUREAT, ANII 2016 ȘI 2017	51
TABEL 45. RATA DE PROMOVABILITATE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT DIN NUMĂRUL ELEVILOR CARE S-AU PREZENTAT LA EXAMEN (DIN ANUL CURENT) (%).....	52
TABEL 46. DISTRIBUȚIA ELEVILOR PROMOVAȚI, PE CATEGORII DE MEDII OBȚINUTE LA EXAMENUL DE BACALAUREAT 2017	52
TABEL 47. RATA DE PROMOVARE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT ÎN 2015 ȘI 2016, PE JUDEȚE ȘI SEXE (%)	53
TABEL 48. RATA DE PROMOVABILITATE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT ÎN ANII ȘCOLARI 2013/2014 – 2016/2017, PE FILIERE: TEORETIC, TEHNOLOGIC, VOCAȚIONAL (%)	54
TABEL 49. RATA DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI	54
TABEL 50. PARTICIPAREA LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR A COPIILOR CU VÂRSTA CUPRINSĂ ÎNTRE 4 ANI ȘI VÂRSTA OFICIALĂ DE ÎNSCRIERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL OBLIGATORIU	55
TABEL 51. RATA DE PĂRĂSIRE TIMPURIE A SISTEMULUI DE EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ A TINERILOR CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 18-24 DE ANI, PE SEXE, ÎN PERIOADA 2005-2016 (%).....	57
TABEL 52. PARTICIPAREA ADULȚILOR (25-64 DE ANI) LA EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ (ÎN CELE 4 SĂPTĂMÂNI ÎNAINTE DE ANCHETĂ), DISTRIBUȚIA PE SEXE – ROMÂNIA, 2005-2015.....	63

Lista figurilor

FIGURA 1. EVOLUȚIA EFECTIVELOR DE ELEVI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR	7
FIGURA 2. EVOLUȚIA RATEI BRUTE DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR, PE MEDII DE REZIDENȚĂ	10
FIGURA 3. RATELE SPECIFICE DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR PE MEDII DE REZIDENȚĂ ...	12
FIGURA 4. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR ȘI GIMNAZIAL, PE SEXE	14
FIGURA 5. RATELE SPECIFICE DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ PE VÂRSTE, ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	17
FIGURA 6. RATELE SPECIFICE DE CUPRINDERE ȘCOLARĂ PE VÂRSTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL	18
FIGURA 7. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR, PE MEDII DE REZIDENȚĂ	19
FIGURA 8. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL, PE MEDII DE REZIDENȚĂ	20
FIGURA 9. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR, PE CLASE	21
FIGURA 10. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL, PE CLASE	21
FIGURA 11. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL, PE SEXE	23
FIGURA 12. RATA BRUTĂ DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL, PE SEXE	24
FIGURA 13. RATA DE TRANZIȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL	27
FIGURA 14. RATA DE TRANZIȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL	28
FIGURA 15. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL	29
FIGURA 16. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL	30
FIGURA 17. EVOLUȚIA RATEI BRUTE DE CUPRINDERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI	31
FIGURA 18. RATA SPECIFICĂ DE CUPRINDERE PE VÂRSTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI .	32
FIGURA 19. RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI	32
FIGURA 20. PONDEREA PERSONALULUI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR, PE NIVELURI DE STUDIU, 2016-2017	34
FIGURA 21. EVOLUȚIA PERSONALULUI DIDACTIC DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR:	35
FIGURA 22. PONDEREA CADRELOR DIDACTICE CALIFICATE, PE NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	37
FIGURA 23. PONDEREA PERSONALULUI FEMININ ÎN TOTALUL PERSONALULUI DIDACTIC, PE NIVELURI DE STUDIU, 2016/2017	40
FIGURA 24. RATA DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI GIMNAZIAL, PE MEDII DE REZIDENȚĂ	44
FIGURA 25. RATA DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI GIMNAZIAL, PE SEXE	45
FIGURA 26. DISTRIBUȚIA ELEVILOR PROMOVAȚI LA EVALUAREA NAȚIONALĂ EN VIII 2016 ȘI 2017, PE CATEGORII DE MEDII OBȚINUTE	46
FIGURA 27. RATA DE PROMOVARE A EVALUĂRII NAȚIONALE EN VIII 2015 ȘI 2016, PE JUDEȚE (%)	47
FIGURA 28. EVOLUȚIA RATEI DE ABSOLVIRE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI POSTLICEAL ȘI DE MAIȘTRI	54
FIGURA 29. PARTICIPAREA LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR A COPIILOR CU VÂRSTA CUPRINSĂ ÎNTRE 4 ANI ȘI VÂRSTA OFICIALĂ DE ÎNSCRIERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL OBLIGATORIU – DATE COMPARATIVE 2015 ...	55
FIGURA 30. PARTICIPAREA LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR A COPIILOR CU VÂRSTA CUPRINSĂ ÎNTRE 4 ANI ȘI VÂRSTA OFICIALĂ DE ÎNSCRIERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL OBLIGATORIU, DATE COMPARATIVE UE – ROMÂNIA, 2007-2014	56
FIGURA 31. EVOLUȚIA RATEI DE PĂRĂSIRE TIMPURIE A SISTEMULUI DE EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ A TINERILOR CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 18-24 DE ANI (RO-UE) 2005-2016	57
FIGURA 32. RATA DE PĂRĂSIRE TIMPURIE A SISTEMULUI DE EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ A TINERILOR CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 18-24 DE ANI, DATE COMPARATIVE 2016	57
FIGURA 33. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA TOATE CELE TREI DOMENII TESTATE: CITIRE-LECTURĂ, MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE, PISA 2015 – DATE COMPARATIVE ROMANIA – UE	58
FIGURA 34. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA MATEMATICĂ (PISA - NIVEL 2 SAU MAI SCĂZUT) 2009-2015 – DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE	59

FIGURA 35. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA CITIRE-LECTURĂ (PISA - NIVEL 2 SAU MAI SCĂZUT) 2000-2012 – DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE.....	59
FIGURA 36. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA ȘTIINȚE (PISA - NIVEL 2 SAU MAI SCĂZUT) 2009-2015 – DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE	59
FIGURA 37. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA MATEMATICĂ - PISA 2015, PE SEXE (DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE).....	60
FIGURA 38. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA CITIRE/LECTURĂ - PISA 2015, PE SEXE (DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE).....	60
FIGURA 39. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA ȘTIINȚE - PISA 2015, PE SEXE (DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE).....	60
FIGURA 40. PONDEREA ELEVILOR CU PERFORMANȚE SLABE LA ȘTIINȚE - PISA 2015, ÎN FUNCȚIE DE STATUTUL SOCIO-ECONOMIC (DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE).....	61
FIGURA 41. PARTICIPAREA ADULȚILOR (25-64 DE ANI) LA EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ (ÎN CELE 4 SĂPTĂMÂNI ÎNAINTE DE ANCHETĂ) – DATE COMPARATIVE, 2016	62
FIGURA 42. PARTICIPAREA ADULȚILOR (25-64 DE ANI) LA EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ (ÎN CELE 4 SĂPTĂMÂNI ÎNAINTE DE ANCHETĂ) – DATE COMPARATIVE ROMÂNIA-UE ²⁸ , 2005-2016	62
FIGURA 43. PARTICIPAREA ADULȚILOR (25-64 DE ANI) LA EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ (ÎN CELE 4 SĂPTĂMÂNI ÎNAINTE DE ANCHETĂ), DISTRIBUȚIA PE SEXE –ROMÂNIA, 2005-2016	63

Rezultate obținute la competiții naționale și internaționale 2017

În categoria competițiilor naționale sunt incluse olimpiadele pe discipline sau interdisciplinare și concursurile a căror etapa finală se organizează la nivel național. Competițiile școlare au acoperit o gamă diversă de domenii: științific, tehnic, artistic. La competițiile naționale au fost acordate premii și mențiuni în conformitate cu reglementările în vigoare:

	a III -a	a IV -a	a V -a	a VI -a	a VII -a	a VIII -a	a IX -a	a X -a	a XI -a	a XII -a	Total general
Premiul I	1	1	10	15	37	42	62	55	73	99	395
Premiul II	1	4	12	14	30	45	62	54	74	91	387
Premiul III	3	3	7	16	34	49	62	46	78	90	388
Mențiuni	1	3	53	87	102	145	217	198	279	244	1329
Total general	6	11	82	132	203	281	403	353	504	524	2499

Competițiile internaționale pe discipline școlare, 2017

Rezultatele elevilor obținute la competițiile internaționale pe discipline școlare, în anul 2017:

Distincții (medalii/premii și mențiuni)	Nr. distincții
Aur/ Premiul I	51
Argint/ Premiul al II-lea	52
Bronz/ Premiul al III-lea	51
Mentiuene	27
Total distincții	181

În conformitate cu prevederile HG nr. 536/2016 din 27 iulie 2016 privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar și ale OUG nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, MEN acordă elevilor medaliați, profesorilor care i-au pregătit și unităților școlare de unde provin elevii, diplome și premii în bani, după cum urmează:

1. La categoria I, olimpiade internaționale desfășurate la nivel mondial:

a) premiul special pentru medalia de aur și punctaj maxim	-	12545 lei
b) premiul I	-	9720 lei
c) premiul II	-	8330 lei
d) premiul III	-	5950 lei
e) mențiuni	-	4065 lei

2. La categoria II, olimpiade internaționale desfășurate la nivel european/regional:

a) premiul I	-	4440 lei
b) premiul II	-	3785 lei

c) premiul III	-	2945 lei
d) mențiuni	-	2550 lei

Fondul total de premiere a fost de aproximativ 2.900.000 lei.

De asemenea, potrivit prevederilor **Legii nr. 235/2010 pentru acordarea burselor de merit olimpic internațional elevilor premiați la olimpiadele școlare internaționale**, elevii care au obținut distincții (medalii sau premii) primesc burse al căror cuantum a fost stabilit prin OMEN nr. 3194/2017, după cum urmează:

- medalia de aur sau premiul I – 1450 lei;
- medalia de argint sau premiul al II-lea – 1088 lei;
- medalia de bronz sau premiul al III-lea – 725 lei.

Numărul burselor de merit olimpic internațional acordate elevilor care au obținut premii sau medalii la competițiile școlare internaționale este de 134.

Din categoria elevilor și tinerilor care demonstrează performanțe școlare înalte fac parte și absolvenții de liceu care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat, precum și absolvenții clasei a VIII-a care au obținut media 10 la evaluarea națională în anul 2017.

Tabel cu premiile acordate în conformitate cu HG nr. 576/2017

Nr. crt.	Județul	Număr beneficiari/județ		Sumă premii - LEI		Total sumă/județ
		Evaluare	Bacalaureat	Evaluare	Bacalaureat	
1.	ALBA	5	5	5.000	15.000	20.000
2.	ARAD	1	3	1.000	9.000	10.000
3.	ARGEȘ	17	7	17.000	21.000	38.000
4.	BACĂU	19	4	19.000	12.000	31.000
5.	BIHOR	5	9	5.000	27.000	32.000
6.	BISTRIȚA-NĂSĂUD	6		6.000	0	6.000
7.	BOTOȘANI	10	2	10.000	6.000	16.000
8.	BRAȘOV	16	3	16.000	9.000	25.000
9.	BRĂILA	12		12.000	0	12.000
10.	BUCUREȘTI	112	16	112.000	48.000	160.000
11.	BUZĂU	24	2	24.000	6.000	30.000
12.	CĂLĂRAȘI	3	1	3.000	3.000	6.000
13.	CLUJ	21	11	21.000	33.000	54.000
14.	CONSTANȚA	9	5	9.000	15.000	24.000
15.	DÂMBOVIȚA	11	2	11.000	6.000	17.000
16.	DOLJ	11	4	11.000	12.000	23.000
17.	GALAȚI	2	4	2.000	12.000	14.000
18.	GIURGIU	5		5.000	0	5.000
19.	GORJ	10	2	10.000	6.000	16.000
20.	HARGHITA		2	0	6.000	6.000
21.	HUNEDOARA	7	2	7.000	6.000	13.000
22.	IALOMIȚA	6	2	6.000	6.000	12.000
23.	IAȘI	38	13	38.000	39.000	77.000

24.	ILFOV	11		11.000	0	11.000
25.	MARAMUREȘ	26	5	26.000	15.000	41.000
26.	MEHEDINȚI		1	0	3.000	3.000
27.	MUREȘ	13	1	13.000	3.000	16.000
28.	NEAMȚ	7		7.000	0	7.000
29.	OLT	10	4	10.000	12.000	22.000
30.	PRAHOVA	10	2	10.000	6.000	16.000
31.	SATU MARE	2		2.000	0	2.000
32.	SĂLAJ	1	5	1.000	15.000	16.000
33.	SIBIU		3	0	9.000	9.000
34.	SUCEAVA	9	1	9.000	3.000	12.000
35.	TELEORMAN	9	1	9.000	3.000	12.000
36.	TIMIȘ	2	6	2.000	18.000	20.000
37.	TULCEA	2	1	2.000	3.000	5.000
38.	VASLUI	12	3	12.000	9.000	21.000
39.	VÂLCEA	10	4	10.000	12.000	22.000
40.	VRANCEA	23	1	23.000	3.000	26.000
TOTAL		497	137	497.000	411.000	908.000

Definiții ale indicatorilor utilizați

- **Durata medie de frecventare a învățământului de un anumit nivel** – reprezintă numărul (mediu) de ani de școlaritate pe care îi frecventează un copil de vârstă oficială corespunzătoare învățământului de un anumit nivel. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de educație din perspectiva numărului de ani de educație de un anumit nivel pe care îi parcurg copiii de vârstă corespunzătoare. O valoare mai ridicată a duratei medii de frecventare indică accesul larg la nivelul respectiv de educație și capacitatea corespunzătoare (de cuprindere) a sistemului de educație. Durata medie de frecventare nu coincide cu durata oficială prevăzută și poate fi influențată de factori diferiți: vârsta oficială minimă de acces prevăzută, vârsta de debut pentru educația obligatorie, rata de participare a copiilor la educația preșcolară.
- **Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic** – reprezintă numărul elevilor raportat la numărul cadrelor didactice într-un anumit an școlar. Indicatorul este utilizat pentru a măsura nivelul resurselor umane alocate, în raport cu numărul elevilor.
- **Pondere personalului didactic calificat** – reprezintă numărul cadrelor didactice calificate, ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice. Are drept scop determinarea potențialului de resurse umane din sistemul de educație pentru compararea cu normele naționale și pentru aprecierea calității instruirii. Indicatorul reflectă calitatea procesului de predare-învățare. Este influențat de politica de personal, coroborată cu situația obiectivă a resurselor umane din sistemul de educație.
- **Pondere personalului didactic cu normă întreagă** – reprezintă numărul cadrelor didactice cu normă întreagă (timp integral de lucru), ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice. Are drept scop determinarea personalului cu normă întreagă din sistemul de educație, pentru compararea cu normele naționale. Indicatorul reflectă calitatea procesului de predare-învățare. Acest indicator măsoară în special nivelul personalului cu timp integral de lucru, și nu eficiența și calitatea predării.
- **Pondere personalului didactic feminin** – reprezintă numărul cadrelor didactice femei exprimat ca raport procentual din numărul total de cadre didactice, într-un anumit an școlar. Are ca scop evidențierea structurii pe sexe a cadrelor didactice și evidențierea echilibrului/dezechilibrului pe sexe. Ajută la evaluarea ofertei și /sau la fundamentarea măsurilor de promovare a participării femeilor la activitatea didactică.
- **Rata abandonului școlar** – reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Are ca scop măsurarea eficienței interne a sistemului de educație și este un indicator important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui nivel de educație. Rata ideală a abandonului trebuie să se apropie de valoarea zero; o rată ridicată a abandonului evidențiază probleme grave privind eficiența internă a sistemului de educație.
- **Rata de absolvire** – reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv. Are ca scop evidențierea calității și a eficienței interne a sistemului de educație, dar și a rezultatelor acestuia. O rată ridicată

de absolvire evidențiază o mai mare posibilitate de tranziție în nivelurile superioare de educație. Indicatorul este mai relevant dacă este interpretat în complementaritate cu rata abandonului.

- **Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ** – reprezintă numărul total al elevilor cuprinși în toate nivelurile de învățământ, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului (6-23 de ani). Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ se utilizează pentru a evidenția nivelul general de participare la educație a populației. Acest indicator reflectă și capacitatea sistemului de educație de a permite accesul la toate nivelurile de educație.
- **Rata brută de cuprindere școlară a copiilor în învățământul de un anumit nivel** – reprezintă ponderea copiilor cuprinși în un anumit nivel școlar (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal etc.), indiferent de vârstă, din populația totală de vârstă oficială corespunzătoare respectivului nivel de educație, raportată la un anumit an școlar. Indicatorul măsoară nivelul general de participare la nivelul de educație respectiv și reflectă, totodată, capacitatea sistemului de educație de a pregăti copiii pentru următorul nivel de educație. O valoare de 100% sau chiar mai mult (se pot atinge astfel de valori ca urmare a faptului că sunt incluși atât copiii sub limita inferioară, cât și cei peste limita superioară a grupei oficiale de vârstă) indică faptul că o țară dispune, în principiu, de capacitatea de a cuprinde toți copiii din grupa oficială de vârstă în nivelul respectiv de educație.
- **Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional a tinerilor în vârstă de 18-24 de ani** – reprezintă proporția populației în vârstă de 18-24 de ani cu nivel gimnazial de educație sau care nu și-a completat studiile gimnaziale și care nu urmează nici o formă de educație și formare profesională, din totalul populației în vârstă de 18-24 de ani, exprimată procentual. Educația și formarea profesională cuprinde: educația inițială și formarea profesională continuă (formarea profesională în cadrul companiei, ucenicia, formarea la locul de muncă, seminarii, învățământ la distanță, seral etc., precum și alte cursuri de interes general: limbi străine, procesare de date, management, artă/cultură, sănătate/medicină). Are ca scop evidențierea proporției populației în vârstă de 18-24 de ani cu nivel redus de educație și formare.
- **Rata de tranziție la un anumit nivel de educație** – reprezintă numărul de elevi admiși în primul an de studii al unui ciclu de învățământ (de ex. gimnazial sau secundar superior etc.) într-un anumit an școlar, exprimat ca raport procentual din numărul de elevi înscriși în anul terminal al ciclului precedent de învățământ (de ex., cel primar când vorbim de tranziția în gimnaziu) din anul școlar anterior. Acest indicator este utilizat pentru evaluarea gradului de acces / nivelului de tranziție de la un ciclu de învățământ la următorul ciclu, superior. Considerat din perspectiva nivelului de învățământ inferior de la care se face tranziția, acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirile din sistem; privit din perspectiva nivelului superior către care se face tranziția, acesta este un indicator de acces.
- **Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste** – reprezintă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă. Indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă. Valoarea teoretică maximă a indicatorului este de 100%. O tendință crescătoare poate fi interpretată ca reflectând o creștere a participării la educație a populației de o anumită vârstă.